

TSÉÉ ZI

x'áè úú-kg'ao xu di zi

Téé-cookg'ai sa

“Tséé zi x'áè úú-kg'ao xu di zi” dis tcgāya sa ko Lukam dis tcgāya sa còoka qōòkagu. Luka ba ko ncēes tcgāyas koe góá, ntama ne kò ma Jesom di ne xùri-kg'ao ne tc'āà di ne ma Tcom-tcomsam Tc'ēm ka tc'āà-cookg'aiès ka, a qāè tchōàn Gam ka tsai-tsai: “Jerusalema koe hēé naka Jutea koe hēé naka Samaria koe hēé naka nqōóm chōò-q'oo koe hēéthēé e” (1:8). Kaisases ko ncēes tcgāya sa bìrí ta a, Nqarim kò ntama ma kg'aia Juta ne xg'aeku koe ma tséé sa, igabagam kò gaa koe guus ka Gam di x'aian wèém nqōóm koe ma tsai-tsais ka hēéthēé e.

“Tséé zi” dis tcgāya sa nqoana xòèan cgoa q'aa-q'aasea hãa, a ko x'ái, Jesom di qāè tchōàn kòo ma xgaa-xgaaè sa hēé, naka si kò ma kereke sa tshàòèa sa hēéthēé e:

1. Dtcòm-kg'ao ne kò Jerusalema koe tshoa-tshoa
2. Iseraele di c'ēe xòèan khama noose ne kò qōò
3. Càùsea ne kò qōò, a wèém nqōóm koe síí, Roma khama noose

“Tséé zi” dis tcgāyas koe ta ko kaisase Tcom-tcomsam Tc'ēm di zi tséé zi ka nxará. Qarian cgoam kò xōa ncēe kò dtcòm-kg'ao ne Jerusalema koe hàna ne koe Pentekoste dim cáím ka hàà a. A ba a kò kereke sa tc'āa-cookg'ai a qari-qari.

X'áè úú-kg'ao xu di xgaa-xgaan hēé naka Nqarim dim kg'uim di qarian hēéthēéa ko “Tséé zi” dis

tcgāyas koe qāèse x'áíse.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- Tcom-tcomsam Tc'ēe ba

- nxàea tseegukagu-kg'ao

- kereke sa

- kgoarasea ne

- tǎá zi qhàò zi di ne khòè ne

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jesom di nqarikg'ai koe qaòà ne (1)

- Petere ba hēé naka c'ēe xu x'ǎè úú-kg'ao xu hēéthēé di tsééa ne Jerusalema koe (2-7)

- Filipia xu Peterea xu di tsééa ne Jutea hēé naka Samaria hēéthēé koe (8-12)

- Paulom di tsééa ne wèém nqǒóm koe: (13-28)

- Paulom di xгаа-xgaan dis qǒòs tc'ǎà di sa (13:1-14:28)

- Jerusalema dis xg'ae sa (15:1-35)

- Paulom di xгаа-xgaan dis qǒòs cǎm di sa (15:36-18:22)

- Paulom di xгаа-xgaan dis qǒòs nqoana di sa (18:23-21:16)

- Paulo ba ko qǎé-nquuan koe tcǎàè, a Roma koe sí (21:17-28:31)

Jesom di nqarikg'ai koe qaòà ne **(1)**

Jeso ba ko Tcom-tcomsam Tc'ēm gha hàà sa nqǒòkagu

¹ Teofilaè, tc'ǎà dis tcgāyas tiris q'oo koer kò wèé zi gùù zi ncēm kò ko Jeso ba tshoa-tshoa a kúrú a xгаа-xгаа zi ka góáa hǎa.

² Me nxǎakg'aiga nqarikg'ai koem ko sée a úúèm cǎm ba sí tcǎà, ém kò Tcom-tcomsam Tc'ēm di

qarian ka ãem nxará tcg'òóá hãa xu x'áè úú-kg'ao*
xu x'áèan máá ka.

³ A ba a kò ãem ko xgàrasea xg'ara ka, gaxu koe kái zi dàò zi cgoa x'áise, kg'õèam hãa sa. 40 cáma nem kò x'áise xu, a ko Nqarim di x'aian di zi guù zi ka kg'ui cgoa xu.

⁴ A kò ãem hãa a ko tc'õó cgoa xu ka ncẽe x'áèan máa xu a máá: “Táá méé xao Jerusalema koe tcg'oa guu, igaba méé xao *kg'aia* Abom nqòòkagua hãa sa qãà, ncẽe xao Tíí koe kóma hãa sa.

⁵ Johane ba kòo tshàan cgoa tcguù-tcguu, igaba tu gha gatu cg'orò cáman qãá q'oo koe hàà Tcom-tcomsam Tc'èem cgoa tcguù-tcguuè,” tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe séè a úúè
(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Khama ãe xu ko xg'ae cgoa Me ka xu kò tèè Me a máá: “X'aigàè, ncẽem x'aèem ka Tsia gáé ga táá Iseraele ne gane di x'aian kabia máá?” témé.

⁷ Me *Jeso ba* birí xu a máá: “Ncẽem Abo ba Gam di qarian ka tòóá x'aèan hẽé naka cáman hẽéthẽé xao gha q'ãa sa gaxao di tama.

⁸ Igaba ãem ko Tcom-tcomsam Tc'èe ba hàà cgae xao o ka xao gha qarian hòò, a xao a gha Tiri xao nxàea tseegukagu-kg'ao xao ii: Jerusalema koe hẽé, naka wèém xg'aekum Jutea dim koe hẽé, naka Samaria dim xg'aekum koe hẽé, naka nqõóm chõò-q'oo koe ga hẽéthẽé e,” tam méé.

⁹ Ncẽetam ko mééa xg'ara kam kò téé a xu a ko bóò Me koe ga séè a *nqarikg'ai koe* qaòkaguè, si túú-c'õò sa tcgáí-q'ooa xu koe ga qàbia tcãà Me.

* **1:2: x'áè úú-kg'ao** - Gerika sa ko “apostolo” témé.

¹⁰ Eẽ xu nqarikg'ai koe tçgáa xu qãea tòóa, ãem ko ma qõò khama ma, ka tsara ko kúúga q'úúse hãna tsara khòè tsara hàà qàea xu koe téé,

¹¹ a tsara a máá: “Galilea di xao khòè xaoè, dùús domka xao ncêe koe téé-têe a téé a ko nqarikg'ai koe bóò? Jesom ncêe gaxao koe sèè a nqarikg'ai koe úúèa hãa ba gha gaam dàòm ncêe xao bóò Mem ko qõòm cgoa ga kãbise a hàà,” ta tsara méé.

Matiasè ba ko Jutasem dis téé-q'oo sa séé
(Mt 27:3-10)

¹² Ka xu ko nxãaska x'áè úú-kg'ao xu Olife ta ko ma tciièm xàbìm koe guu a Jerusalema koe kãbise. Xàbìm ncêe ba kò Jerusalema ka cúù me e, Sabata òm cáim ka tsi ko kgoara máàè a síi cgae me khama noo qádò-q'ooa ne.

¹³ Eẽ xu ko *Jerusalema koe* tcãà ka xu kò tc'amaka hãam nquum koe síi, ncêe xu kò gaa koe *cg'orò cáiman* hãa ba: Petere ba hẽé, naka Johane ba hẽé, naka Jakobo ba hẽé, naka Anterea ba hẽé, naka Filipi ba hẽé, naka Tomase ba hẽé, naka Baretolomaio ba hẽé, naka Mataio ba hẽé, naka Jakobom Alefaiom ka cóáse ba hẽé, naka Simonem ncêe kò tòókuan x'ãà máá ba hẽé, naka Jutasem Jakobom ka cóáse ba hẽéthhẽé xu u kò ii.

¹⁴ Wèèa xu ncêe xua kò khòè zi hẽé, naka Marias Jesom ka xõò sa hẽé, naka Gam ka qõese ga xu hẽéthhẽé cgoa xg'ae a tcãà tcáo a cúim tc'ẽem cgoa còrè.

¹⁵ Si kò khòè ne dis xg'ae sa 120 khama noo. Me kò ãe xu cáim xu ka Petere ba tãe a qõese ga xu xg'aeku koe téé a ba a máá:

¹⁶ “Tíi qõe ga xaoè, ncêes gúùs *Nqarim dis* Tçgãyas koe góásea hãa sa méés tseegukaguè, ncẽem kò

Tcom-tcomsam Tc'ěe ba Dafitem kg'ám koe guu a Jutasem ka kg'ui sa, gaam ncěe Jeso ba kò hàà qg'óó xu khòè xu dim tc'ää-cookg'ai kò ii ba.

¹⁷ Jutase ba kò sixae ka c'ěe me e, a kò sixae cgoam gha cúis tséé sa kúrú ka nxará tcg'òóèa hãa.

¹⁸ Eēm ko Jutase cg'ǎè cauan kúrú kam kò ěem kò suruta cgoaè marian cgoa xhàrà ba x'ámá. Ncěem kò gaam koe cg'áé a x'óó, a q'arase nqàè, i wèè q'oo gúùa ba tcg'oa ba.

¹⁹ Ne kò wèè ne khòè ne ěe kò Jerusalema koe x'ǎèa hãa ne gaas gúù sa q'ǎa, me gaa domkaga gaam xhàrà ba gane dis kg'uis ka kò Akele-dama ta ma tcièè. Ncěe sa ko máá, 'Xhàrà m c'áòan di ba,' témé.

²⁰ Pesalema zi dis Tcgāyas koe i góásea hãa khama a ko máá:

'Gam di x'áéan méé i nqoo-nqoosam qgàì ba ii,

naka i táá cúí khòè ga gaa koe x'ǎè guu,'

téméè, a i a ko gaicara máá:

'C'ěem khòè ba méém gam di téé-q'ooan máàè,'

téméè.

²¹ Gaa domkagam kò c'ěem khòè ba qaase, ncěe kò sixae cgoa wèè x'aè ka hãa, ěem kò ko X'aigam Jeso ba q'òda te cgoa xae e ka ba,

²² Johanem di tcguù-tcguukuan dim x'aèm koe guu a tshoa-tshoa, a síí Jesom kò sixae koe guu a *séè a nqarikg'ai koe úúèm* x'aèm koe tcǎan koe. Ncěe xu khòè xu ka c'ěe ba méém sixae cgoa hàà nxàea tseegukagu-kg'ao ba ii, Jesom *x'ooan koe* tēea hãa di ba," tam *Petere* méé.

²³ Xu kò cá m khòè tsara nxará tcg'òó, Josefam ncěe kò Barenabase ta ma tcièè ba, ncěe kò Juseto

dis cg'òès ka q'ãaèa hãa ba hěé, naka Matiase ba hěéthěé tsara.

²⁴ Ne kò nxãaska còrè a máá: “X'aigaè, ncěe wèé khòèan di tcáóan q'ana hãa Tseè, x'ái ta a xg'aekua tsara koe Tsi ndaka ba nxará tcg'òóa máásea hãa sa,

²⁵ nakam ncěe tsééan koe tcãà, x'àè úú-kg'ao di i, ncěem kò Jutase aagua a, a ba a ãem ko qaam qgáim koe† qòò,” témé.

²⁶ A ne a kò cgúúan xg'ám, i cgúúan Matiase ba nxáá, me 11 xu x'àè úú-kg'ao xu koe tcãàè.

Petere ba hěé naka c'ěe xu x'àè úú-kg'ao xu hěéthěé xu di tsééa ne Jerusalema koe (2-7)

2

Tcom-tcomsam Tc'ěem di hàà-q'ooa ne

¹ Eẽm ko Pentekoste òim cáim ba hàà, ka ne kò wèéa ne ga cúim qgáim koe xg'aea hãa.

² Me kò kúúga tcěé-tcěe ba nqarikg'ai koe guu a tc'iría ne hãa koe hàà, kaim tc'ãám di ts'oo-q'ooan khama xam ba, a hàà ãe ne ko hãam nquum koe cg'òè.

³ I kò c'eean di tãman khama ii gúúan hòòse, a tsaj-tsajia q'aase, a gane koe ntcóó.

⁴ Ne wèéa ne ga Tcom-tcomsam Tc'ěem ka cg'òè cgaeè, a ne a tshoa-tshoa a tãáka zi tãm zi kg'ui, ãem kò Tc'ěe ba ma máá nea khama.

⁵ Nxãaska ne kò Nqari-tcáóa ne Juta ne Jerusalema koe x'ãèa hãa, wèé zi qhàò zi nqarikg'ai ka nqãaka hãa zi di ne.

† **1:25:** *ẽem ko qaam qgáim koe* - Gerika sa ko máá: “qgáia ba koe” témé.

⁶ Eẽ ne ko ncẽes tcẽe-tcẽe sa kóm, ka ne kò kái ne khòe ne hààra xg'ae, wèém khòe ba ne kò kóm me ko gam di taman kg'ui.

⁷ Ne kò are, a xháé, a ne a máá: “Kháé ncẽe ko kg'ui ne khòe ne wèe ne gáé Galilea di ne tama nea?”

⁸ Ka ta koáé dùús domka kháé kóm ne ne ko sita dis kg'ui sa kg'ui, ncẽe ta ábà cgoaèa hãa sa?

⁹ Paretia ta hẽé, naka Mede ta hẽé, naka Elame ta hẽé, naka Mesopotamia koe x'ãèa hãa ta hẽé, naka Jutea di ta hẽé, naka Kapatokia di ta hẽé, naka Ponto di ta hẽé, naka Asia di ta hẽé,

¹⁰ naka Ferugia di ta hẽé, naka Pamfilia di ta hẽé, naka Egepeto di ta hẽé, naka Libia di c'ẽe xòè di ta hẽé, Kurene *ta ko ma tcièm x'áém* gàe koe hàna a, Roma koe guua ta cg'áè-kg'ao ta hẽé,

¹¹ Juta ta hẽé, naka Juta khama kúrúsea ta hẽé, naka Kereta ta hẽé, naka Arabia ta hẽéthhẽe - wèéa ta ga ko kóm ne ne ko are-aresa tsééan Nqarim di sita di taman cgoa kg'ui,” ta ne méé.

¹² Ne kò wèéa ne ga kaisase are a q'ãa tama khama ne kò tẽèku a máá: “Dùú sa ko nxàes gùù sa gáé ncẽe sa?” témé.

¹³ Igaba ne kò c'ẽe ne ncõi ne a máá: “Kái gõéa ne ne kg'áà hãa,” témé.

Petere ba ko khòe ne cgoa kg'ui

¹⁴ Igabam kò Petere 11 xu cgoa téé-tẽe, a ba a khòe ne cgoa kaisase tc'amaka kg'ui a máá: “Gaxao khòe xao Jutea di xao hẽé, naka gatu wèe tu ncẽe Jerusalema koe x'ãèa tu hẽéthhẽe méé tu komsana te, nakar bìrí tu u, ncẽes gùùs ko dùú sa nxàe sa.

15 Ncēe ne khòè nea nqàre tama, ãe tu ma tc'ëea khama, qanega i 9 di x'aè e ntcùúkg'ai cgoa di i khama.

16 Igabas ko ncēes gúù sa porofitim Joelem ka nxàèeas ga si i, ncēm kò *Nqari ba* máá:

17 'Còo di xu cárn xu kar gha Tíi Nqari Ra wèém khòèm koe Tirim Tc'ëe ba ntcãa.

Xu gha gatu di xu cóá xu hēé naka cóá zi hēéthēé porofita,

xu gha gatu di xu qárí-kg'ao xu x'ái zi bóò,

xu gha gatu di xu xõòkhoe xu gataga sõokuri zi sõokuri.

18 Tiri qãàn koe ga igaba,

kg'áòan hēé naka dxàean hēéthēé

koer gha ãe xu cárn xu ka

Tirim Tc'ëe ba ntcãa,

ne gha porofita.

19 Are-aresa zi gúù zir gha tc'amaka x'ái,

nqarikg'ai koe,

a Ra a gha *are-aresa zi* x'ái zi nqãaka x'ái,

nqõómkg'ai koe,

c'áòan hēé naka c'eean hēé naka ts'énèan hēéthēé di zi.

20 Cárn sa gha ntcùú sa kúru,

me gha nxoe ba c'áòan khama ii,

Nqarim dim cárn hàà tamas cookg'ai koe,

ncēe kaia hãa a ko x'áàm cárn ba.

21 Me gha wèém

ãe ko X'aigam *Nqarim* dim cg'òè ba tcii ba kgoaraè, tam Joele mééa.

22 "Gaxao khòè xao Iseraele di xaoè, ncēe kg'uian xao komsana: Jesom Nasareta di ba kò Khòèm Nqarim ka xao nxará tcg'òóa mááèa hãa Me e; qarian di zi tséé zi hēé, naka are-aresa zi x'ái

zi hēéthēém kò Nqari ba Jesom koe guu a gaxao xg'aeku koe kúrú, ncēe xao ma q'ana khamaga ma.

²³ Nqari ba kò nxãakamaga kàa sa úúa hãa, a ba a bóòà tcg'òóa hãase kò Jeso ba tshàu q'ooa xao koe tcãà, xao kò cg'õo Me, cg'ãè cau xu khòè xu máà xu xgàus koe tceea ba ka.

²⁴ Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me, a ba a x'ooan di thõòan koe kgoara Me, x'ooa nea qgóó Me i gha di qarian úú tama khama.

²⁵ “Me kò Dafite ba Gam ka kg'ui a máá:
‘X'aigam *Nqari* bar kò wèè x'aè ka cookg'aia te koe bóò.

Tirim x'õàm kg'áòm xòè zam hàna khamar cuiskaga ntcãà-ntcãaèa hãa tite.

²⁶ Gaa domka i tcáóa te qãè-tcaoa;

i tama te thēè qãè-tcaoa,

me gha tirim tc'áróm ga ba thēè gataga nqòòan koe kg'õè.

²⁷ Cuiskaga Tsi tc'ěea te

x'óóa ne khòè ne dim qgàim koe aagua hãa tite, kana Tsi gataga cuiskaga Tsarim Tcom-tcomsa ba guu nakam ts'óóa hãa tite khama.

²⁸ Kg'õèan koe ko úú te dàòan Tsi x'ái tea hãa;

a Tsi a gha hàna Tsi ko hãa ne

qãè-tcaoan ka cg'oè-cg'oe te, tam Dafite ba mééa.

²⁹ “Tíí kíí ga xaoè, kgoarasea hãaser gha gaxae ka tsgõosem Dafitem ka bìrí xao o, x'óóam hãa a kg'ónòèa hãa sa, si gam dis tc'ám sa ncēe cáím ka igaba qanega gatá xg'aeku koe hãa.

³⁰ Porofiti me e kò ii, a q'ana hãa Nqarim ma nqòòkagu mea hãa sa, a máá, gam di x'aian dis ntcõó-q'oos koem gha gam dim qhàò ba ntcòó, téméa sa.

³¹ Còokam kò bóòà hãa, a kò gaa domka Krestem di x'ooan koe tēan ka kg'ui, a máá, *Kreste ba* kò x'óóa ne khòè ne dim qgám koe táá aaguè, i kò gataga cgàaa ba táá ts'óó, témé.

³² Ncēm Jeso bam kò Nqari ba x'ooan koe ghùia hãa, ta sita wèéa ta ga gaan di ta nxàea tseegukagu-kg'ao ta a.

³³ Eēm ko *Jeso ba* tc'amaka dis ntcōó-q'oos Nqarim dim x'õàm kg'àò xòè dim dis koe ghùì a úúè, kam kò nqòòkaguèam Tcom-tcomsam Tc'èe ba Xòòm koe hòè, a ba a kò wèés gúùs ncēe tu ko bóò a ko kóm sa ntcãa xòó.

³⁴ Dafite ba kò nqarikg'ai koe qaò tama khama, igabam kò máá:

'X'aiga ba kò Tirim X'aiga ba bìrí a máá:

'Kg'àò x'õàa Te xòè koe ntcōó,

³⁵ nakar gha nxãakg'aiga síí Tsari cg'õo-kg'aoan kúrú naka i nqàrèa Tsi ka nqãaka hãa,'
témé.

³⁶ “Gaa domka méé ne wèè ne Iseraele ne ncēe sa qãèse q'ãa: ncēe tu kò xgàum Jeso bam Nqari ba X'aiga ba hēé naka Kreste ba hēéthēé kúrúa,” tam Petere méé.

³⁷ Eē ne ko khòè ne ncēe sa kóm ka i kò tcáóa ne qhòmse, ne Petere ba hēé naka c'èe xu x'àè úú-kg'ao xu hēéthēé bìrí a máá: “Sita ka qōese ga xaoè, nta ta gha hēé?” témé.

³⁸ Me Petere xọa a máá: “Tcóóse gatu di chìbian koe naka tua wèéa tu ga Jeso Krestem dim cg'õèm koe tcguù-tcguuè, nxãasega i gha gatu di chìbian qgóóa mááè ke. A tu a gha Tcom-tcomsam Tc'èe ba abas khama hòè.

39 Nqòòkaguku sa gatu hěé, naka gatu di cóán hěé, naka wèéan ěe nqúú ka hàna hěéthěé di si i khama, wèé ne ěem gha X'aigam gatá dim Nqari ba tcii ne," tam méé.

40 A ba a kái kg'uian cgoa nxàea tseegukagu, a ntcàm ne a máá: "Kgoarase ncées qhàòs cg'ǎe caus koe," témé.

41 Ne kò gane ěe kò gam di kg'uian dtcòm ne tcguù-tcguuè, ne kò 3,000 ne ěem cáń ka càuse.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma kg'ǒèa xg'ae sa

42 Wèé x'aè ka ne kò x'ǎè úú-kg'ao xu di xgaa-xgaan koe máàse, a kò xg'ae a cúís gúú sa kúrú, a ne e péréan tc'ǒó, a còrè.

43 Ne kò wèé ne khóè ne q'áòs ka tcǎàè, zi kò kái zi gúú zi are-aresa zi hěé naka x'ái zi hěéthěé x'ǎè úú-kg'ao xu ka kúrúè.

44 Ne kò wèé ne dtcòm-kg'ao ne xg'aea hãa, a cúís gúú sa xg'aea máána hãa.

45 A ne a wèé zi gúú zi ěe ne q'ǒða hãa zi x'ámágu, a ne a q'aa-q'aaku, ěem ma wèém khóè ba ma tcàoa hãa khama ma.

46 A ne a kò wèé cáń ka tempelem koe xg'ae, a kò x'ǎé xu ma xùrikua khama péréan tc'ǒó; qǎè-tcoa hãa a auku di tcáóan úúa hãase ne kò tc'ǒó.

47 Nqari ba ne kòo dqom, a ne a kò wèé khóèan ka ncàmmèa hãa. Me kò Nqari ba wèé cáń ka gane di nxárase-q'ooan càù ěe kò kgoaraèa hãa ne cgoa.

3

Nqara hãam dtcàrà-kg'ao ba ko qǎèkaguè

¹ *C'ēm cá m ka* tsara kò Petere ba hēé naka Johane ba hēéthēé tsara còrè di x'aè ka tempelem koe qõò, nqoana di x'aè ka.

² Me kò ábà nqais koe ga guu a nqoara hãam khòè ba 'T'õè' ta ko ma tciièm tempelem-kg'ám koe hàna. Wèé cá m kam kò gaa koe sèé a úúé a síí tòòé a ko ēe ko tcãà ne khòè ne máàku zi dtcàrà ba.

³ Eēm ko Peterea tsara Johanea tsara bóò tsara ko tempelem-kg'ám koe tcãà kam kò máàku sa dtcàrà tsara a.

⁴ Tsara téé a tcgáí-q'ooa ba koe bóò me, ka tsara ko Petere tsara bírí me a máá: “Bóò tsam m,” témé.

⁵ Me khòè ba qãése bóò tsara a, au me tsara gha di tcoman úúá hãase.

⁶ Igabam kò Petere ba máá: “Selefera ga hēé naka gauta ga hēéthēér úú tama, igabar gha ēer úúá hãa sa máà tsi: Jeso Krestem Nasareta dim cg'õè ka tēe naka tsia qõòà te!” témé.

⁷ A ba a kg'áòm x'õàm gam dim cgoa qgóóa ghùì me, i khòèm di nqàrèan hēé naka nqóóa ba hēéthēé kúúga q'amì.

⁸ Me nxàà tēe a nqàrèa ba ka téé a tshoa-tshoa a qõòà te, a ba a gatsara cgoa tempelem q'oo koe tcãà; qõòam ko téé a nxàà a Nqari ba dqòm.

⁹ Eē ne ko wèé ne khòè ne bóò me, me ko qõò a ko Nqari ba dqòm,

¹⁰ ka ne ko bóòà q'ãa me, me gaam khòèm ncēe kòò káíse tempelem 'T'õè kg'ám' ta ko ma tciièm koe ko ntcóò a kò dtcàrà m ga me e sa, ka ne ko kaisas ares ka tcãàè, dùús kúrúse cgae mea hãa sa.

Petere ba ko tempelem koe kg'ui

¹¹ Gaam khòèm qanega Peterea tsara Johanea tsara cgoa tc'àmà-tc'amasea hãa ka ne kò khòè ne

qàròda síí cgae xu, xàò-xaos Solomonem di sa ta ko ma tciiès qgàis koe, kaisas ares ka tcãàèase.

¹² Eēm ko Petere ncēe sa bóò, kam ko bìrí ne a máá: “Khòè xao Iseraele di xaoè, dùús domka sa ko ncēe sa arekagu xao o? Dùús domka xao ko ma bóò tsam maà? Sitsam di qarian hēé kana sitsam di Nqari-tcáoan hēéthēé domka tsam kúrú mem ko qǒò, ta xao tc'ēea?

¹³ Nqarim Abrahamam di ba, a Isakam di ba, a Jakobem di ba, Nqarim gaxae ka xǒò ga xu di ba, nxãa ba Gam dim Qãàm Jeso ba x'áàkagua. Tcg'óò Me xao kò, síím gha cg'òòè ka, a xao a kò Pilatom cookg'ai koe c'úùse Me, ncēe kò qǒòm gha ka kgoara Mea hãa ba.

¹⁴ A xao a kò Tcom-tcomsa a Tchàno ii ba c'úùse, a dtcàrà mááse cg'òo-kg'aom gha kgoaraè sa.

¹⁵ X'aigam kg'òèan di ba xao kò cg'òo, igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me. Ncēes gùús di xae nxàea tseegukagu-kg'ao xae e.

¹⁶ Dtcòm̀s ka i kò Jesom di cg'òèan ncēm khòèm, ncēe tu ko bóò a q'ana ba, qarian máàna hãa. I Jesom koe guua dtcòm̀an ncēm khòè ba gatu wèé tu cookg'ai koe kg'òèkagua.

¹⁷ “Ncēeska, tíí kíí gatuè, q'ana ra hãa, c'úùa tu kò hãa domka tu ncēes gùù sa kúrúa hãa sa, gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu kò hēéa khama.

¹⁸ Nqari ba wèé xu porofiti xu kg'ám koe guu a kg'aiga nxàea hãa a ko máá, Gam dim Kreste ba gha xgàràè, témé. A ba a kò ncēe kg'uian ncēm dàòm ka tseegukagua.

¹⁹ Gaa domka méé tu gatu di ch̀ìbian koe tcóóse, naka *Nqarim* koe kabise, naka i gha nxãasega ch̀ìbia tu tch̀ùua tcg'òòè,

²⁰ nxãasega i gha k̄aba-k̄aban tc'êe di x'a'ean X'aigam koe guu a hàà ka, a ba a gha Jeso ba tsééa óá, Kreste ii ba, ncēm nxãakamaga nxárá tcg'òóa máá tua hãa ba.

²¹ Nqarikg'ai koe méém hãa, me gha nxãakg'aiga síi x'aè ba hàà, Nqarim gha wèé zi gúù zi kúrúa k̄abi di ba, ãem ko ncísega Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu kg'ám koe guu a kg'uia hãa sa ba.

²² Moshe ba kò kg'ui a máá: 'X'aigam gatu dim Nqari ba gha gatu di ne khòè ne xg'aeku koe guu a tíi khama iim porofiti ba tsééa óá máá tu u. Ke méé tu wèés gúùs ãem gha ko bìrì tu u sa komsana.

²³ Dìim wèém ãe porofiti ba komsana tama ba gha gam di ne khòè ne xg'aeku koe q'ãea tcg'òòè,' témé.

²⁴ Xu kò ncísega wèé xu porofiti xu ncēe xu cáim xu ka kg'uia hãa: Samuele ba hēé naka ãe kháóka hààraa xu hēéthēé e.

²⁵ Gatua porofiti xu hēé naka Nqarim kò gatu ka xòò ga xu cgoa kúrúa hãas qáé-xg'ae sa hēéthēé di tu cóá tu u. Ncēm kò Abrahamam cgoa kúrúa hãa sa, a bìrì me a máá: 'Wèé zi qhàò zi nqõómkg'ai di zia gha tsaris qhàòs domka ts'ee-ts'eekg'aiè,' témé.

²⁶ Eēm ko Nqari ba Gam dim Qãàm Jeso ba ghùì, kam kò kg'aia gatu koe tséé úú Me, síim gha ts'ee-ts'eekg'ai tu u ka, wèéa tu gam gha gatu di zi dàò zi cg'ãè zi koe tcg'òó ka," tam Petere méé.

4

Peterea tsara Johanea tsara kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe

¹ Eē tsara Peterea tsara Johanea tsara hãa a ko khòè ne cgoa kg'ui, ka xu kò peresiti xu hēé naka

tempelem di xu kòre-kg'ao xu ka kaia hãa ba hěé, naka Saduke xu hěéthěé xu hàà cgae tsara a,

² xg'aia xu kò hãa, ěe tsara x'áè úú-kg'ao tsara kòo khòè ne xгаа-xгаа, a kòo Jesom x'ooan koe tēas ka khòè ne xгаа-xгаа khama.

³ Dqòa a kò ii khama xu kò qgóó a qáé-nquus koe tcãà tsara a, me nxãakg'aiga sí xùrikom cárn ba hàà.

⁴ Igaba ěe kò *Nqarim dim* kg'ui ba kóm ne koe ne kò kái ne dtcòm, i kò khòè xu di nxáráse-q'ooan 5,000 khama noo.

⁵ Xùrikom cárn ka xu ko tc'ãà-cookg'ai xu hěé naka *khòè ne di xu kaia xu hěé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé* Jerusalema koe xg'ae.

⁶ Me kò Anase kaim peresiti ba hàna, Kaifase ba hěé, naka Johane ba hěé, naka Alekesantere ba hěé, naka wèé xu khòè xu kaim peresitim x'áè di xu hěéthěé e.

⁷ Xu *Peterea tsara Johanea* tsara xg'aekua xu koe tòó, a tshoa-tshoa a tēè tsara a, a máá: “Dùútsa qarim ka kana cg'òèm cgoa tsaoa kò ncēeta hěéa?” témé.

⁸ Me kò nxãaska Petere ba Tcom-tcomsam Tc'ěem ka cg'oè cgaea hãase birí xu a máá: “Gaxao khòè ne di xao tc'ãà-cookg'ai xao hěé naka kaia xao hěéthěé xaoè!”

⁹ Ncēem cárn ka tsam kò ko nqoara hãam khòè ba kúrúse cgaeas gúùs ncēes qãès ka ko tēèè, ntamam ma qãèkaguèa hãa sa ne

¹⁰ méés nxãaska ncēes gúù sa gaxao hěé naka wèè ne khòè ne Iseraele di ne hěéthěé koe q'ãase, Jeso Krestem Nasareta dim di cg'òèan cgoa a, ncēe xao kò xgàua hãa ba, ncēem kò Nqari ba x'ooan

koe ghùia hãa ba, Gam domkam ncēm khòè ba cookg'aia xao koe qãè a téé-tëe.

11 Ncēea gaxao 'tshào-kg'ao xao ka xguèa hãam nxōám ga Me e, ncēe cgáés nxōá sa kúrúa hãa ba.

12 I kgoarakuan c'ēe khòè koe ga káà a, me gataga c'ēm khòèm* ga ba nqarikg'ai ka nqãaka káà me e, ncēe *Nqarim ka khòèan* xg'aeku koe máàèa hãa ba. Gam dis cg'òès koe méé ta guu naka kgoaraè,' " tam méé.

13 Eë xu ko Peterea tsara Johanea tsara di kgoarasean bóò, a xгаа-xgaase tama tsara hãa sa bóò, a kg'amaga khòè tsara a sa, ka xu ko are, a xu a bóò q'ãa, Jesom cgoa tsara kò hãa sa.

14 Eë xu ko *tc'ãa-cookg'ai* xu gataga khòèm ēe qãèkaguèa hãa ba bóò me gatsara cgoa tēe, ka xu kò kg'ui xu gha guù ga úú tama.

15 A xu a x'áè a máá, *Peterea* xu méé xu xg'aes koe tcg'oa. Ka xu kò tshoa-tshoa a xu a kg'uia xg'ae,

16 a máá: "Nta xae gha ma ncēe tsara khòè tsara kúrú? Wèém khòèm Jerusalema koe x'ãèa hãa ba q'ana hãa, *are-aresas* x'ái sa tsara kúrúa hãa sa, xae gaxae igaba cuiskaga ntcoea hãa tite sa ka.

17 Igaba ncēs guùs gha khòè ne koe táá còoka tsai-tsaisea qòò domka méé xae ncēe tsara khòè tsara dqàè naka tsara táá cúí khòè cgoa ncēs cg'òès ka kg'ui guu," ta xu méé.

18 Ka xu kò nxãaska gaia q'oo koe tciia tcãà tsara a, a x'áè tsara a, táá méé tsara gaia Jesom di cg'òèan ka kg'ui sa, kana gaan ka xгаа-xгаа sa.

19 Igabaga tsara kò Peterea tsara Johanea tsara xoa xu a máá: "Gaxao ka bóò mááse, *Nqarim*

* **4:12:** *khòèm* Gerika sa ko máá, "cg'òè," témé.

tcgáí q'oo koe i tchàno o sa, gaxao méé xao kaisase komsanaè sa, Nqarim ka oose?

²⁰ Sitsama ko tààè, ncëe tsam bóòà a kóma hãa zi gúù zi tsam ga nqoo cgoan ka ke,” ta tsara méé.

²¹ Eë xu ko dqàè tsara xg'ara ka xu kò guu tsara a tsara qõò, xu gha ma xgàra tsara a sa kò káà si i khama, wèé ne khòè nea kò ãe kò kúrúsea hãas gúùs ka Nqari ba dqomè khama.

²² Are-aresam dàòm ka qãèkaguèam khòèm di kuria ne kò 40 sa nqáéa hãa khama.

Dtcòm-kq'ao ne dim còrè ba

²³ Eë tsara ko guuè ka tsara kò gatsara ka c'ëe ne koe kabise a sí xààa máá ne, kaia xu peresiti xu hëé naka *khòè ne di xu* kaia xu hëéthëéa ko gatsara ka nta mééa sa.

²⁴ Eë ne ko ncëe gúùan kóm kaga ne kò wèéa ne ga cúí koe tchàa-tchaa dòm, a Nqari ba còrè a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, nqarikg'ai hëé, naka nqõókg'ai hëé, naka tshàa ba hëé, naka wèé zi gúù zi gaa koe hàna zi hëéthëé kúrúa hãa Tseè.

²⁵ Ncëe ko gatá ka xõòm Dafitem Tsarim qãàm kg'ám koe guu a, Tcom-tcomsam Tc'ëem koe guu a kg'ui a máá:

'Táá zi qhàò zia dùús domka xgòà hãa,
ne ko khòè ne káà hùì zi kàa zi kúrú?

²⁶ Nqõómkg'ai di xu x'aiga xu
téé-q'ooa xu séèa hãa, x'ãà xu gha ka,
xu tc'ãà-cookg'ai xu xg'aea hãa,
X'aigam Nqari ba hëé
naka Gam ka ntcãa tcúúèa ba hëéthëé cgoa
xu gha x'ãàku ka,
tam Dafite méé.

27 Tseeguan kaga xu kò ncēm x'áé-dxoom koe Herote ba hēé naka Pontiose Pilato ba hēé, tǎá zi qhàò zi di ne hēé naka Iseraele di ne hēéthēé nea xg'aea hǎa a ko Tsarim tcom-tcomsam Tséé-kg'aom Jesom cgoa x'ǎǎku, ncēe Tsi ntcǎá tcúúa hǎa ba.

28 A ne a ēe Tsi kò Tsari qarían koe hēé naka Tsari tc'ēean koe hēéthēé bóòà tcg'òóá hǎa sa kúrú, ncēe gha hàà kúrúse sa.

29 Ke ncēska X'aiga Tsi Nqari Tseè, gane di q'aekagukuan koe tòón tcgáí, naka Tsia Tsari ta qǎà ta di tcáóan ghùì-ghui, naka ta Tsarim kg'ui ba kgoarasea hǎase xóé naka kg'ui,

30 naka Tsi Tsari x'òàn tchoanà xòò naka i qǎèkagu, naka zi gataga x'ái zi hēé naka are-aresa zi gúù zi hēéthēé kúrúè, Tsarim tcom-tcomsam Tséé-kg'aom Jesom cg'òè koe," ta ne ma còrè.

31 Eē ne ko còrèa xg'ara kagam ko ēe ne kò hǎam qgáí ba cgùru, ne wèéa ne ga Tcom-tcomsam Tc'ēm ka cg'òè cgaeè, a Nqarim dim kg'ui ba kgoarasea hǎase xóé a kg'ui.

Dtcòm-kg'ao ne ko gane di gúùan q'aa-q'aaku

32 Wèé ne dtcòm-kg'ao nea kò tcáóá ne hēé naka tc'ēea ne hēéthēé koe cúí ne e. Cúm ga ba kò gam q'òòà hǎa gúùan cúía kàoa mááse tama, igaba ne kòò ēe ne q'òòà hǎa gúùan wèéa ne ga q'aa-q'aaku.

33 Xu kò x'àè úú-kg'ao xu X'aigam Jeso ba x'ooan koe tēea hǎa di tchòàn kaisa qaríka nxàea tseeguk-
agu; i kò kaisa cgómkuan gane wèéa ne koe ga hǎa,

34 c'ēe gúù ko tcào khóèa kò gane xg'aeku koe káà a khama. Wèém khóèm ēe xhàràn úúa kana nqu-
uan úúa hǎa ba kò x'ámágu u, a ēe ne ko x'ámágu u ka ne hòòà hǎa marían ko úú,

35 a ne a kò x'áè úú-kg'ao xu di nqàrè-kg'aman koe hàà tòó o khama, me kò wèém khòè ba ěem ma tcàoa hãa khamaga ma samaè e.

36-37 Me kò Josefa ba gataga q'òòam kò hãam xhàrà ba x'ámáguá, a kò marian cgoa hàà, a hàà x'áè úú-kg'ao xu nqàrè-kg'am koe tòó o. Lefi dis qhàòs di me e kò ii, a Kuperero koe guua hãa, a ba a kò x'áè úú-kg'ao xu ka Barenabase ta ma tciìè, ncĕe ko máá: 'Ghùì-ghui-tcáókuan dim cóá ba,' téméè ba.

5

Ananiasea khara Safira khara

1 Igabam kò c'ĕem khòè ba hàna a kòo Ananiase ta ma tciìè. A ba a kò dxàeses Safiras cgoa hàna, a c'ĕe gúùan gakhara di x'ámáguá hãa.

2 A ba a kò c'ĕe marian sèè a tòóa mááse, gam dis khòès q'ana hãase, a c'ĕe xòèan síí x'áè úú-kg'ao xu nqàrè-kg'am koe tòó.

3 Me Petere ba máá: “Ananiaseè, dùús domka tsi ko satana ba *guu me* tcáóa tsi cg'oè-cg'oe, tsi kò Tcom-tcomsam Tc'ĕe ba tshúù-ntcōaa máá, a tsi a kò c'ĕe marian xhàrà di sèè a tòóa mááse?

4 X'ámágu me tama tsi hãa cookg'ai koe ba kò tsari tama? Eĕm ko x'ámáguè ka ia kò gataga marian tsari tama? Dùús domka tsi ko nxãaska kháé ncĕes gúù sa tcáóa tsi koe tcãà? Tííá tsi qàè-qae tea hãa tama, igaba tsi Nqari ba qàè-qae hãa!” témé.

5 Eĕm ko Ananiase ncĕe zi kg'ui zi kóm kam kò cg'áé a x'óó. Ne kò wèé ne gaas gúù sa kóma hãa ne kaias q'áòs ka tcãàè.

6 Xu qárí-kg'ao xu hàà tc'áróa ba sèè a tcám a tcg'òó, a síí kg'ónò o.

⁷ Si kò nqoana khama noo aoaran qǎǎ q'oo koe gam ka dxàe sa tcǎà, dùú sa kúrúsea hǎa sa c'ùua hǎase.

⁸ Me Petere ba tǎe si a máá: “Bìrí te, gaam marim xhàrà ba khao x'ámágu cgoam ga me e sa?” tǎmé, si máá: “Eè, gaam marim ga me e,” tǎmé.

⁹ Me Petere ba tǎe si a máá: “Nta khao gha ma dtcòmku a X'aigam *Nqarim* dim Tc'ǎe ba kúrúá bóò? Q'ǎa méé si: khòè xu sarim khòè ba kò síí kg'ónò xu di dàòà nea nquum-kg'ám koe hàna, xu gha sáá sèè a tcg'òó si *thǎé*,” tǎmé.

¹⁰ Kas ko gaa x'aè kaga qháésèga nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé a x'óó, xu qárí-kg'ao xu tcǎà, a sao-xg'ae sis x'óóa hǎa, xu sèè a tcg'òó a síí dxàesem qàe koe kg'ónò si.

¹¹ Si kò wèés xg'aes dtcòm-kg'ao ne dis koe hǎé naka ǎe kò ncǎe gùùn kóm ne koe hǎéthǎé kaisas q'ád sa xóé.

X'ái zi hǎé naka are-aresa zi gùù zi hǎéthǎé e

¹² Xu x'áè úú-kg'ao xu kái zi x'ái zi hǎé naka are-aresa zi gùù zi hǎéthǎé khòè ne xg'aeku koe kúrú. Ne kò wèé ne *dtcòm-kg'ao* ne wèé x'aè ka Solomonem dis xào-xaos koe xg'aea hǎa.

¹³ Ne kò c'ǎe ne khòè ne ǎes xg'aes koe tcǎàn bèe, igaba ne kò khòè ne tcom nea hǎase qgóó ne.

¹⁴ Eǎta i ii igaba ne kò kái ne dtcòm-kg'ao ne Nqarim koe càuse, kái xu khòè xu hǎé naka kái zi khòè zi hǎéthǎé e.

¹⁵ Ka ne kò tcii-khoe ne tchàa koe tcg'òó, a síí gane di tcoàn cgoa dàòan qàe koe xòòé, nxǎasega ne gha ǎem kò Petere gaa koe nqáé ne sòma ba ga sòm-som ne ka.

16 Jerusalema ba nxama-nxamaa hãa zi nqõõ zi koe ne kò khòè ne guu a xg'aeku, a ãe tcìla hãa ne óága, naka dxãwa tc'ëan ka ko xgáèè ne hěéthěé e, ne wèéa ne ga hàà kg'òèkaguè.

X'áè úú-kg'ao xu ko xgáèè

17 Igabam kò kaim peresiti ba hěé naka wèé xu gam cgoa kò hãa xu hěé naka Saduke xu dis xg'aes di xu hěéthěé tauan ka tcãàè,

18 a xu a kò x'áè úú-kg'ao xu qgóó a qáé a sí x'áé-dxoom dis qáé-nquus koe tcãà xu.

19 Me ntcùú ka X'aigam *Nqarim* dim moengele ba qáé-nquum-kg'ám xgobekg'am, a tcg'òò xu, a bìrì xu a máá:

20 “Qõò xao naka sí tempelem koe téé, naka khòè ne cgoa kg'ui wèé kg'uián ncëe *kaba* kg'òèan di i,” témé.

21 Eẽ xu ko kóm ka xu kò qõò a q'uu i ko ka sí tempelem koe tcãà, a xgaa-xgaa.

Me kò kaim peresiti ba hěé naka ãem kò hãa cgoa xu hěéthěé ko hàà, ka xu kò tc'ãà-cookg'ai xu hěé naka Iseraele di xu kaia xu dis xg'ae sa hěéthěé tciia xg'ae, a xu a qáé-nquus koe c'ëe xu tsééa úú, sí xu gha x'áè úú-kg'ao xu tciia óá ka.

22 Eẽ ko tsééa xu ncõo-kg'ao xu ko qáé-nquum koe sí ka xu kò sí táá sao-xg'ae xu, ka xu ko kabise a sí xàà a, a máá:

23 “Ncãa xae qáé-nquu ba bóò me qarika tcëekg'ammèa, xu kòre-kg'ao xu wèé xu heke-kg'ám zi koe téé-tëe, igaba ãe xae ko heke-kg'ám zi xgobekg'am ka i kò cúí khòè ga q'oo koe káá a,” ta xu méé.

24 Eẽ xu ko tc'ãà-cookg'aim tempelem di xu kòre-kg'ao xu di ba hěé naka kaia xu peresiti xu hěéthěé

xu ncēe gúùan kóm, ka xu kò are, dùútsa gúùs ko kúrúse sa.

²⁵ Me kò c'ëem khòè ba hàà bìrí xu a máá: “Bòò, gaxao thuu qáé-nquum koe tcana hãa xu khòè xua tempelem koe téé-tëe a ko khòè ne xгаа-xгаа,” témé.

²⁶ Me nxãaska tc'ãa-cookg'ai ba gam di xu kòre-kg'ao xu cgoa qõò, a síí sée a óága xu, chùì xu tamase, nxõán cgoa xu gha khòè ne ka xaoè sa xu kòò bèè khama.

²⁷ Xu ko óága xu a kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe úú xu. Me kò kaia peresiti ba tèè xu,

²⁸ a máá: “Qarika xae kò x'áè xaoa a máá, táá xao ès cg'òès ka xгаа-xгаа guu témé, igaba bóò, Jerusalema ba xao gaxao di xгаа-xgaan ka cg'òè-cg'oea hãa, ncēem khòèm di chìbian xao gaxae koe óá kg'oana,” témé.

²⁹ Igabam kò Petere hěé naka c'ëe xu x'áè úú-kg'ao xu hěéthěé xọa a máá: “Nqari ba méé ta khòèan ka kaisase qámsea máá.

³⁰ Gaxae ka xõòa xu dim Nqari ba Jeso ba x'ooan koe ghùia hãa, ncēe xao kò xgàus* koe tceea ba ka cg'õo ba.

³¹ Nqari ba Gam dim x'õàm kaia xòè koe ghùì Mea, Tc'ãa-cookg'ai a Kgoara-kg'ao bam gha ii ka, a ba a gha Iseraele ne kúrú ne chìbian koe tcóóse, a chìbia ne qgóóa máàè ka.

³² Sixaea ãe zi gúù zi di xae nxàea tseegukagu-kg'ao xae e, sixae hěé nakam Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hěéthěé e, ncēem kò Nqari ba ãe qámsea hãa ne máàa ba,” ta xu méé.

* **5:30: xgàu** - Gerika sa ko máá: 'hìì' témé.

33 Eẽ xu ko ncẽe sa kóm ka xu kò kaisase xgòà a cg'õo xu kg'oana.

34 Igabam kò c'ẽem Farasaim Gamaliele ta ko ma tciie ba xg'aes koe tẽea téé, ncẽe kò wèé khóèan ka tcommèam x'àè xgaa-xgaa-kg'ao ii ba. X'àèa nem kò tcg'òó, x'àè úú-kg'ao xu méé xu xòm x'àè tchàa koe tcg'òòè di i,

35 a *ẽe q'oo koe hàna* xu bìrí a máá: “Gaxao Iseraele di xao khóè xaoè, ẽe xao ko hàà ncẽe xu khóè xu koe kúrús gúùs ka méé xao q'ãa tc'ẽea hãase kúrú.

36 Ncẽe xu cárn xu cookg'ai koem kò Tutase ba tẽe, a ba a máá khóè cgáé me e témé, xu kò 400 khama noo xu khóè xu xùri me. Igabam kò cg'õòè, i kò wèéan ẽe ko xùri me tsai-tsaise, a kaà.

37 Eẽm khóèm qãá q'oo koem kò Jutasem Galilea di ba tẽe, khóè ne ko nxaráè x'aèan ka, a kò kái ne khóè ne ka xùriè. Me gaam igaba kaà, i kò wèéan ẽe kò xùri me ga tsai-tsai q'aase.

38 Khamar ko ncẽeska bìrí xao o a ko máá: ncẽe xu khóè xu koe méé xao tcg'òóse, guu xu méé xao. Ncẽe gaxu dis tséés kana gaxu dis kàas kò khóè ne di sa ii, nes gha kaàkaguè ke.

39 Igaba ncẽè Nqarim dis kò ii ne xao cuiskaga kobe sia hãa tite. Nqarim cgoa ga xao gha ko x'ãàku,” témé.

40 Xu kò gam cgoa dtcòmku, a x'àè úú-kg'ao xu tcií, a hàà xg'ám qãá xu, a dqàè xu, táá méé xu Jesom di cg'õèan ka gaicara kg'ui guu sa, a guu xu xu qõò.

41 Xu kò qãè-tcaoa hãase xg'aes koe guu a tcg'oa, Jesom di cg'õèan domka xgàràèa ne kò kg'ano xua hãa khama.

42 A xu a kò wèè cáman ãe ka tempelem q'oo koe hēé naka khóè ne x'áé koe hēéthēé xгаа-xgaan cgoa chõò tama, a ko xгаа-xгаа Jeso ba *nqòðkaguèa hãam* Krete Me e sa.

6

7 xu kaia xu kerekes di xu ko nxará tcg'òòè

¹ Eẽ xu cáman xu ka ne ko xгаа-xgaase-kg'ao ne càuse a kái, ka ne ko Gerika di ne Juta ne mēeku Hebera di ne Juta ne cgoa, wèè cáman tc'õoan ko gàbaè x'aè ka zi kò Gerika di zi dxàe-ntcõa zi qãèse mààè tama khama.

² Xu 12 xu x'áè úú-kg'ao xu wèè ne xгаа-xgaase-kg'ao ne tciia xg'ae a máá: “Qãèa i máá xae e tite, Nqarim dim kg'uim di tsééan guu a sí tc'õoan gàbakagu ne.

³ Gaxae ka qõese ga tuè, gatu xg'aeku koe 7 xu khóè xu nxará tcg'òó, q'ana tu hãa xu *Tcom-tcomsam* Tc'ẽem ka cg'oèa a tc'ẽega xu, naka xae ncēe tsééan màà xu.

⁴ Igaba xae gha sixae còrèan hēé naka *Nqarim dim* kg'ui ba hēéthēé dis tséé sa tcãà tcáóa máá,” ta xu mée.

⁵ Me kg'uim ncēe ba wèés xg'ae sa qãè-tcaokagu. Ne Stefane ba nxará tcg'òó, khóem ncēe kò dtcòmàn ka hēé naka *Tcom-tcomsam* Tc'ẽem ka hēéthēé cg'oèa ba; naka Filipi ba hēé, naka Perokoro ba hēé, naka Nikanore ba hēé, naka Timone ba hēé, naka Paremenase ba hēé, naka Nikolao ba hēéthēé xu, ncēe kò Antioke koe kò guua hãa a Juta dis dtcòmàs koe mààsea hãa ba.

⁶ Ne kò ncēe xu khóè xu x'áè úú-kg'ao xu cookg'ai koe tòó, ncēe kò còrè a tshàua xu tòó cgae xu xu.

⁷ Me kò Nqarim dim kg'ui ba tsai-tsaïse. Ne xgaaxgaase-kg'ao ne Jerusalema di ne qháése càùe a kaisase kái, si gataga thée peresiti xu dis xg'aes kaia sa dtcòman koe máàse.

Stefane ba ko qáée

⁸ Stefane ba ko Nqarim di cgòmkuan hée naka qarian héeéthée ka cg'oè cgaeèam khòe me e, a kò are-aresa zi gúù zi hée naka kaia zi x'ái zi héeéthée khòe ne xg'aeku koe kúru.

⁹ Igaba xu kò c'èe xu khòe xu ncèe kò còrè-nquum *qā̀an di tséean koe guu a kgoaraèa* xu khòe xu di ba ta ko ma tciiem di xu, ncèe kò Juta xu Kurene hée naka Alekesanteria héeéthée di ii xu hée, naka c'èe xu Kilikia hée naka Asia héeéthée di xu Stefanem cgoa ntcoeku.

¹⁰ Igaba xu kò gam di tc'èean hée naka *Tcom-tcomsam* Tc'èem èem kò ko Gam di hùian ka kg'uim cgoa héeéthée tc'ãòku tama.

¹¹ Nxãaska xu ko c'èe xu khòe xu qg'ài, xu Stefanem ka máá: “Ncèem khòe ba xae kóma hãa me ko Moshem di x'áèan hée naka Nqarim ka héeéthée cg'ãèse kg'ui,” témé.

¹² Xu kò nxãaska khòe ne hée naka kaia xu hée naka x'áè xgaaxgaaxgaaxgaax-kg'ao xu héeéthée kòbi-kòbi. Ne qgóó me a ne a kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe úú me.

¹³ A xu a tshúù-ntcõan di tééa-máá-kg'aoan qg'ài i máá: “Ncèem khòe ba ncèem tcom-tcomsam tempelem* ka hée naka x'áèan ka héeéthée tshúùse kg'uian cgoa chõò tama.

¹⁴ Kóm mea xae hãa me ko máá: ‘Ncèem Jesom Nasareta di ba gha ncèes qgài sa kòbe, a ba a

* **6:13: tempele** - Gerika sa ko máá: “qgài” témé.

gha Moshem máà xaea hãa cauan qg'urì,' témé khama," ta xu méé.

¹⁵ Xu kò kaia xu wèè xu ãe kò xg'aes q'oo koe ntcõe xu tcgáía xu Stefanem koe qãea tòó, a kg'áía ba bóò i moengelem dian khama ii.

7

Stefane ba ko xõara mááse

¹ Me nxãaska kaim peresiti ba tēè me a máá: “Kháé zi ncēe zi *chìbi-chibiku* zi tseegu zia?” témé.

² Me *Stefane* xõa a máá: “Tíí kíí ga xao, àbo ga xaoè, komsana te! X'ààn dim Nqari ba kò gatá ka xõòm Abrahamam koe hòòse, qanegam kò Mesopotamia koe hãa ka, qanegam Harane koe x'ãè tamas cookg'ai koe,

³ a bìrí me a máá: ‘Tcg'oa tsarim nqõóm koe hēé naka tsari ne qhàò ne koe hēéthēé, naka tsia x'ái tsir gham nqõóm koe qõò,' témé.

⁴ Me nxãaska Kaletea ne dim nqõóm koe tcg'oa a ba a Harane *dim x'áé-dxoom* koe síí x'ãè. Me Nqari ba xõòm dis x'oos qãá q'oo koe gaa koe tcg'òó me, a ncēe tu ncēeska x'ãèa hãam nqõóm koe tsééa óá me.

⁵ Me kò nqõóm di c'ēe xòèan ga táá máà me, a cúím nqàrèm ga bam gha tòó qgái ga táá máà me, igabam kò nqòòkagu me, gabá hēé naka qãáa ba dis qhàòs ga sa hēéthēém gha ãem nqõó ba máà ne q'õò sa, *Abrahama* ba kò cóá úú tama igaba.

⁶ Me kò Nqari ba gam ka ncēeta méé a máá: ‘Tsarís qhàò sa gha gane di tamam nqõóm koe c'úùsea hãa, a gha qãà kúrúè, a gha 400 khama noo kurian táá qãese qgóóè.

7 Igabar gha ãe ne ko tsééa máás qhàò sa xgàra, ne gha ãe zi gúù zi qãá q'oo koe tcg'oa, a hàà ncêes qgáis koe dqomè Te,' tam Nqari ba méé.

8 A ba a kò q'ãe nqãa-qgai khòokus dis qáé-xg'ae sa máà me. Me kò *Abrahama ba* Isaka ba ábà, a ba a kò 8 dim cárn ka q'ãe nqãa-qgai khòo me; me kò Isaka ba Jakobe ba ábà, me kò Jakobe ba 12 xu cóá xu ábà, ncêe tc'ãà di xu tsgõo xu gatá di xu.

9 “Xu kò gatá ka tsgõose ga xu, gaxu ka qõesem Josefam cgoa tauan úú, a xu a kò Egepeto koe qãàse x'ámágu me. Igabam kò Nqari ba hãa cgoa mea,

10 a kò gam di zi xháé zi wèé zi koe kgoara me, a Egepeto dim x'aigam Farom cookg'ai koe cgómkuan hêé naka q'ãan di tc'ëean hêéthêé máà me, me kò *Faro ba* Egepeto koe hêé naka wèém x'áém gam dim koe hêéthêé tc'ãà-cookg'ai ba kúrú me.

11 Si kò nxãaska wèém nqõóm Egepeto dim koe hêé naka Kanana dim koe hêéthêé xàbà sa tcãà, a kaisa thòòan óága, xu kò gatá ka xõò ga xu táá tc'õoan hòò.

12 Eëm ko Jakobe ba kóm i ko máá, Egepeto koe i maberean hãa, téméè kam kò gatá ka xõò ga xu tc'ãà dis dàras gaxu dis koe tsééa úú.

13 Me kò Josefa ba cárn dis dàras gaxu dis ka káíkhoe ga xu q'ãàkaguse, si kò Josefam dis qhàò sa Farom koe q'ãase.

14 Ncêes gúùs qãá q'oo koem kò Josefa ba khòèan tsééa hãa, i síí gam ka xõòm Jakobe ba hêé naka gam di qhàòan wèé ga hêéthêé tcii. Wèéa ne ga kò 75 ne e.

15 Me kò nxãaska Jakobe ba Egepeto koe síí, ncêe xu kò gabá hêé naka gatá ka xõò ga xu hêéthêé síí

x'óó koe.

¹⁶ Gaxu di tc'áróa ne kò kabi a Shekeme koe úúè, a sí ncēm xg'ao Abrahama ba Hamorem di xu cóá xu koe marian tc'ãòà cgoa x'ámás tc'ám̄s koe xòòè.

¹⁷ “Eēm ko Nqarim xg'ao Abrahama ba nqòòkagua hãam x'aè ba cúù, ka ne kò khòè ne Egepeto koe kái a càùsea.

¹⁸ Me kò c'ēm x'aiga ba nxãakg'aiga sí Egepeto koe tc'ãà-cookg'ai, ncēe kò Josefa ba c'úùa hãa ba.

¹⁹ A ba a kòo gatá di ne khòè ne cgoa cg'ãèm dàòm ka tséé, a ko gatá ka xòò ga xu chùi, xu cóá-coan tchàa koe tcg'óó, nxãasega i gha cg'òòè ka.

²⁰ “Me kò ãem x'aèm ka Moshe ba ábàè, a ba a kò Nqarim cookg'ai koe kaisase t'òè me e. A kò xòòm òim nquum koe nqoana nxoean kòrèè.

²¹ Eēm sí tchàa za tòòèa kas kò Farom ka cóáse sa séé a gas òim cóám khama ma kaikagua mááse me.

²² Me kò Moshe ba Egepeto ne di q'ãan di tc'ēan wèè ga xgaa-xgaaè, a ba a kò kg'uian hēé naka tsééan hēéthēé koe qari me e.

²³ “Eēm Moshe 40 kuri ii kam kò bìrìse, gam ka c'ēe ne Iseraele nem gha dàra sa.

²⁴ Me kò gam ka c'ēe ba bóò me ko *Egepetom ka ghãaè* a ko xg'árm̄mè, kam ko ēe ko ghãaè ba hùi, a ncèèa máá me, a Egepeto ba xg'árm̄.

²⁵ Me Moshe tc'ēea máá, gam di ne khòè ne gha bóòà q'ãa Nqari ba kò tséékagu me a ko kgoara ne sa, ta tc'ēea, ògaba ne kò táá bóòà q'ãa.

²⁶ Me q'uu òim cárm̄ ka Moshe x'ãàku ko tsara Iseraele tsara koe hàà. Kúrúm ko a xg'aekua tsara koe tòókuan óá kg'oana, khamam ko máá: ‘Khòè

tsaoè, qõekua tsoa! Dùús domka tsao ko thõò-thõoku? témé.

²⁷ Igabam kò khóèm ãe kò c'ãe ba ghãa ba Moshe ba dxùukg'ai za xàbùà tcg'òó a máá: 'Dìina sitsam koe tc'ãà-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?

²⁸ A cg'õo te kg'oana tsia, ncãe tsi ncãa ma ncãaka cáam ka Egepeto ba ma cg'õo khama ma?' témé.

²⁹ Eãm ko Moshe ba ncãe sa kóm kam kò Midiane dim nqõóm koe qgóéa síí, ncãem kò gaa koe síí x'ãè koe, gaam nqõóm dim khóèm tamam iise, a ba a kò gaa koe cáam cóá tsara ábà.

³⁰ "Eã i ko 40 kurian nqáéa xg'ara kam kò Sinai dim xàbìm koe moengele ba qãáka hãas hìis karukos koe hòòse cgae me.

³¹ Eãm ko Moshe ba ães gúù sa bóò kam kò ares ka tcãàè, a cúù-cuuse, qãèsem gha síí bóò ka, kam kò X'aigam *Nqarim* dim dòm ba kómse a ko máá:

³² 'Tíí Ra Nqarir saò ga xu di Ra a, Nqarir Abraham a ba hãé naka Isaka ba hãé naka Jakobe ba hãéthhée di Ra,' témé. Me Moshe q'áòan ka cg'oè cgaeè a gaa zam gha bóò sa bèe.

³³ Me X'aigam *Nqari* ba bìrí me a máá: 'Nqàrèa tsi koe nxàboan tcg'òó, ãe tsi téé-tãem qgài ba tcomtomsam nqám me e ke.

³⁴ Tseeguan kagar Tiri ne khóè ne Egepeto koe hàna ne di xháé-q'ooan bóò, gane di sónò ntcóòse-q'ooa ner kómá hãa, a Ra a hààra hãa, hààr gha kgoara ne ka, ke ncãeska hàà nakar Egepeto koe tsééa úú tsi,' témé.

³⁵ "Ncãe ba gaam Moshem ga me e, ncãe ne kò xguà hãa a máá: 'Dìina tc'ãà-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?' témé ba. Nqari ba kò ncãe ba tsééa hãa, tc'ãà-cookg'ai a kgoara-kg'ao bam gha kúrú ka,

moengelem ncēe kò *karukos* hìis koe x'áise mea hãam di hùian ka.

³⁶ Me kò Egepeto koe guu a séèa tcg'òò ne. Gaa koem kò are-aresa zi gùu zi hēé naka x'ái zi hēéthēé kúrú, naka Ncoàm Tshàam koe hēé, naka tchàa-xgóós koe hēéthēé e, 40 kuria ne.

³⁷ “Ncēea gaam Moshem ga me e, ncēe kò Iseraele di ne khòè ne bìrí a máá: ‘Nqari ba gha gatu di ne khòè ne xg'aeku koe guu a tíí khama iim Porofiti ba tsééa óá máá tu u,’ témé ba.

³⁸ Gaam ga me e ncēe kò tchàa-xgóós koe Iseraele di ne khòè ne dis xg'aes q'oo koe gaam moengelem cgoa hãa ba, ncēe kò Sinai dim xàbìim koe gam cgoa hēé naka gatá ka xòò ga xu hēéthēé cgoa kg'ui ba. Me kò kg'òèa hãa kg'uiian *Nqarim* di hòò, nxãasegam gha hàà gatá koe óága a ka ba.

³⁹ “Igaba ne kò gatá ka xòò ga ne komsanaa ba xguì. A ne a dxùukg'ai za xàbùu tcg'òò me, a ne a kò tcáóa ne q'oo koe Egepeto koe úú-kg'ai,

⁴⁰ a ne a Arone ba bìrí a máá: ‘Nqàrian kúrúa máá ta a, cookg'aia ta koe gha qòò o. Moshem ncēe kò Egepeto dim nqòóm koe séèa tcg'òò ta am koes dùú sa kúrúsea sa ta c'úua hãa ke,’ témé.

⁴¹ Gaa x'aèan ēe kaga ne kò ghòè-coam dis iis koe nqàri ba kúrúa mááse, a ne a dàòà-mááku zi óáгаа máá me, a gane di tshàuan kúrúas gùús dis kòè sa kúrú.

⁴² Igabam kò Nqari ba q'aumana ne, a ba a guu ne ne nqarikg'ai di zi tconò zi qámsea máá, ncēe i ma porofiti xu dis Tcgãyas koe ma góáèa hãa a ko máá:

‘Iseraele di tu khòè tuè,

40 kurian ncēe tu kò tchàa-xgóós koe hãa

ka tua gáé kò dàòà-mááku zi hěé
naka qhàea-mááku zi hěéthěé Tíí kúrúa máá Tea?

⁴³ Igaba tu kò wéeé zi qgái zi ẽe tu ko qõò zi koe
Molokem dim còrè-nquu ba hěé,
naka gatu dim nqàrìm Rafanem
dim tconò ba hěéthěé tsara dqom̀,
xommèa nqàrian tu gatu kúrúa máásea,
dqom̀ m tu gha ka.

Gaa domkar gha tòèkagu tu u,
a Babilonem ka ncìí za úú tu u,
témé khamaga ma.

⁴⁴ “Gatá ka xõò ga xu kò tchàa-xgóós koe
xgàuèkom còrè-nquu ba úúa, ncēe Nqarim kò khòè
ne cgoa kg'ui koe. Nqarim kò Moshe ba ma x'áía, a
x'áè meaa hãa khama kò ma kúrúèa ba.

⁴⁵ Xu gatá ka xõò ga xu gaam còrè-nquu ba
máàèa, a xu a sée a *ncēm nqõóm koe* óá me,
Joshuam kò tc'ãà-cookg'ai xua ka. Xu kò nqõó ba
sée, Me Nqari ba gaam nqõóm koe kò x'ãèa zi qhàò
zi gaxu cookg'ai koe xhàiagu. Gaam xgàuèkom còrè-
nquu ba kò hàna, i síí nxãakg'aiga Dafitem di x'aèan
ga tcãà,

⁴⁶ ncēe kò Nqarim tcgáí-q'oo koe cgómkuan hòò
ba. A ba a kò *Nqari ba* dtcàrà, còrè-nquu bam gha
Jakobem dim Nqari ba tshàoa máá sa,

⁴⁷ me kò Solomone ba nquu ba tshàoa máá Me.

⁴⁸ “Igabam kò kaisase tc'amaka hànám *Nqari* ba
khòè tshàu ka kúrúèa hãa nquuan koe x'ãè tama,
porofitim ko ma kg'ui khama,

⁴⁹ a ko máá:

'Nqarikg'ai ne Tiri x'aian dis ntcóó-q'oo si i,
me nqõó ba nqàrèa Ter ko tòó qgái i.

Nta iim nquu ba tu gha tshàoa máá Te?

Kana sãa-q'ooa Te di qgàia nea ndakaa?

⁵⁰ Wèè zi gùù zi ncēe zia gáé Tiri tshàuan ka kúrùè tama?'

tam X'aigam *Nqari* ba méé.

⁵¹ “Gaxao khòè xao qari-tcúú xaoè, ncēe tcáóa xao hěé, naka tceea xao hěéthěé koe q'ãe nqãa-qgai khòè ta ga hãa xaoè! Gaxao ka xõò ga xu khamaga xao ii: wéé x'aè ka xao ko Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa x'ãàku!

⁵² Gaxao ka xõò ga xu kò wèé xu porofiti xu xgàraa hãa, a xu a kò ncēe xu *porofiti xu*, ncēe kò x'aè cookg'ai koe tchànom Khòem di hàà-q'ooan nxàea hãa xu cg'õo, *Jesom* ncēe xao gaxao ncēeska x'amágua, a Gam di xao cg'õo-kg'ao xao ii ba.

⁵³ Gaxao ncēe kò moengele xu ka xao kò máàèa hãa x'àèan kò cam tshàua máá, igaba kò táá kom-sana a xao,” tam Stefane méé.

Stefane ba ko nxõán cgoa xaoa cg'õoè

⁵⁴ Ncēe zi gùù zi xu ko kóm ka xu kaisase tcg'aìn tcáó a xu a dqùrì cgae me.

⁵⁵ Igabam kò Stefane ba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'oè cgaeèa hãase nqarikg'ai koe ghùì-kg'ai, a ba a Nqarim dim x'áà ba bóò, naka Jeso ba hěéthěé e, Me Nqarim dim kg'àòm x'õàm xòè za téé-těe.

⁵⁶ Kam ko máá: “Bóò, nqarikg'ai nea xgob-ekg'amsea ra ko bóò, Me Khòem dim Cóa ba Nqarim dim kg'àòm x'õàm xòè za téé-těe,” témé.

⁵⁷ Xu kò khòè xu ncēes gùùs ka tceea xu tcēekg'am, a xu a kaisase q'au a qàràa síí cgae me,

⁵⁸ a xu a x'áé-dxoom qãá koe tceea tcg'òó a úú me, a gaa koe síí nxõán ka xgàrùbe me. Nxàea

tseegukagu-kg'ao xu kò gaxu di qgáian Saulo ta ko ma tciièm qári-kg'aom nqàrè-kg'am koe tòó.

⁵⁹ Eẽ xu hãa a ko Stefane ba nxõã zi cgoa xgàrùbe kam kò *Nqari ba* tcii a máá: “X'aiga Tsi Jeso Tseè, tirim tc'èe ba séè,” témé.

⁶⁰ Kam ko qhòm tsi qurù a ba a kiam dòm cgoa q'au a máá: “X'aigaè, ncèe ne ko tíi koe kúrús gúùs koe táa chìbi bóò ne guu,” témé. Eẽm ko gatà mééa xg'ara kam kò x'óó*.

8

¹ Me kò Saulo ba *Stefanem* di cg'õokuan dtcòmà máána hãa.

Filipia xu Peterea xu di tsééa ne, Jutea hěé naka Samaria hěéthěé koe (8–12)

Saulo ba ko kereke sa xgàra

Eẽm cáin kas kò Jerusalema dis kerekes koe kaias xgàraku sa tshoa-tshoase, ka ne kò wèéa ne ga Jutea hěé naka Samaria hěéthěé di tsara nqõó tsara koe tsai-tsaise, xu x'áè úú-kg'ao xu cúí xu qaù.

² Ne kò Nqari-tcáóa ne khóè ne Stefane ba kg'ónò, a kò kaisase kg'ae cgae me.

³ Igabam ko Saulo tshoa-tshoa a nquu xu koe tcana te a kereke sa dxàù a q'aa, a khóè xu hěé naka khóè zi hěéthěé tcéèa tcg'òó a síí qáé-nquuan koe tcãà.

Qãè tchõà ne ko Samaria koe xgaa-xgaaè

⁴ Ne kò gane èe kò tsai-tsaisea hãa ne, wèè qgáian èe ne ko síí koe qãè tchõàn xgaa-xgaa.

* **7:60: x'óó** - Gerika sa ko máá: “x'óm,” témé.

⁵ Me kò Filipi Samaria dim x'áé-dxoom koe síí, a gaa koe síí *nqòòkaguèa hãam* Krestem ka xгаа-xгаа ne.

⁶ Eẽ zi ko xg'ae zi khòè ne di zi Filipi ba kóm a ko kúrúm ko zi x'ái zi *are-aresa zi* bóò, ka zi ko wèéa zi ga cúu-cuuse a qãèse kóm me.

⁷ Dxãwa tc'ëea ne kò kái ne khòè ne koe kaiam q'aum cgoa q'aua tcg'oa khama, ne kò gataga kái ne khòè ne x'óó xòèa kò hãa ne hëé naka nq̄ara kò hãa ne hëéthëé qãèkaguè.

⁸ Si kò ãem x'áé-dxoom koe kaias qãè-tcao sa xóé.

Simonem tsòò-kg'ao ba

⁹ Igabam kò c'ëem khòèm Simone ta ko ma tciìè ba gaam x'áé-dxoom koe hàna, tsòò-kg'ao kò ii ba, a kò Samaria di ne khòè ne arekagu. A ba a kòò gabá cgáém khòè me e sa koase.

¹⁰ Ne kò wèé ne khòè ne, ãe nqãaka hãas téé-q'oos di ne hëé naka tc'amaka hãas téé-q'oos di ne hëéthëé qãèse komsana me, a ne a ko q'aua kg'ui a ko máá: “Ncëem khòè ba Nq̄arim di q̄arian úúa, ncëe kaia q̄ari ka q'ãasea a,” témé.

¹¹ Gam koe ne ko qãèse komsana, tc'ãða kuri nem ko sèè a ko gam di tsoò-kg'áman kàan di cgoa arekagu ne khama.

¹² Igaba ãe ne ko Filipi ba dtcòm, ãem kòò Nq̄arim di x'aian hëé, naka Jeso Krestem di cg'òèan hëéthëé di qãè tchòàn xгаа-xгаа ka, ka ne kò wèéa ne ga tcguù-tcguuè, kg'áo-khoean ga hëé naka dxàè-khoean ga hëéthëé e.

¹³ Simonem igabam ko thëé dtcòm, a ba a kò ãem ko tcguù-tcguuèa xg'ara ka Filipi ba wèé qgáian ãem ko qòò koe xùri. A ba a kò ãem ko *are-aresa zi* x'ái

zi hěé naka kaia qarian kúrúse ko hěéthěé bóò ka kaisase are.

14 Eě xu ko x'áè úú-kg'ao xu Jerusalema koe hàna xu kóm, Samaria di ne khóè nea Nqarim dim kg'ui ba dtcòma hãa sa, ka xu kò Petere ba hěé naka Johane ba hěéthěé tsara tsééa úú cgae ne.

15 Ncěe kò ěe tsara ko síi ka còrèa máá ne tsara, nxãasega ne gha Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hòò ka.

16 *Tcom-tcomsam Tc'ěe* ba kò qanega cúia ne koe ga hàà tcãà ta ga hãa khama, ne ko kg'amaga X'aigam Jesom dim cg'òè koe tcguù-tcguuèa.

17 Ka tsara kò nxãaska tshàua tsara tòò cgae ne, ne Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hòò.

18 Eěm ko Simone, Tcom-tcomsam Tc'ěem ko x'áè úú-kg'ao tsara di tshàuan tòò cgaekus ka máàkuè sa bóò, kam kò marian tcg'òó a máà tsara a, *ěe qaria nem gha x'ámá ka,*

19 a máá: “Eě qarian tsao thěé máà te naka i gha nxãasega wèè khóèan ěe ra ko tshàua te tòò cgae e Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hòò,” témé.

20 Me Petere xọa me a máá: “Maria tsi méé i tsáa cgoa kaà, Nqarim dis máàkus ka tsi tc'ěea máá, marian cgoa tsi gha x'ámá si, ta tc'ěea ke!

21 C'ěe xòè-coa ga tsi ncěes tséés koe úú tama, i tcáóa tsi Nqarim cookg'ai koe tchàno tama khama.

22 Gaa domka méé tsi tsari chìbian koe tcóóse naka tsia tsari tsééan cg'ãè tcg'oaragu, naka X'aigam koe còrè, nakam gha ěeta ii tc'ěean tcáóa tsi q'oo koe tsi úúa domka qgóóa máá tsi.

23 Cg'ãèan ka tsi cg'oè cgaeèa, a chìbian ka qgóóèa sar ko bóò khama,” tam méé.

24 Me Simone xọa a máá: “Nxãaska tsao gatsao X'aigam *Nqari* ba còrèa máá te, naka i gha nxãasega

táá ncēe tsao ko méé cgae te gúùan kúrúse cgae te,”
témé.

²⁵ Eē tsara ko X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba nxàea tseegukagu, a ko xгаа-xгаа xg'ara, ka tsara ko Peterea tsara Johanea tsara Jerusalema koe kabise, a dàòm q'oo koe tsara hãase qãè tchõàn kái xu x'áe-coa xu Samaria di xu koe xгаа-xгаа.

Filipi ba hēe naka Etiopia dim khòe ba hēéthēe e

²⁶ Me nxãaska moengelem X'aigam di ba Filipi ba birí a máá: “Tēe naka koaba nqáè ka qõò, dàòm ncēe Jerusalema koe guu a ko Gaasa koe qõòm cgoa, ncēe tchàa-xgóós di ba,” témé.

²⁷ Me xgoaba a qõò, a gaa x'aè kaga dàòm q'oo koe Etiopia dim khòem cgoa xg'ae, àbà tama kò hãa ba, kiam mari qgóó-kg'aom Kandakes di ba, x'aigas Etiopia ne di sa. Ncēm khòe ba kò Jerusalema koe hààraa, a ko hàà Nqari ba còrè.

²⁸ Me kò ēem xóé a ko gam dis karas q'oo koe hãase dibia qõò ka porofitim Isaiam dis Tcgãya sa ko nxará qõò.

²⁹ Me *Tcom-tcomsam* Tc'ēe ba Filipi ba birí a máá: “Qõò ēe sí hãas karas koe naka sí qàea sa koe xóén qõò,” témé.

³⁰ Me nxãaska Filipi qàrà sí karas koe, a ba a kóm me ko khòe ba porofitim Isaiam koe ko nxará. Me *Filipi* tēe me a máá: “Kóma tsi ko q'ãa dùú sa tsi ko nxará sa?” témé.

³¹ Me xoa me a máá: “Nta ra gha ma q'ãa, c'ēe khòe kò qãese birí tchàno-tchano te e tama ne?” témé. A ba a Filipi ba dtcàrà, q'ábàm gha a hàà qàea ba koe ntcõó sa.

32 Eẽm khòè ba kòo ncẽem tceem *Nqarim dis* Tcgãyas dim koe nxará, *ncẽe kò ncẽeta ma góáèa a ko máá:*

“Ghùu-coam khamam kò ma
cg'õoku dis qgáís koe chùia úúè,
a ba a kò nqoo-nqoosase ko dqòmmèm ghùu-coam
khama ma
táá xgobekg'am kg'ám.

33 Sau-cgaekaguèm gha kam kò táá qãèse qgóòè.
Dìí na gha gam dis qhàòs hààkos cgoa kg'ui?
Ncẽe nqõómkg'ai koem kg'õèa ba sèè cgaeèa ka,”
ta i ma góáèa koe.

34 Me ábà tama kò hãam khòè ba Filipi ba tèè a máá: “Bìrí te, cgòmna, dìín ka ba gáé ko porofiti ba kg'ui, gabá ko nxàese kana ba ko c'èe khòè ka kg'ui?” témé.

35 Me Filipi tshoa-tshoa a kg'ui, a ba a gaam tceem ãem cgoa ga tshoa-tshoa a xгаа-xгаа me qãè tchõàn Jesom dì ka.

36 Eẽ tsara xóé a ko dàòm q'oo koe qõò, ka tsara ko tshàan kò *hãam qgáim* koe hàà, kam ko ábà tamam khòè ba máá: “Bóò, tshàan ga ncẽe e. Ka dùúá ko tàà ra tcguù-tcguuè tite?” témé.

37 [Me bìrí me a máá: “Ncèè wèé tcáóa tsi cgoa tsi kòo dtcòm ne i kgoarasea,” témé. Me xọa me a máá: “Dtcòm ra ko Jeso Krete ba Nqarim dim Cóá Me e sa,” témé.]

38 Me x'áèan tcg'òó me kara qáé-kg'ao ba téé. Tsara wèéa tsara ga tshàan q'oo koe tcàà, Filipi ba hēé naka ábà tamam khòè ba hēéthēé e, me Filipi tcguù-tcguu me.

39 Eẽ tsara ko tshàan q'oo koe tcg'oas kagam ko kúúga X'aigam *Nqarim* dim *Tcom-tcomsam* Tc'èe

ba Filipi ba séèa tcg'òó, me ábà tamam khóè ba táá gaicara hòò me, igabagam ko kg'ama qõò qãè-tcaoase.

⁴⁰ Igabam kò Filipi Asetote koe síí hòòse a ko gaa koe caate, a ba a ko wèé xu x'áé xu koe qãè tchõàn xgaa-xgaa, a ba a nxãakg'aiga Kaesarea koe síí tcãà.

9

Saulo ba ko Jesom cgoa xg'ae (Tsee 22:6-16; 26:12-18)

¹ Eẽ x'aè kam kò Saulo qanega tcg'ai-tcaoa, a X'aigam *Nqarim* di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne cg'õo kg'oana, khamam kò kaim peresitim koe síí,

² a síí dtcàrà me, Damaseko koe hàna xu còrè-nquu xum gha tcgãya zi góá máá sa, ncẽe gha qarían máá me zi, me ãem kòo *Nqarim dim* dàòm ãi ne khóè ne síí hòò ne qáé ne a Jerusalema koe úú ne sa - kg'ádò khóèa ga ìi kana dxàea ga ìi igaba.

³ Eẽm gam dis qõòs-q'oo koe hãnasem ko Damaseko koe cúù, kam ko kúúga x'áà ba dxùukg'aia ba koe nqarikg'ai koe guu a x'áà.

⁴ Me cg'áé gómankg'ai koe, kam ko dòm ba kóm me ko máá: 'Saulòè, Saulòè, dùús domka tsi ko xgàra Tea máá?' témé.

⁵ Me Saulo máá: "Dìí Tsia, X'aigaè?" témé. Me xõa me a máá: "Tíí Ra a Jeso Ra, ncẽe tsi ko xgàra Ra.

⁶ Ke ncẽeska tãe naka tsia x'áé-dxoom q'oo koe tcãà, gaa koe tsi gha síí bìrìè dùú sa tsi gha kúrú sa ke," tam ma xõa me.

⁷ Xu kò khóè xu ãe kò Saulom cgoa hãa xu kg'ama téé káà kg'uise, dòm ba xu kò kóm, igabaga xu kò táá cúí khóè ga hòò khama.

⁸ Me Saulo ba gómankg'ai koe t̄e, igaba ãem ko xgobekg'am t̄gái kam kò cúí gúú ga bódò tama. Ka xu ko qgóó me tshàua ba ka, a Damaseko koe úú me.

⁹ Me kò nqoana cáman s̄eè, a táá bódò, a ba a táá c'ẽe gúú ga tc'òó kana kg'áà.

¹⁰ Me kò Damaseko koe xgaaxgaasekg'aom Ananiase ta ko ma tciie ba hàna. Me kò X'aigam *Nqari* ba gam koe x'áise, a tci me a máá: "Ananiaseè!" témé. Me x̄a Me a máá: "Eè, X'aigaè, ncãa ga ra a," témé.

¹¹ Me X'aiga ba bìrí me a máá: "Jutasem x'áé koe ncẽem tchànóm cgoa q̄ò, naka khòem Tareso koe guua hãam Saulo ta ko ma tciie ba t̄e me, hãa a ba a ko còrè ke.

¹² X'áís koem khòem Ananiase ta ko ma tciie ba x'áiea hãa, me tcãa a ko tshàua ba tòó cgae me, t̄gáia ba gha bódò ka ke," tam méé.

¹³ Me kò Ananiase x̄a Me a máá: "X'aigaè, kái ne khòe ne koer kóma hãa ãem khòem ka, ntamam kò ma Tsari ne khòe ne tcom-tcomsa ne Jerusalema koe hàna ne koe cg'ãèan kúrú sa.

¹⁴ Me ncẽeska nc̄e koe kaia xu peresiti xu di qarian úúa, hàam gha qgóó ãe ko Tsari cg'õèan tci me ka," témé.

¹⁵ Igabagam kò X'aigam *Nqari* ba Ananiase ba bìrí a máá: "Ncẽem khòe bar nxará t̄g'òóa máásea hãa a ko hàà tséekagu me, me tãá zi qhàò zi di ne h̄eé, naka x'aiga xu h̄eé, naka Iseraele di ne khòe ne cookg'ai koe h̄eéth̄eé cg'õèa Te úúa te.

¹⁶ Ra gha x'ái me, Tiri cg'õèan domkam gha nta noose x̄arase sa. Ke q̄ò!" tam méé.

¹⁷ Nxãaskam ko Ananiase q̄ò a síí nquum q'oo

koe tcãã. A ba a Saulom koe tshàua ba tòó a máá: “Sauloè, tíi qõeè, X'aigam Jesom ncêe kò dàòm q'oo koe tsi hãase ko tsáá koe x'áíse ba tsééa óá tea, nxãasega tsi gha gaicara bóò, a tsi a gha gataga Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'oè-cg'oeè ka,” témé.

¹⁸ I kò kúúga tsoro khama ii gúùan tcgáíá ba koe q'õase, me Saulo gaicara bóò, a ba a tẽe a tcguù-tcguuè.

¹⁹ Eẽm ko tc'õóa xg'ara, kam ko gaicara qarian hòò.

Saulo ba ko Damaseko koe hẽe naka Jerusalema koe hẽéthẽe xгаа-xгаа

Saulo ba kò cg'orò cáman sèè a ba a xгаа-xгаа-kg'ao xu Damaseko koe hàna xu cgoa hàna.

²⁰ A ba a kò kúúga còrè-nquu xu koe xгаа-xгаа, Jesom Nqarim dim Cóám ii sa.

²¹ Ne kò wèè ne ãe ko kóm me ne are, a ne a tẽe a máá: “Gaam khóem tama ba gáé ncêe ba, ncêe kò Jerusalema koe tshúù sa óágara hãa ba, gane ãe kòo ncêem cg'õè ba tcii ne koe? Ncêe kò ncêe koe hààra ba, hààm gha khóè ne qáé, a kaia xu peresiti xu cookg'ai koe úú ne ka ba?” ta ne ma tẽèku.

²² Igabagam kò Saulo càuse qarian koe, a Damaseko koe x'ãèa ne Juta ne arekagu, qãesem kò x'ái ne, Jeso ba *nqòòkaguèam* Krestem ga Me e sa khama.

²³ Káí cáman qãá q'oo koe ne kò Juta ne qg'àìku a cg'õo me kg'oana.

²⁴ Igabagam kò Saulo ãe ne kò kúú kg'oana hãa sa q'ãakaguè. Ne kò x'áé-dxoom di heke-kg'áman ntcúú ba hẽe naka koaba ba hẽéthẽe q'õé, cg'õo me ne gha ka.

25 Igabaga ne kò gam di ne xгаа-xгааase-kg'ao ne ntcùu ka *ts'ãàkagu me* gàbas koe *tcãã me a x'áé-dxoom dim xhàrom* tc'amkg'ai koe guu a *xhoròkagua ba ka*.

26 Eẽm ko Jerusalema koe sí kam ko xгаа-xгааase-kg'ao xu cgoa xg'ae kg'oana, igabaga xu kò wèé xu ga bèe me, a xu a kò xгаа-xгааase-kg'ao me e sa tcom tama.

27 Igabagam kò Barenabase sèé a x'áé úú-kg'ao xu koe úú me, a *Saulom* ntama ma X'aiga ba dàòm q'oo koe bóòà hãas ka bìrí xu, naka *X'aigam* kò ma kg'ui cgoa me sa hěéthěé e. Gatagam kò Damaseko koem kò *Saulo* ma kgoarasease Jesom cg'òè ka ma xгаа-xгаа sa bìrí xu.

28 Nxãaskam ko Saulo hãa cgoa xu, a ba a qõòà te Jerusalema koe, a kgoarasea xóé a X'aigam cg'òè ka kg'ui.

29 Juta ne Gerika *sa ko kg'ui* ne cgoam kò kg'ui a ntcoeku, igabaga ne kò cg'õo me kg'oana.

30 Eẽ ne ko gam di ne khóè ne ncées gúù sa bóòà q'ãa ka ne ko sèé a Kaesarea koe úú me, a Tareso koe tsééa úú me.

31 Si ko wèés kerekes Jutea di sa hěé, naka Galilea di sa hěé, naka Samaria di sa hěéthěé tòókuan úúa hãa, a sa a kò qari-qariè, a kò Nqari ba q'áòà hãa, a kò Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka ntcàm qaoè, a sa a ko càùse.

Enease ba hěé naka Dorekase sa hěéthěé e

32 Eẽm kòo Petere wèé xu xòè xu nqõóm di xu koe qõòà te kam kò Lita dim nqõóm koe ko hàna ne dtcòm-kg'ao ne dàra.

³³ Gaa koem kò khòèm Enease ta ko ma tciìè ba xg'ae cgoa, nq̄ara kò hãa ba, 8 kurian kò kgàrom koe xõe ba.

³⁴ Me Peterè ba bìrì me a máá: “Eneaseè, Jeso Kreste ba ko q̄àèkagu tsi, ke t̄e naka tsarim kgàro ba kg'ónò,” témé. Me kúúga t̄e.

³⁵ Ne kò wèè ne khòè ne ãe kò Lita h̄éè naka Sarone h̄éèth̄éè koe x'ãèa hãa ne bóò me, a ne a kò X'aigam *Nqarim* koe kabise.

³⁶ Si kò Jopa koe c'ēs xгаа-xgaase-kg'ao sa hàna, Tabita ta kò ma tciìè sa. *Gerika di* cg'õèa sa kò Dorekase ii sa, nc̄e kg'uia tsi kòò kabì i ne tsi ga ‘Tcaí’ ta ma tciì sa. Nc̄e kò wèè x'aè ka q̄àè tsééan kúrú a ko dxàua ne khòè ne hùì sa.

³⁷ Gaam x'aèm ãem kas kò tsàa a sa a x'óó, i kò tc'áróa sa xg'aàè a tc'amaka kò hànam nquum-q'oo koe tòòè.

³⁸ Lita dim nq̄ó ba kò Jopa dim ka cùù me e, khama ne kò ãe ne ko xгаа-xgaase-kg'ao ne Peterem Lita koe hàna sa kóm, ka ne ko cam khòè tsara gam koe tsééa úú, tsara síí dtcàrà me a máá: “Cgòmna táá ão guu naka sita koe hàà,” témé.

³⁹ Me kò Peterè xgoaba a q̄ò cgoa tsara a, a ba a ãem ko gaa koe síí ka tc'amaka hànam nquum-q'oo koe úúè. Wèè zi dxàe-ntcõa zia kò *Peterem* q̄àe koe hàà t̄éè a kg'ae, a zi a hãaèko xu qgáí xu h̄éè naka c'ēs qgáían h̄éèth̄éè x'ái me, Dorekases kò gazi cgoa qanega hãa x'aè kas kò qgãea hãa a.

⁴⁰ Me Peterè wèèa ne ga tchàa koe xhàigu, a ba a qúrúa ba ka ntcõó a còrè. Ēem ko x'óóas khòès dim tc'áróm koe kabise kam ko máá: “Tabitaè, t̄e!” témé, si tcgáía sa xgobekg'am, a Peterè ba bóò a sa a t̄e a ntcõó.

⁴¹ Me kò tshàua sa ka séè si a ba a nqàrèa sa ka téékagu si. A ba a dtcòm-k'ao ne hěé naka dxàè-ntcõa zi hěéthěé tciia xg'ae, a kg'õèas hãase x'ái ne si.

⁴² Si kò ncěes gúù sa wèém Jopam koe q'ãase, ne kái ne X'aigam *Nqarim* koe dtcòm.

⁴³ Me kò Petere ba Jopa koe, khò tséé-k'gom Simone ta ko ma tcièm cgoa tc'ãòa cáman séè.

10

Petere ba hěé naka Koniliase ba hěéthěé e

¹ Kaesarea koem kò khòè ba hàna Koniliase ta kò ma tcièè ba, tc'ãà-cookg'ai me e kò ii, ncõo-k'ao xu ncěe kòo Italea ta ko ma tcièè xu di ba.

² Gabá hěé naka wèè ne khòè ne x'áéa ba di ne hěéthěéa kò Nqari-tcáóa ne khòè ne e, a kò Nqari ba q'ádò. Khòè nem kò kái aban máà, a ba a kòo wèè x'aè ka Nqari ba còrè.

³ Me kò c'ěem koabam ka, nqoana di zi x'aè zi ka, x'ái sa bòò ncěe gaas koem kò qãèse moengelem Nqarim di ba bòò sa, me ko tcãà, a ko bìrí me a máá: “Koniliaseè,” témé.

⁴ Me gam koe qãea tòón tcgái a bòò me, a q'áòs ka tcãèè a máá: “Dùú saà, X'aiga Tseè?” témé. Me xòa a máá: “Tsari còrèan hěé naka tsari aban hěéthěéa tc'ěe-tc'ěeses iise Nqarim koe tc'amaka qàòa hãa,

⁵ ke ncěeska khòè xu Jopa koe tsééa úú, naka xu síí Simonem ncěe ko Petere ta ma tcièè ba óá;

⁶ c'ěem Simonem x'áé koem dàra hãa, khò tséé-k'ao ba, ncěe gam dim nquum tshàa-dxoom qàe koe hàna ba ke,” témé.

⁷ Eěm ko moengelem ãe kò kg'ui cgoa me ba qòò kam kò gam di xu qãà xu ãe kò tsééa máá me xu koe

guu a cá̀m q̄à tsara tcii, naka Nqari-tcáóam ncõo-kg'ao ba hēéthḗ e,

⁸ a ba a wḗs gú̀s ḗe kúrúsea hãa sa b̄irí xu, a Jopa koe tsé́a úú xu.

⁹ X̄urikom cá̀m di koaba ka, ḗe xu gaxu dis q̄òs koe hãa, a x'áé-dxoom koe cú̀u xu u, kam ko Petere nquum t̄cobe koe q'ábà a sí́ gaa koe cò̀rè. ¹⁰ Si kò xà̀bà sa tcā̀a me, me c'ḗe gú̀u t̄c'òóm gha t̄c'ḗe. Eḗ i hãa a ko tsā̀aguè kam ko s̄okuris khama xam̄s gú̀s ka tcā̀aè,

¹¹ kam ko nqarikg'aian bó̀o i ko xgobekg'amse, me c'ḗem gú̀um q̄áòm q̄gáim khama ii ba, gaa koe guu a ko nq̄ãaka x̄õa, a ko 4 c'ama ba cgoa gómankg'ai koe xò̀oè.

¹² Gam koe i kò wḗe kg'oo-coa-qhàòan hḗe, naka ncā̀a-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hḗe, naka tsaràn hḗethḗe hànà.

¹³ Me nx̄ãaska dò̀m ba kóm me ko máá: “Tḗe Petereè; cg'õo naka kg'oo,” témé.

¹⁴ Igabam kò Petere ba máá: “Eḗ-ḗe X'aigaè, qanegar cg'uriga gú̀uan t̄c'òó ta ga hãa kana t̄c'òokuan kg'ano tama gú̀uan gar t̄c'òó ta ga hãa thḗe,” témé.

¹⁵ Me kò dò̀m ba cá̀m dis ka gaicara b̄irí me a máá: “Eḗ Nqarim q'ano iise kúrúas ka táá máá, q'ano tama saa, témé guu,” témé.

¹⁶ Ncḗe sa kò nqoana q'oro kúrúse, me gú̀u ba nqarikg'ai koe qhā́esega sḗea k̄abiè.

¹⁷ Eēm Petere qanega hãa a ko are, ḗem ncā̀a ko bó̀s x'áí sa ko dùú sa nxàe sa, ka xu ko kúúga Koniliasem ka tsé́eèa xu khòè xu hàà heke-kg'ám̄s koe téé, Simonem dim nquum ka xu kò tḗea hãa khama.

18 Q'au xu kò a tēè, Simonem ncēe Petere ta ko ma tciie ba ēe koe x'āèa hāa sa.

19 Eēm Petere hāa a ko ēes x'áis ka tc'ēe, kam ko *Tcom-tcomsam* Tc'ēe ba bìrí me a máá: “Bóò, nqoana xu khòè xu hāa a ko qaa tsi.

20 Ke tēe naka xōa, naka tsia qōò cgoa xu, c'ēe gùù tc'ēe-tc'ēese tamase, Tíí ra tséé xua hāa ke,” témé.

21 Me Petere xōa a khòè xu koe síí a ba a máá: “Bóò, tíí ga ra a, qaa xao ko ra, dùú sa xao ko qaara máá te?” témé.

22 Xu xoa me a máá: “Koniliasem ka xae tsééa óáèa, ncōo-kg'ao xu dim tc'āà-cookg'ai ba, tchànóm khòèm, Nqari ba ko q'ào ba, ncēe gam ka i ko qāèse kg'uiè ba, wèés qhàòs Juta ne dis ka. Tcom-tcomsam moengelem kam kò q'āakaguè, tsáá koem gha khòèan tsééa úú, tsi síí tciie, a gam dim nquum koe hàà, me hàà kóm nta tsi ko méé sa ka,” témé.

23 Me Petere tciia tcāa xu, a x'òm-q'ooan máa xu.

Q'uu dim cáím kam kò tēe a gaxu cgoa qōò, xu kò c'ēe xu dtcòm-kg'ao xu Jopa di xu qōò cgoa me thēe.

24 Xùrikom cáím ka xu ko Kaesarea koe tcāa, Koniliasem ba kò qāa nea, a gam di qhàòan tciia xg'aea, naka ncàmam hāa a tòóku cgoa khòèan hēéthēé e.

25 Eēm ko Petere tcāa kam kò Koniliasem cgoa xg'ae, me nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, a dqomè me.

26 Me Petere ghùí me a máá: “Táá ēeta hēé guu, khòè ra a, a tsáá khamaga ii ke,” témé.

27 Eēm ko kg'ui cgoa me, kam kò tcāa a kái ne khòè ne bóò ne hààra xg'aea.

28 Me bìrí ne a máá: “Gatu igaba tu gatu ka qāèse q'ana hāa, x'áèa nea kgoara máá tama, Juta ba gha c'ēe zi qhàò zi di ne cgoa xg'ae kana dàra ne sa.

Igabam Nqari ba x'ái tea, táá méér cúí khòè ga q'ano tama ia kana kg'amaga di i ta ma tcii guu sa,

²⁹ khama ãer ko khòèan tsééa mááèa kar kò xguì tamase kg'ama hàà. Khamar ko ncēeska tēè, dùú sar tcii mááèa sa,” témé.

³⁰ Me Koniliase ba x̄o a máá: “4 cáman ncēe nqáéa koe, ncēe x'aèan nqoana di kaga, ra kò hãa a ko tirim nquum koe còrè, kam kò kúúga tcàà qgáíkom khòè ba cookg'aia te koe hàà téé,

³¹ a máá: ‘Koniliaseè, tsari còrèa ne komsanaèa, i tsari aban Nqarim cookg'ai koe tc'ēè-tc'ēeseèa.

³² Ke nxãaska Jopa koe *c'ēè khòèan* tsééa úú naka i Simone ba sí dtcàrà, ncēe ko Petere ta ma tciiè ba. Simonem khòò tséé-kg'aom x'áé koem hàna, ncēe tshàa-dxoom qàè koe x'ãèa ba,' tam méé.

³³ Ra kò nxãaskaga kúúga khòèan tsáá koe tsééa úú, tsi qãèse hēè a hààraa. Ta ncēeska wèèa ta ga ncēe koe hàna Nqarim cookg'ai koe, a ko hàà komsana wèèan ãe X'aigam *Nqarim* x'áè tsia, tsi ko hàà kg'ui i,” tam méé.

³⁴ Me kò nxãaska Petere tshoa-tshoa a kg'ui cgoa ne a máá: “Tseeguan kagar ko *ncēeska* bóòà q'ãa, Nqari ba khòèan tãákase qgóó tama sa,

³⁵ igaba wèès qhàòs koe, wèém ãe ko q'áo Me, a ko ãe tchàno ii sa kúú bam ko Gam koe qãèse hààkagu.

³⁶ Q'ana tu hãa, Iseraele di ne khòè ne koem kò kg'uiian tsééa úúa hãa sa, Jeso Krestem koe guua tòókuan di qãè tchõà nem kòò xgaa-xgaa, ncēe X'aigam *Nqari* ba wèèa ne di Me e di i.

³⁷ Eè tchõà nea kò Galilea koe tshoa-tshoase a sí Jutea koe tsaj-tsaise sa tu q'ana, tcguù-tcguukus ncēe Johanem kò nxàes koe guu a,

³⁸ ntam ko ma Nqari ba ma Jesom Nasareta di ba ma Tcom-tcomsam Tc'ée ba hěe naka qarian hěéthěe cgoa ntcãá tcúú sa, ntam ko ma qõõa te a qãèan kúrú sa, naka ěe wěea ne ěe kò dxāwam ka qgóóèa hãa ne khòe ne wèe nem ko ma kg'õèkaguan ka, Nqari ba ko Gam cgoa hãa khama.

³⁹ Ta wěea ta ga ěem kúrúa hãas koe nxàea tseegukagu-kg'ao ta a, Juta ne dim nqõóm koe hěe naka Jerusalema koe hěéthěe e. Cg'õo Me ne kò, xgàus* koe tceea ba ka,

⁴⁰ igabam kò Nqari ba nqoana dim cárn ka ghù Me, a kúrú Mem x'áise,

⁴¹ wèe khòean koe tamase, igaba sixae koe ncěe Nqarim ka ko nxará tcg'òòèa xae, nxàea tseegukagu-kg'ao xae gha ii ka, ncěe ko tc'óó, a kg'ãa cgoa Me xae, x'ooan koem tēeas qãá q'oo koe.

⁴² Me kò x'àe xae e, khòe ne xae gha xgae-xgae ka, a Gam ga Me e sa x'ái, Nqarim ka nxará tcg'òòèa ba, a ba a gha ěe kg'õèa ne hěe naka x'óóa ne hěéthěe dim Xgàra-kg'ao ba ii ba ka.

⁴³ Wèe xu porofiti xu kò Gam ka nxàea tseegukagu, wèem ěe ko Gam di cg'õèan koe dtcòm ba gha qgóóa-máákuan chìbian di hòò sa," tam Petere ba mée.

⁴⁴ Eẽm Petere qanega hãa a ko kg'ui kam kò Tcom-tcomsam Tc'ée ba wěea ne ěe kò kg'ui ba komsana ne koe tcãà.

⁴⁵ Ne kò Juta di ne dtcòm-kg'ao ne, ncěe ko Peterem cgoa hààraa ne kaisas ares ka tcãàè, Tcom-tcomsam Tc'ée ba kò abas iise tãá zi qhàò zi di ne koe igabaga thěe tcãà khama.

* **10:39:** *xgàu* - Gerika sa ko máá: 'hì' témé.

⁴⁶ Ne kò kóm ne ne ko tãáka xu tam xu cgoa kg'ui, a ko Nqari ba kaikagu khama. Nxãaskam ko Petere máá:

⁴⁷ “A c'ěe ba hàna tshàan gha xguì ba, ncěe ne khòe ne gha táá tcguù-tcguuè ka, ncěe Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hòòà ne, sita khama?” témé.

⁴⁸ Me x'áè, khòe ne gha Jeso Krestem dim cg'òem cgoa tcguù-tcguuè sa. Ne kò dtcàrà me, cáám-coa nem gha x'ãè cgoa ne sa.

11

Petere ba ko xqara mááse Jerusalema koe hànas kerekes koe

¹ Xu kò x'áè úú-kg'ao xu hěé naka c'ěe xu dtcòm-kg'ao xu Jutea di xu hěéthěé kóm, tãá zi qhàò zia gataga thěe Nqarim di kg'uian dtcòmà hãa sa.

² Xu kò nxãaska ěem ko Petere Jerusalema koe síí ka q'ãe nqãa-qgai khòòèa xu dtcòm-kg'ao xu chìbichibi me,

³ a xu a máá: “Q'ãe nqãa-qgai khòèè tama xu khòe xu di nquuan koe tsi tcana, a tsi a gaxu cgoa síí tc'òóa,” témé.

⁴ Me Petere ba tshoa-tshoa a wèé gúùan ma qòòà sa chóà máá xu, a máá:

⁵ “Jopa dim x'áè-dxoom koer kò hàna a ko còrè, kar ko sòokuris q'oo koe bóòkaguè, kiam qgáím khama iim gúù ba, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa ěer hàna koe, 4 c'ama ba cgoa ko xòòè ba.

⁶ Ra kò qãèse ntcáà me, kar kò kg'oo-coan bóò, x'áéan dian hěé naka qãáka dian hěé, naka ncãà-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hěé, naka tsaràn hěéthěé e.

⁷ Ra kò dòm ba kóm Me ko bìrí te a ko máá: 'Petereè, tēe naka cg'ōo naka kg'oo,' témé.

⁸ Ra kò x̄oa a máá: 'Eē ēe X'aigaè, q'ano tama zi hēé kana tc'ōókuan kg'ano tama zi hēéthēéa qanega tíí kg'ám-q'oo koe tcāà ta ga hāa,' témé.

⁹ Me kò dòm ba gaia cím di sa nqarikg'ai koe guu a kg'ui a máá: 'Eē Nqarim q'anós iise kúrúas ka táá máá q'ano tama sa témé guu,' témé.

¹⁰ Ncēe sa kò nqoana q'oro kúrúse, si wèés gùu sa gaia séèa ghùèe a nqarikg'ai koe kabìè.

¹¹ Eē x'èe kaga xu kò nqoana xu khòè xu hànar kò hāam nquum koe hàà téé, Kaesarea koe guu a tíí koe tséèe xu.

¹² Me kò *Tcom-tcomsam* Tc'ēe ba bìrí te a máá, táá méér tākase khòèan qg'óo guu naka q'ōo cgoa xu, témé. Xu kò ncēe xu dtcòm-kg'ao xu 6 xu gataga tíí cgoa q'ōo, xae síí khòèm dim nquum koe tcāà.

¹³ Me kò *Koniliase ba* bìrí xae e, moengele bam ma gam dim nquum-q'oo koe bóò sa, naka gaam moengelem kò ma x'èe me a máá: 'Khòèan Jopa koe tsééa úú naka i Simone ba tcii, Petere ta ko ma tciiè ba.

¹⁴ Kg'uia nem gha óágara máá tsi, ncēe gha tsáá hēé naka wèés x'áés tsari sa hēéthēé kgoara a ke,' tam méé.

¹⁵ Eēr ko tshoa-tshoa a ko kg'ui cgoa ne kagam ko *Tcom-tcomsam* Tc'ēe ba tcāà cgae ne, ncēm kò ma kg'aia gatá koe ma tcana khamaga ma.

¹⁶ Ra nxāaskaga X'aigam *Jeso* ba nta mééa sa tc'ēe-tc'ēese, ncēm kò máá: 'Johane ba tshàan cgoa tcguù-tcguua, igaba tu gha gatu *Tcom-tcomsam* Tc'ēem cgoa tcguù-tcguuèa,' témé sa.

¹⁷ Ncèè Nqarim kò gatáa cúís aba sa máà ta a,

ncēm kò máà ta as khama ii sa, gatá ncēe X'aigam Jeso Krestem koe ko dtcòm ta, ne ra tí nxãaska dìi raà, Nqarim cgoa ga ntcoeku ra?" tam méé.

¹⁸ Xu ēe xu ko ncēe gúàn kóm ka táá cúí gúù ga kg'ui, a Nqari ba dqom̄ a máá: "Cèè, Nqari ba gáé gatà thēé tãá zi qhàò zi gha gane di chìbian koe tcoóse a zi a kg'òèan hòò sa kgoara máána hãa!" témé.

Kerekes Antioke koe hàna sa

¹⁹ Stefanem kò cg'òoès qãá q'oo koe ne kò dtcòm-kg'ao ne tsai-tsaise, xgàraè ne kòò khama, ka ne kò nqúù ka qòò, Finikia koe hēé, Kupro koe hēé naka Antioke koe hēéthēé e, a ko Juta ne cúí ne Nqarim di kg'uian bìrí.

²⁰ Igaba i ko c'ēea xu hàna, khòè xu Kupro di xu hēé naka Kurene di xu hēéthēé e, ēe xu ko Antioke koe hàà ka xu ko gataga thēé Gerika ne cgoa kg'ui, a ko X'aigam Jesom di qãè tchõàn xgaa-xgaa ne.

²¹ Me kò X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba gaxu cgoa hãa, ne kò kái ne khòè ne dtcòm, a X'aigam *Nqarim* koe kabise.

²² I kò tchõàn ncēe Jerusalema koe hànas kerekes koe síí kómse, xu Barenabase ba Antioke koe tsééa úú.

²³ Eēm ko hàà a ko hàà cgòm̄kuan Nqarim di bóò, kam ko qãè-tcao, a ba a wééa ne ga korè, X'aigam Nqarim koe ne gha tseeguse hãa sa, tòón-tcaoase.

²⁴ *Barenabase* ba kò qãèm khòè me e khama, Tcom-tcomsam Tc'ēm ka kò cg'oè cgaeèa ba, kaisa dtcòm̄an kò úúba, ne kò kái ne khòè ne X'aigam *Nqarim* koe óágàè.

²⁵ Me *Barenabase* ba Tareso koe qòò, a síí Saulo ba qaa.

²⁶ A ba a ãem ko hòò me kaga Antioke koe úú me. Tsara kò Barenabasea tsara Sauloa tsara nxãaska wèém kuri ba hěé a kerekes di ne khòè ne cgoa xg'ae, a kái ne xгаа-xгаа. Ne kò Nqarim di ne xгаа-xгаа-se-kg'ao ne Antioke koe tc'ãà a dtcòm-kg'ao ne ta ma tciìè.

²⁷ Eẽ x'aè ka xu kò c'ẽe xu porofiti xu Jerusalema koe guu, a xu a ko Antioke koe síí.

²⁸ Me gaxu ka c'ẽem porofitim Agabose ta ko ma tciìè ba tẽe, a ba a Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'oè cgaeèase bìrí ne, kaisas xàbà sa gha wèém nqõó ba xõa cgae sa. Si kò ncẽe sa kúrúse Kelaodiam ko *Roma koe* tc'ãà-cookg'aia x'aè ka.

²⁹ Ne xгаа-xгаа-se-kg'ao ne wèé ne dtcòmku, gane di kg'õè-q'ooan khama ne gha ma gane ka qõesea ne hùi sa, ncẽe Jutea koe hàna ne.

³⁰ Ncẽe sa ne kò kúrú, a Barenabasea tsara Sauloa tsara cgoa aban gane di kaia xu koe tsééa úú.

12

Herote ba ko kereke sa xgàra

¹ Gaa x'aè kam kò x'aigam Herote ba tshoa-tshoa a kerekes di xu c'ẽe xu xgàra.

² A ba a x'áèan tcg'òó, me kò Jakobom, Johanem ka káímkhoe ba, ntcàum cgoa cg'õèè.

³ Eẽm ko bóò, si ncẽe sa Juta ne tcgái q'oo koe qãè si i, kam kò còoka qõò, a x'áèan tcg'òó, me Peteré ba thée qáéè. Cárí xu ãe xua kò péré gãé-gãe úú tamas pérés ko tc'õóè xu cáí xu u.

⁴ Eẽm ko qgóó mea xg'ara kam ko qáé-nquum koe tcãà me, me 4 zi xg'ae zi ncõo-kg'ao xu di zi ka

kòrèè. Me kò *Herote* bìrìse, Paseka dis kōès qǎá q'oo koem gha khòè ne cookg'ai koe óá me sa.

⁵ Me kò Petere ba gataga ma qǎé-nquum koe kòrèè. Igabas kò kereke sa Nqarim cookg'ai koe qarika còrèan kúrúa máá me.

Petere ba ko qǎé-nquum koe guu a kgoaraè

⁶ Eēm gha Herote khòè ne koe tcg'òó a úú mem cám dim ntcùúm cookg'ai koem kò Petere cám tsara ncõo-kg'ao tsara xg'aeku koe x'òma, a ba a cám tsara tǎu tsara cgoa qǎéèa, kòre-kg'ao xu ko nquum-kg'ám koe hǎa, a xu a kò qǎé-nquu ba kòre.

⁷ Igabam kò kúúga moengelem X'aigam *Nqarim* di ba gam koe hàà téé, me qǎé-nquum q'oo koe x'áà ba x'áà. Me Petere ba nxaraa ba koe ntcǎa-ntcǎa, a ghùì me, a máá: “Tēe qhǎése,” témé. I tǎuan q'óma ba koe guu a kgoarase.

⁸ Me moengele ba bìrì me a máá: “Kg'ónòse naka tsia nxàboa tsi nxàbo,” témé. Me gatà hēé. Me bìrì me a máá: “Hǎa tsarim qgái ba naka tsia xùri te,” témé.

⁹ Me Petere xùri me, a tcg'oa cgoa me. Ncēe moengelem ka ko kúrúè sa tseegu sí i sam kò c'úúa hǎa, sōokuris q'oo koem kò x'ái sa bóò, tam ko tc'ēea khama.

¹⁰ Eē tsara ko tc'ǎà di kòre-kg'aoan nqǎé, a ko cám dian nqǎé ka tsara ko sí qano dis heke-kg'ám koe tcǎà, heke-kg'ám x'áé-dxoom koe i ko tcg'oa a síè sa. Igabas ko kg'ama cuiaga xgobekg'amsea máá tsara a. Tsara tchàa koe tcg'oa, a tsara a c'ēm dàòm cgoa tcg'oa, me moengele ba kúúga guu me.

¹¹ Eēm ko Petere sí cuiaga bóò q'ǎa kam ko máá: “Ncēskar tseegukaga q'ana hǎa, Nqarim

Gam dim moengele ba tsééa óágara hãa sa, hààm gha Herotem tshàu-q'oo koe kgoara te ka, naka wèès gúùs Juta ne kò nqòò cgae teas koe hěéthěé e,” témé.

¹² Eēm ko ēes gúù sa tc'ēea xg'ara kam ko Marias dim nquum koe síí, Johanem ka xòò sa, Mareko ta ko ma tciìe ba. Káí ne khóè nea kò gaa koe xg'aea, a ko còrè.

¹³ Nquu-kg'ám bam kò xg'ám-xg'am kas ko c'ēes qãàs, Roda ta ko ma tciìe sa síí komsana.

¹⁴ Eēs ko Peterem dim dòm ba kóma q'ãa kagas ko táá síí xgobekg'ama máá me, a qãè-tcaoan domka qàròà tcãà q'oo koe, a sa a síí Peterem nquu-kg'ám koe tēe sa nxàe.

¹⁵ Ne bìrí si a máá: “Teme si ko,” témé, si gataga cúíga ma bìrí ne, gaan ga a sa. Ne máá: “Gam dim moengele me e,” témé.

¹⁶ Me Petere hãa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am. Xgobekg'am ne kò, a bóò me a kaisase are.

¹⁷ Me kò tshàua ba cgoa x'ái ne, nqoo ne gha ka, me chóà máá ne X'aigam *Nqarim* ma qáé-nquum q'oo koe tcg'òó mea sa. Me bìrí ne a máá: “Ncēes gúù sa méé tu Jakobo ba bìrí, tíí qōe ga ne hěéthěé e,” témé. Kam ko tcg'oa, a tãá qgáì koe síí.

¹⁸ Eē i ko q'uu kas ko kaias xháé sa ncōo-kg'ao xu koe tcãà, Peterem kas dùú sa kúrúsea di sa.

¹⁹ Me Herote qaa a táá hòò me, kam ko kòre-kg'ao xu xgóàse tēè, a cg'ōòe xu gha di x'áèan tcg'òó. A ba a Jutea koe tcg'oa a Kaesarea koe síí, a síí gaa koe ão.

Herotem dis x'oo sa

²⁰ Herote ba kò Turea tsara Sitonea tsara di ne khóè ne cgoa mēéku. Gane di tsara nqóò tsara kò

Herotem kò tc'ãà-cookg'aïam qgàim koe guu a gane di tc'õoan hòò. Kas ko xg'aes gane di sa Belasetom koe síí, tcom-tcomsam qãàm x'aïgam Herotem di ba, a síí tòókuan dtcàrà.

²¹ Eẽ kò nxárá tòòèam cáím kam ko Herote x'aïan di qgáïan hãa, a síí x'aïan dis ntcõó-q'oos koe ntcõó, a khòè ne cgoa kg'ui.

²² Ne kò khòè ne qãè-tcaoan ka q'au a máá: “Ncëea Nqarim dim dòm me e, khòèm dim tama me e!” témé.

²³ *Herote ba kò Nqari ba táá dqomà máá, khamam kò Nqarim dim moengele ba qháése xg'ám me, me nxáïan ka kg'ooè, a x'óó.*

²⁴ Me kò Nqarim dim kg'ui ba càùse a kái.

²⁵ Barenabasea tsara Sauloa tsara kò tsééa tsara kúrúa xg'ara ka tsara ko Jerusalema koe kabise, Johane ba tsara ko séè, Mareko ta ko ma tciìè ba.

Paulom di tsééa ne wèém nqõóm koe (13-28)

Paulom di xгаа-xgaan dis qõòs tc'ãà di sa (13:1–14:28)

13

Barenabasea tsara Sauloa tsara ko tsééa tçg'òòè

¹ Antioke koe hànas kerekes q'oo koe xu ko po-rofiti xu hëé, naka xгаа-xгаа-kg'ao xu hëéthëé xu hàna: Barenabase ba hëé, naka Simonem ncëe ko Nigere ta kò ma tciìè ba hëé (*ncëe kg'uia i ko kabìè ne i ko máá, ntcùúm khòè ba témèè ba*), naka Lukiom Kurene di ba hëé, naka Manaenem ncëe kò tc'ãà-cookg'aim Herotem cgoa xg'ae a kaikaguèa ba hëé, naka Saulo ba hëéthëé xu u kò ii.

² Hãa a xu a kò X'aiga ba dɔm̀ a ko tc'õoan carase, kam ko Tcom-tcomsam Tc'ëe ba bìrí xu a máá: “Nxárá tcg'òóa máá Te Barenabasea tsara Sauloa tsara, naka tsara tsééan tciia Ra máá tsara síí kúrú,” témé.

³ Eë xu ko tc'õoan carase a ko còrèa xg'aras kaga xu ko tshàua xu gatsara koe tòò a tsééa tcg'òó tsara a.

Barenabasea tsara Sauloa tsara Kuperu koe

⁴ Gatsara ëe kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka tsééa tcg'òóèa tsara ko Selukia koe qòò, a tsara a gaa koe síí skepe sa q'ábà a tshàam ka nxàma-nxàmaèam nqõó-coam Kuperu dim koe qòò.

⁵ Tsara Salamise koe síí a gaa koe Nqarim dim kg'ui ba Juta ne di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа. Me Johane ba gatsara cgoa hãa gatsara dim hùì-kg'aom iise.

⁶ Tshàam ka nxàma-nxàmaèam nqõóm wèém ëe ba tsara kò caate, a tsara a nxãakg'aiga Pafose *dim x'áém* koe síí tcãà, a gaa koe Juta dim tsòò-kg'aom cgoa xg'ae, ncëe kò gataga thëé tshúù-ntcõa dim porofiti ii ba, Bare-Jeso ta kò ma tcièè ba.

⁷ Me kò tc'ãà-cookg'aim Seregio Paulom cgoa ko hãa, tc'ëega kò iim khòè me e. Me Barenabasea tsara Sauloa tsara tci, Nqarim dim kg'ui bam kò kóm kg'oana khama.

⁸ Igabam ko tsòò-kg'aom Bare-Jeso, Elemase ta ko ma *Gerikas ka ma* tcièè ba ncoe tsara a, a ba a gataga *tc'ãà-cookg'ai* bam gha dtcòm̀an koe tcg'òó sa tc'ëe.

⁹ Me nxãaska Saulom, ncëe kò gataga Paulo ta ma tcièè ba, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ko cg'oè cgaeèa ba qãea tòón tcgáí *Elemasem koe* a máá:

10 “Tsáá dxãwam di tsi cóá tseè, wèé zi gúù zi tchàno zi di tsi cg'õo-kg'ao tseè! Wèé kàan x'ooan hēé naka xhùukuan hēéthēé di ka cg'oè cgaea tseè, cuiskaga tsi gáé X'aigam *Nqarim* di dàòan ncēe tchàno guua hãa tite kàma-kama a tamase?”

11 “Ncēeska bóò, X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba tsáá cgoa tééa q'aara. Káà tcgáí tsi gha, a gha gataga qáòm x'aè ba séè a táá cáms di x'áàn hòò a bóò,” tam méé. Me kúúga qháésega nqara-nqau sa hēé naka ntcúù sa hēéthēé ka cg'áé-kg'aiè, me qõòà nxama-nxama a qgóó-hìi me gha khóèan qaa.

12 Eēm tc'ãà-cookg'aim ko dùús kúrúsea sa bóò kagam kò dtcòm, xgaa-xgaan ēe X'aigam *Nqarim* dia ko kaisas are sa tcãà mea khama.

Paulo tsara Barenabase tsara Antioke Pisidia di koe

13 Pafose koem kò Paulo ba gam ka c'ēea tsara cgoa skepe sa q'ábà, a Perega koe síí, Pamflia di i. Me kò Johane síí gaa koe q'aa cgoa tsara a, a Jerusalema koe kabise.

14 Perega koe guus ka tsara kò Antioke Pisidia koe hàna koe síí. Ka tsara ko Sabata dim cáám ka còrè-nquum q'oo koe tcãà, a tsara a ntcõó.

15 X'áèan hēé naka porofiti xu hēéthēé di zi tcgãya zi ko nxaráèa xg'ara, ka xu kò còrè-nquum di xu tc'ãà-cookg'ai xu khóèan tsééa úú, i síí dtcàrà tsara a, a máá: “Gaxae ka káíkhoea tsaoè, ghùì-tcáókuan dim kg'ui ba tsao kò úúa, ncēe khòè ne tsao gaam cgoa x'áè kg'oana ba, ne tsao khòè ne bìrí me,” témé.

16 Me Paulo ba tēm ko ka, x'õàa ba cgoa nqook-agu ne a máá: “Iseraele di tu khòè tuè, naka gatu

c'êe zi qhàò zi di tu hěéthěe e, gatu ncêe Nqari ba ko q'áo tu, komsana te méé tu!

¹⁷ Nqarim, Iseraele di ne khóè ne di ba kò gaxae ka xòò ga xu nxárá tcg'òóa máásea, a ko khóè ne di kg'òèan qãèse qòòkagu, Egepeto koe ne ko x'ãèa ka, a ba a ko kaisa qarian cgoa gaam nqòóm koe séèa tcg'óò ne,

¹⁸ a ba a kò 40 khama noo kurian tchàa-xgóós koe gane di kg'óòan qád-tcaoa máá.

¹⁹ A ba a kò Kanana koe ãem ko 7 zi qhàò zi cg'òoa xgãá kam ko khóè ne nqòóan gane di máà, q'òò o ne gha ka.

²⁰ “Wèé zi gúù zi ncêe zia ko 450 khama noo kurian séè. Me kò ncêe zi gúù zi qãá q'oo koe Nqari ba x'aigan máà ne, i kò nxãakg'aiga porofitim Samuelem di x'aèan sí tcãà.

²¹ Ne kò khóè ne nxãaska x'aiga ba dtcàrà, Me Nqari ba Saulo ba máà ne, Kishem ncêe Benjaminem dis qhàòs di ko iim ka cóáse ba, me 40 kurian tc'ãà-cookg'ai ne.

²² Saulo bam ko x'aigan koe tcg'òós qãá q'oo koem kò *Nqari ba* Dafite ba x'aiga ba tòó. A gam ka nxàea tseegukagu a máá: ‘Dafitem Jesem ka cóáse bar hòòà, tcáó-c'òáa te dim khóè me e, tí ko tc'ées gúùs wèé sam gha kúru,’ témé.

²³ Ncêem khóèm dis qhàòs koem kò Nqari ba guu a Kgoara-kg'aom Jeso ba Iseraele ne koe tsééa óá, ncêem kò ma nqòòkagua khama.

²⁴ Jesom hàà tamas cookg'ai koem kò Johane ba chìbian koe tcóósean di tcguù-tcguukuan ka wèé ne khóè ne Iseraele di ne xгаа-xгаа.

²⁵ Eẽm ko Johane tsééa ba cgoa xg'ara qòò kam kò tèè a máá: ‘Tí ra díi ra, ta tu tc'èea? Eẽ tu

nqòòkaguèar tama ra a, igaba bóò, C'èe ba ko qãáa te koe hàà, ncèe nxàbo tçàia ba kgoara gar kg'ano tama ba, tam méé.

²⁶ “Tíí kíí ga xaoè, a Abrahamam ka cóáse ga xaoè, naka gatu ncèe ko Nqari ba q'áò tu, qhàò zi di tuè, kg'uian ncèe kgoarasean dia gatá koe tsééa óágaèa.

²⁷ Jerusalema koe x'ãèa hãa ne khóè ne hëé naka gane di xu tc'ãà-cookg'ai xu hëéthëéa kò Jeso ba bóòa q'ãa tama kana kóma q'ãa tama. Igaba ne kò chibi-chibi a xgàra Me, a ne a ko ncèem dàòm ka porofiti xu di kg'uian tseegukagu, ncèe wèé cáman Sabata di ka ko nxaráè e.

²⁸ Táá xu kò q'ãa, dùútsa dàòm ka xu gha chibi-chibi a cg'õo Me sa, igaba xu kò Pilato ba dtcàrà, cg'õo Mem gha sa.

²⁹ Eè xu ko Gam ka ko góásea gúùan wèé tseegukagua xg'ara ka xu ko xgàus* tc'amkg'ai koe xòo Me, a tc'ámè koe tcãà Me.

³⁰ Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me.

³¹ Me kò gataga kái cáman ga bóòè èe kò ko Gam cgoa Galilea koe guu a ko Jerusalema koe qõò ne ka. Ncèes noose ga ne gatá di ne khóè ne koe Gam di ne nxàea tseegukagu-kg'ao ne e.

³² Tsam ncèe koe hààraa, hàà tsam gha qãè tchõàn xgaa-xgaa tu u ka. Nqòòkagukus Nqarim gatá ka xòò ga xu máàna hãa

³³ sam ncèeska tseegukagua gatá ka, gaxu di ta cóá ta, Jeso ba x'ooan koe ghùian ka. Ncèe i gataga ma cámm dim pesalemam koe ma góásea khama a ko máá:

* **13:29:** *xgàu* - Gerika sa ko máá: 'hìì' témé.

‘Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóa Tsi i;
Ra ncēm cáń koe guu a Tsarir Xõò Ra a,
téméè khama.

³⁴ Nqari ba x'ooan koe ghùì Mea, táám gha gaia
ts'óó ka, di tseeguan di kg'uiian ga ncēe e *Baebeles*
koe ncēe ko máá:

‘Tcom-tcomsa a tseegu di ts'ee-ts'eekg'aikua
ner gha máà tu u,
ncēe Dafite bar kò gaan ka nqòòkagua a,
témé e.

³⁵ I gataga c'ēe koe ncēeta ma góásea a ko máá:

‘Cuiskaga tsi tcom-tcomsam *Qãàm* tsari ba guu,
nakam ts'óóa hãa tite,' témé.

³⁶ Dafite ba kò gam di x'aèan ka Nqarim ko tc'ēea sa
kúrú, a ba a kò x'óó, a ba a gam ka xõò ga xu gcoa
kg'ónòè, i tc'áróa ba ts'óó.

³⁷ Igaba Gaam ēe Nqarim ka kò x'ooan koe ghùìèam
di tc'áróa ne kò táá ts'óó.

³⁸ Gaa domka méé xao q'ãa, tí kíí ga xaoè, qgóóa-
máákuan chìbian dia ncēm Khóèm Jesom koe hàna
sa. Ncēe tchõà nea gaan xгаа-xгаа xao o tsam ko
ga a. Moshem di x'áèan *qgóóa qari* ka tu kò táá
tchàno tu iise bóòè,

³⁹ igabam ko wèém ēe ko *Jesom koe* dtcòm ba Gaam
domka tchànom iise bóòè.

⁴⁰ Ke méé tu q'õése, nakas táá porofiti xu nxàeas
gúù sa kúrúse cgae tu u guu, ncēe ko máá:

⁴¹ ‘Bóò, gatu ntcoe-kg'ao tu,

are méé tu naka tua x'óóa xgãáse,

hààr gha gatu di xu cáń xu ka c'ēs gúù sa kúrú,

c'ēe ne khóè ne kòo gaas ka birí tu u

ne tu dtcòm tite sa,' ”

tam Paulo ba méé.

42 Tsara kò *Pauloa tsara Barenabasea tsara* còrè-nquum koe guu a ko qõò, ka ne kò khòè ne dtcàrà tsara a, kabise tsara gha a hààkom Sabatam ka gaicara xгаа-xгаа ne sa.

43 Eēs ko xg'ae sa qõòa q'aa ka ne kò kái ne Juta ne hēé, naka Nqari-tcáóa ne khòè ne ncēe Juta di cauan koe dtcòmà ne hēéthēé, Pauloa tsara Barenabasea tsara xùri, ncēe ko síi kg'ui cgoa ne, a korè ne, Nqarim di cgómkuan koe méé ne kg'ama gataga cúí ma hãa sa tsara.

44 Xùrikom cámi Sabata dim ka ne ko wèé ne khòè ne x'áé-dxoom ēem di ne hàà ne gha X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kóm ka qõòa xg'ae ne kò cg'orò ne táá síi.

45 Eē ne ko Juta ne xg'ae zi khòè ne di zi bóò, ka ne ko chìi di tc'ēean ka cg'oè cgaeè, a ne a Paulo ba ncoi, a ēem ko kg'ui zi gúù zi ka ntcoeku cgoa me.

46 Tsara nxãaska Pauloa tsara Barenabasea tsara kgoarasease xoa xu a máá: “Kg'aia méé tsam ga kò Nqarim dim kg'ui ba gatua bìrí tu us gúù si i. Igabaga tu xguì Mea, a gataga x'áía hãa, chõò tama kg'õèan tu kg'ano tama sa, khama tsam gha ncēeska táá zi qhàò zi di ne koe síi.

47 Ncēea X'aigam *Nqarim* ma x'áè tsama hãa ga a khama a máá:

‘Táá zi qhàò zi dim x'áà bar kúrú tu ua hãa, nxãasega tu gha Tiri kgoarasean nqõóm chõò-q'oo koe úú ka, témé,” ta tsara méé.

48 Táá zi qhàò zi di ne ko ncēe gúúan kóm ka ne ko qãè-tcao, a ne a X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba dqom. Ne kò wèé ne ēe kò nxárá tcg'òòèa ne chõò tama kg'õèan ne gha hòò ka dtcòm.

49 Me kò X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba wèém nqǒóm ãem koe tsai-tsaïse.

50 Igaba ne kò Juta ne tcom-tcomsa zi khòè zi dtcòmà hãa zi hěé, naka x'áé-dxoom di xu tc'ãà-cookg'ai xu hěéthěé ntcàma ghùì, a khòè ne kúrú, ne Pauloa tsara Barenabasea tsara cgáé-q'oo koe téé, a ne a gane dim nqǒóm koe xhàïagu tsara a.

51 Tsara nxãaska gaa koe ga nqàrè tc'amkg'aia tsara di tsharàn qãè-qãe, a tsara a Ikonio dim nqǒóm koe qǒò.

52 Gatà i ko ii igaba ne kò xгаа-xgaase-kg'ao ne qãè-tcaoan ka cg'oè cgaeè, Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka hěéthěé e.

14

Pauloa tsara Barenabasea tsara Ikonio koe

1 Kg'aiga tsara ko hěé khama tsara ko *Pauloa tsara Barenabasea tsara Ikonio* koe sí còrè-nquum Juta ne dim koe tcãà. Gaa koe tsara kò qarika kg'ui, ne gaa koe kái ne khòè ne Juta di ne hěé naka Gerika di ne hěéthěé dtcòm.

2 Igaba ne kò Juta ne ãe kò dtcòmàn xguì ne tãá zi qhàò zi di ne kúrú ne cg'ãè tc'ẽean ka tcãàè, a ne a kò táá dtcòm-kg'ao ne cgoa kómku.

3 Tsara kò *Pauloa tsara Barenabasea tsara* gaa koe tc'ãòa x'aèan sèè a hãa, a tsara a X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kgoarasea xóé a kg'ui, Me Nqari ba x'ái Gam di cgómkuan dim kg'ui ba tseegu me ii sa, qarian máà tsara ka, x'ái zi hěé naka are-aresa zi gúù zi hěéthěé tsara gha kúrú di i.

4 Ne kò khòè ne x'áé-dxoom di ne q'aa-q'aaè. C'ěe nea kò Juta ne cgoa kómkua, ne c'ěe ne x'áé úú-kg'ao tsara cgoa kómkua.

5 Qhàò zi di ne hěé, naka Juta ne hěé, naka gane di xu tc'ää-cookg'ai xu hěéthěé ne kò qg'áikua máá tsara a, xgàè tsara ne gha, a nxōán cgoa xao tsara a ka.

6 Igaba tsara kò gaas kàa sa bóòà q'ãa, a Lukonia di tsara x'áé-dxoo tsara koe bèè a qg'óéa síí, Lusetera hěé naka Derebe hěéthěé di tsara x'áé-dxoo tsara koe, naka gatsara x'áé tsara nxama-nxamaa hãa xu x'áé xu koe hěéthěé e.

7 A tsara a kò gaa koe qãè tchōán xgaa-xgaa.

Pauloa tsara Barenabasea tsara Lusetera koe hěé naka Derebe koe hěéthěé e

8 Lusetera koem kò nqàrèa ba koe kò nqōara hãam khòè ba hàna, kg'aiga kò gataga ma ábàèa ba, a xg'aom ko ntcōó a ábàè ne qōò tama ba.

9 Paulo bam kò komsana ěem ko ma xgaa-xgaa khama. Me kò Paulo ba qãea tòón tcgái gam koe, a bóò me me dtcòman úúá hãa kg'ōèkagu me gha a.

10 Kam ko q'aua kg'ui cgoa me a máá: “Těe naka nqàrè ka téé tchànose!” témé. Me kò gaa x'aè kaga khòè ba tc'ãò ta ma tẽe a tshoa-tshoa a qōò.

11 Eẽ ne ko khòè ne Paulom ncãa kúrús gùu sa bóò ka ne ko Lukonia dis kg'uis cgoa q'au a máá: “Nqária ne ncãa xōa-kg'ai ta a, khòèan dis iis koe,” témé.

12 A ne a kò Barenabase ba Zese ta ma tcii nqárim tc'amaka ka ba, a Paulo ba Heremese ta ma tcii, kg'ui-kg'ao me e kò ii khama.

13 Me kò peresitim Zesem di ba, ncěe gam dim tempelem kò x'áé-dxoom cookg'ai koe hãa

ba, ghòèan hěé naka x'aa zi hěéthěé óá, heke-kg'áms x'áé-dxoom dis koe, gabá hěé naka khòè ne hěéthěéa ko dàò-a-mááku zi x'áè úú-kg'ao tsara kúrúa máá kg'oana khama.

¹⁴ Igaba ěe tsara x'áè úú-kg'ao tsara Barenabasea tsara Paulo a tsara kò ncēes gúùs ka kóm ka tsara ko qgáa tsara tòà q'aa, a khòè ne koe qgóéa síí, a tsara a q'au a máá:

¹⁵ “Khòè tuè, dùúska tu ko hěéa? Gatsam igaba tsam khòè tsam m gatu khamaga ma ka, qãè tchòàn tsam ko óágara máá tu u, cg'ãa-cg'ana zi gúù zi ncēe zi méé tu guu, naka kg'òèa hãam Nqarim koe kabise, ncēe nqarikg'ai hěé naka nqóòkg'ai hěé naka tshàa ba hěé naka wèé zi gaan koe hàna zi hěéthěé kúrúa ba.

¹⁶ Ncēe nqáéa x'aè kam kò wèé zi qhàò zi guu, zi dàò-a zi ěe zi ko ma tc'ěe khama ma qòò.

¹⁷ Gatà i ii igabam kò nxàea tseegukagu, hàna baa sa, qãè zi gúù zi kúrúan ka, a ba a nqarikg'ai koe guu a túúan màà tu u, naka tc'òoan ko tcuèè x'aèan hěéthěé e, a ba a kò tcáóa tu tc'òoan cgoa xg'ãàkagu, a qãè-tcaokagu tu u,” tam méé.

¹⁸ Ncēeta xám kg'uiian tsara ko kg'ui igaba i kò qaria máá tsara a, xgáè-kg'am ne tsara ga sa, dàò-a-máákuan kúrúa máá tsara an koe.

¹⁹ Nxãaska ne ko c'ěe ne Juta ne Antioke koe hěé naka Ikonio koe hěéthěé guua ne xg'ae sa kg'uia tàà a máá, Paulo a tsara tshúù tsara a, témé. Ne kò Paulo ba nxòán cgoa xg'ám, a ne a x'áé-dxoom ka tchàa za tcéèa tcg'òó me, x'óóa baa, ta ne kò tc'ěea khama.

²⁰ Igaba ěe xu ko xgae-xgaase-kg'ao xu ko qàea ba koe nxama-nxama me kagam ko tēe, a ba a

x'áé-dxoom koe kabise. Xùrikom cáim kam ko gabá hěé naka Barenabase ba hěéthěé tsara Derebe koe qǒò.

Pauloa tsara Barenabasea tsara ko Antioke koe kabise

²¹ A tsara a gaam x'áé-dxoom koe qǎè tchǒàn xgaa-xgaa, a kái xgaa-xgaase-kg'aoan hòò. Nxǎaska tsara ko Lusetera koe hěé naka Ikonio koe hěé naka Antioke koe hěéthěé kabise.

²² A tsara a síi xgaa-xgaase-kg'aoan qari-qari, a ntcàm ne, dtcòmàn koe ne gha qgóóa qari ka. Tsara bìrí ne a máá: “Kái xgàrakuan koe méé ta hǎa naka nxǎatama Nqarim di x'aian koe tcǎà,” témé.

²³ Ne kò kaia xu wèés kerekes koe nxará tcg'òóá mááse. A ne a còrè a tc'òoan carase a ne a Nqarim cookg'ai koe tòó xu, ncěe Gam koe xu dtcòmà hǎa ba.

²⁴ Eě tsara ko Pisidia tchoaba ka tsara ko Pamfilia koe hàà,

²⁵ a ko Peregá koe Nqarim dim kg'ui ba xgaa-xgaa, ka tsara ko Atalia koe xǎa.

²⁶ A tsara a kò gaa koe guu a skepes cgoa Antioke koe síi, ncěe khòè ne kò gaa koe còrèa máá tsara a koe a ne a kò Nqarim di cgómkuan di qarian dòm q'oo koe tsééa úú tsara a, tsées ēe tsara kò ncěeska xg'ara-xg'ara hǎas koe.

²⁷ Gaa koe tsara ko tcǎà ka tsara ko kereke sa xg'ae-xg'ae, a tsara a wèé gúú ēem Nqari ba kúrú cgoa tsaraà nxàè, naka Nqarim ma tǎá zi qhàò zi di ne heke-kg'áms dtcòmàn di sa kgoara máána hǎa sa.

²⁸ Gaa koe tsara kò xgaa-xgaase-kg'ao ne cgoa qáòm x'aè ba sée a hǎa.

Jerusalema dis xg'ae sa (15:1-35)

15

¹ Xu kò c'ěe xu khòè xu Jutea koe guu a *Antioke koe* dtcòm-k'ao ne síí xгаа-xгаа, a kò máá: “Moshem di x'áè-k'áman ka xao ko q'ãe nqãa-qgai khòèè tama ne xao cuiskaga kgoaraè tite,” témé.

² Ncěe sa kò Paulo ba hěe naka Barenabase ba hěéthěe tsara kúrú tsara ntcoeku cgoa xu, a qarika tēeku cgoa xu. Tsara kò Paulo ba hěe naka Barenabase ba hěéthěe tsara, c'ěe xu dtcòm-k'ao xu cgoa nxára tcg'òòè, Jerusalema koe xu gha qòò ka, a x'áè úú-k'ao xu hěe naka kaia xu koe hěéthěe síí ncěes tēs ka kg'ui ka.

³ Si kò kereke sa tséea tcg'òò xu, xu ko Finikia koe hěe naka Samaria koe hěéthěe tcãà, a xu a nxàe, nta ne ma tãa zi qhàò zi di ne Nqarim koe kabisea hãa sa. Ncěe tchõà nea kò wèe ne dtcòm-k'ao ne kúrú ne kaisase qãè-tcao.

⁴ Eě xu ko Jerusalema koe tcãà ka xu kò kereke sa hěe naka x'áè úú-k'ao xu hěe naka kaia xu ka hěéthěe qãese hààkaguè. A tsara a kò ěem Nqari ba gatsara koe kúrú hãa zi gúù zi wèe zi nxàe.

⁵ Igaba ne kò c'ěe ne dtcòm-k'ao ne ncěe kò Farasai xu dis xg'aes koe hãa ne tēea-téé a máá: “*Nqòóm di zi qhàò zi di* ne méé ne q'ãe nqãa-qgai khòèè, naka nea bìrìè Moshem di x'áè-k'áman méé ne qgòóa qari sa,” témé.

⁶ Xu kò x'áè úú-k'ao xu hěe naka kaia xu hěéthěe xu ncěes tchõà sa xg'aea máá a nxàe.

⁷ Me kò Petere kaias nxàes qãá q'oo koe tēea-téé a bìrì xu a máá: “Tíí ka c'ěe xaoè, q'ana xao hãa me kò kg'aiaka x'áè ka Nqari ba gatu xg'aeku koe nxára

tcg'óó sa kúrúá hãa, tíí kg'ám koe ne gha tãá zi qhàò zi di ne guu a qãè tchõàn kóm sa, a ne a dtcòm ka.

⁸ Nqarim ncêe khòem dis tcáó sa q'ana ba ko x'ái ne, qãèsem ko hààkagu ne sa, Tcom-tcomsam Tc'êe ba máà ne ka, ncêem kò sixae ka hêé khama.

⁹ Sita hêé naka gane hêéthêé xg'aeku koem kò cúí q'aa-q'oo ga táá kúrú, gane di tcáóa nem kò dtcòmàn cgoa q'ano-q'ano khama.

¹⁰ Dùús domka xao ko Nqari ba kúrúá bóòá máá? Dùús domka xao ko xgaa-xgaase-kg'ao ne qg'áo koe jokoan xòó, ncêe gaxae kana gaxae ka xõò ga xu xu kò gaan dcêé ka tààè e?

¹¹ Igaba xae ko tseeguan kaga dtcòm, cgómkuan X'aigam Jesom di ka ta gha gane khamaga ma kgoaraè sa," tam méé.

¹² Xu wèé xu khòè xu nqoo, a Barenabasea tsara Pauloa tsara komsana, tsara ko ma x'ái zi hêé naka are-aresa zi gúù zi hêéthêé ma nxàè sa, êem kò Nqari ba tãá zi qhàò zi di ne koe gatsara ka kúrúá zi.

¹³ Eê tsara ko kg'uia xg'ara kam ko Jakobo xõa a máá: "Tíí ka c'êe xaoè, komsana te xao:

¹⁴ Simone ba ko nxàè, me ma Nqari ba ma tãá zi qhàò zi di ne ma kg'aia dàra hãa sa, gaa zi koem gha cg'õèa ba domka khòè ne nxará tcg'òóa mááse ka.

¹⁵ Kg'uian porofiti xu di igabaga i ko ncêes gúùs cgoa dtcòmku, ncêe i ma ncêeta ma góáèa koe, *ncêem ko Nqari ba máá:*

¹⁶ 'Ncêe zi gúù zi qãá q'oo koer gha kabise, a Ra a gha Dafitem dim nquu ba kabase tshàò, ncêe cg'áéa ba.

Eê cg'áéa hãa xòèa ba Ra gha gaia tshàoa ghùì,

a gha kúró me me tchànose téé,

¹⁷ nxãasega ne gha ãe qaùà ne khòè ne X'aigam
Nqari ba qaa ka,

naka wèé ne tãá zi qhàò zi di ne hěéthěé e,
 ncěe cg'òèa Te ka ko tcièe ne.

¹⁸ Nqarim ko ma kg'ui i,
 ncěe ko ncìisega ncěe zi gúù zi nxàea tcg'òó zi q'ãaèa
 ba,' tam méé.

¹⁹ Gaa domkaga ra bóòà tcg'òóà, a ko còò dis ka
 ko máá: Ncèè tãá zi qhàò zi di ne kò Nqarim koe
 kabise ne méé ta táá xgàè ne guu.

²⁰ Igaba méé xae góá máá ne, naka ne táá kúró
 máaseèa nqàrian máaèa hãa zi gúù zi tc'òó guu,
 naka nea gataga táá cg'áràn kúró guu, naka nea
 táá chúú-chuuèa kg'oo-coan di kg'òóan kg'oo guu,
 naka nea táá c'áòan tc'òó guu.

²¹ Ncìisega i ko Moshem di x'áèan x'áé-dxoo xu koe
 xgaa-xgaaè, ncěe i ko ma còrè-nquuan koe wèé
 Sabatan ka nxáráè khama," tam méé.

Tcgãyas dtcòm-k'ao ne ko góá máàè sa

²² Ka xu ko nxãaska x'áè úú-k'ao xu hěé, naka
 kaia xu hěé, naka wèés kereke sa hěéthěé bóò i qãè
 e, càm khòè tsara ne gha xg'aes koe guu a nxárá
 tcg'òó, a Paulo ba hěé naka Barenabase ba hěéthěé
 tsara cgoa Antioke koe tsééa úú sa. Jutasem ncěe
 kò Baresabase ta ma tcièe ba hěé naka Silase ba
 hěéthěé tsara kò nxárá tcg'òóè, ncěe kò dtcòm-
 kg'ao ne ka kaisase tcommèa hãa tsara.

²³ Ka xu ko tcgãyas ncěeta ma góásea hãa sa
 gatsara cgoa tsééa úú, ncěe ko máá:

“Gaxae x'áè úú-k'ao xae hěé naka kaia xae
 hěéthěéa ko, gataga gatu ka káíkhoe ga xae ko

tsgámkagu tu u, gatu dtcòm-k'ao tu tãá zi qhàò zi di tu, Antioke koe hěé, Siria koe hěé, naka Kilikia koe hěéthěé hàna tu, a xae a ko máá:

²⁴ Gaxae ka c'ěea xua gaxae dis xg'aes koe tcg'oara hãa sa xae kóma hãa, a xu a kg'uiian cgoa tcg'ome tcúú tua, a tshúù-tshuu tc'ěe tua sa, gaxae x'áèan máà xu tama koe.

²⁵ Gaa domka xae xg'ae a dtcòmkuu, a cam tsara khòe tsara nxará tcg'òóa, a gatu koe tsééa úúa hãa, gaxae di tsara ncàm-khoe tsara Barenabasea tsara Paulo a tsara cgoa tsara gha qòò ka,

²⁶ khòe tsara ncěe kò gatá dim X'aigam Jeso Krestem domka gatsara di kg'òèan cg'oè-cg'oegam qgáim koe tcana hãa tsara.

²⁷ Gaa domka xae ko Jutase ba hěé naka Silase ba hěéthěé tsara gatu koe tsééa úú, síi tsara gha ncěe koe xae góáa hãas gúù sa kg'áma tsara ka chòà máá tu u ka.

²⁸ Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hěé naka gaxae hěéthěéa kò bóò i qãea máá xaea hãa, táá méé xae cúí gúù qóm ga xgámkagu tu u guu sa, ncěe zi gúù zi gatu koe ko qaase zi ka oose, ncěe ko xùri zi:

²⁹ táá méé tu kúru mááseèa nqárian ko máàè tc'òoan tc'òó guu, naka tua c'áòan tc'òó guu, naka tua táá chúú-chuu a cg'òoè kg'oo-coan kg'oo guu. Naka tua gataga táá cg'áràn kúru guu. Ncěe x'áè-kg'áman tu kò ko xùri ne tu gha ko qãese hěé. Qãese tu hãa."

³⁰ Eě xu ko tsééa tcg'òòè ka xu kò Antioke koe síi tcãà, a xu a kò gaa koe khòe ne xg'ae-xg'ae, a tcgãya sa máà ne.

³¹ Eě ne ko nxará si ka ne kò ghùi-ghui-tcáókuan di kg'uiian qãè-tcaoa máá.

³² Ka tsara kò Jutasea tsara Silasea tsara, porofiti tsara a kò ii khama qáo x'aèan sée a dtcòm-kg'ao ne cgoa kg'ui, a ghùi-ghui tcáo ne, a qari-qari ne.

³³ Eẽ tsara kò gaa koe x'aèan séea hãa, ka tsara kò dtcòm-kg'ao ne ka tòókuan cgoa tsééa kabìe, a tsara a kò gane ãe kò tsééa úú tsara hãa ne koe kabise.

³⁴ [Igaba i ko Silase ba qãèa máá gaa koem gha qau sa.]

³⁵ Igaba tsara ko Paulo tsara Barenabasea tsara Antioke koe qau, ncẽe gatsara hẽe naka kái ne khòe ne c'ẽe ne hẽethẽe kò X'aigam *Nqarim* di qãe tchõan xгаа-xгаа koe.

Paulom di xгаа-xgaan dis qõòs cám di sa (15:36–18:22)

Paulo ba hẽe naka Barenabase ba hẽethẽe tsara ko qõòa q'aa

³⁶ Cg'orò cáman qãá q'oo koem kò Paulo Barenabase ba bìrí a máá: “Hàan tsam kabise naka tsama sí wèe xu x'áé-dxoo xu koe gatsam ka c'ẽe ne kabi, ncẽe tsam kò X'aigam dim kg'ui ba xгаа-xгаа hãa xu, naka bóò nta ne ma hãa sa,” témé.

³⁷ Me kò Barenabase tc'ẽe, Johanem ncẽe Mareko ta kò ma tcièm cgoa tsara ga qõò sa.

³⁸ Igabam kò Paulo tc'ẽe a bóò, i qãèa máá tsara tama gatsara cgoam gha qõò sa, Pamfilia koem kò q'aa cgoa tsara a, a kò táá còoka tsééa qõò cgoa tsara a khama.

³⁹ Kas kò kaisas ntcoekus tshúù sa tẽe, tsara kò gaa koe ga q'aa. Me Barenabase ba Mareko ba sée, a ba a Kuperò koe skepes cgoa qõò.

⁴⁰ Me Paulo Silase ba nxará tcg'òóá mááse, a ba a xgoaba, ne kò dtcòm-kg'ao ne còrèa máá tsara a, Nqarim di cgómkuan gha hãa cgoa tsara a ka,

⁴¹ tsara kò Siria hēe naka Kilikia koe hēéthēe tcana nqáe a kò gaa koe kereke zi qari-qari.

16

Timoteo ba ko Pauloa tsara Silasea tsara cgoa qõò

¹ Me kò Paulo gataga Derebe koe qõò, a síí Lusetera koe tcãà. Gaa koem kò c'ēm xгаа-xgaase-kg'aom Timoteo ta kòo ma tciiè ba x'ãèa, ncēe xõòs kò Juta dis qhàòs di ii, a dtcòm-kg'ao sa ii, me xõò ba Gerika dis qhàòs di ii ba.

² Dtcòm-kg'ao ne Lusetera hēe naka Ikonio hēéthēe di nea kò ko qãe zi gúù zi gam ka kg'ui.

³ Me kò Paulo ba tc'ēe, Timoteom gha xùri me sa, khamam kò sēe me a q'ãe nqãa-qgai khòo me, Juta ne ēe zi nqõò zi koe hàna ne domka, xõò ba Gerika me e sa ne kò wèea ne ga q'ana hãa khama.

⁴ Eē xu ko ma x'áé-dxoo xu koe ma qõòa te khama xu kò ma x'áè úú-kg'ao xu hēe naka kaia xu Jerusalema koe hàna xu hēéthēe xu kúrúá hãa x'áèan bìrí ne, a xu a qarika méé ne qgóó o sa bìrí ne.

⁵ Zi kò kereke zi dtcòmman koe qari-qariè, a wèe cáín ka càuse.

Paulom dis bóòkaguè sa Teroa koe

⁶ Xu Ferugia hēe naka Galatia hēéthēe di xu xg'aeku xu koe qõò, Asia dim xg'aekum koe xu ga kg'ui ba xгаа-xгаа sam kò Tcom-tcomsam Tc'ēe ba cara xua hãa khama.

⁷ Eẽ xu ko Misia dim xg'aekum koe cúù, ka xu kò Bitunia dim xg'aekum koe xu gha tcãa sa x'ãà máá, igabam kò Jesom dim Tc'ẽe ba táá kgoara máá xu.

⁸ Khama xu kò Misia dim xg'aekum koe tcana nqáé, a Teroa dim x'áé-dxoom koe síí.

⁹ Eẽm ntcùúm kam kò Paulo Maketonia dim khòem dis x'ái sa bóokaguè, me téé-tẽe a ko dtcàrà me a ko máá: “Tchoaba naka Maketonia koe hàà hùì ta a,” témé.

¹⁰ Eẽm ko Paulo ães x'ái sa bóòà xg'ara ka xae kò qháése Maketonia koe xae gha síí sa kg'ónòsea máá, gaa koe xae gha qãè tchõàn síí xgaa-xgaa ne sam kò Nqari ba tciia máá xaea hãa sa xae kò bóòà tcg'òóà khama.

Filipi koes ko Lidia Jesom koe dtcòm

¹¹ Teroa koe xae ko skepes cgoa guu ka xae kò tchànose Samoterake koe qõò, a xùrikom cáím ka Neapolise koe síí.

¹² Gaa koe xae kò guu a Filipi koe síí tcãà, kaim x'áé-dxoom Maketonia dim xg'aekum di ba, Roma dim nqõóm di qarian dòm q'oo koe hãa ba. Eẽm x'áé-dxoom koe xae kò cg'orò cáím-coan sèè.

¹³ Sabata dim cáím ka xae kò x'áé-dxoom dis heke-kg'áms koe tcg'oa, a tshàam koe síí, còrè di qgáia ne ko gaa koe hàna, ta xae kò tc'ẽea khama. Khòè zi ãe kò gaa koe xg'aea hãa zi cgoa xae kò ntcõò a kg'ui.

¹⁴ Gazi ka c'ẽe sa kò Lidia si i, Tiatira dim x'áé-dxoom di sa, Nqari ba kò còrè sa, ncẽe kò ko ncoà a tcãàko qgáian t'õè x'ámágu sa. Paulom ko kg'ui zi guù zis kò qarika komsana, Nqari ba kò xgobekg'am tcáo sia hãa khama.

¹⁵ Eẽ ne ko gasá hẽe naka gas dim x'áé-q'oom di ne hẽéthẽé tcguù-tcguuè, kas ko x'áéa sa koe

tciaa úú xae e, a máá: “Ncēè X'aigam *Nqarim* koe dtcòmàr khòèr ii sa xao kò bóòà hãa ne méé xao nxãaska x'áéa te koe hàà, naka tíí cgoa hãa,” témé. A kò qarika dtcàrà xae e, xae síí cgae si.

Pauloa tsara Silasea tsara qáé-nquum koe

¹⁶ C'ēem cárn ka, ēe xae xóé a ko còrè dim qgáim koe qòò ka xae kò qãàs cgoa xg'ae, ncēe kò tc'ēan úúa sa, hààko zi gúù zi gha nxàe di i sa, ncēe kò ko hààko kúrúse zi gúù zi nxàean ka gas ka q'òòse ga ne káí marian kúrúa máá sa.

¹⁷ Ncēes cóá sa kò Pauloa xae q'aua xùri, a ko máá: “Ncēe xu khòè xua kaisase tc'amaka hãam *Nqarim* di xu qãà xu u, ncēe ko kgoarase tu gha di dàòan ka bìrí tu u xu,” témé.

¹⁸ Káí cárna nes kò sée a ncēes gúù sa kúrú, me Paulo xg'ai a ba a kabise a dxãwa tc'ēe ba bìrí a máá: “Jeso Krestem cg'òè kar ko bìrí tsi, a ko máá, gas koe méé tsi tcg'oa,” témé. Me dxãwa tc'ēe ba gaa x'aè kaga tcg'oa cgae si.

¹⁹ Eē xu ko q'òòsea xu bóòà q'ãa, gaicara xu marian hòò tite sa, ka xu ko Pauloa tsara Silasea tsara qgóó a x'ámágu dis qgáis koe úú, tc'ãà-cookg'ai xu koe.

²⁰ Eē xu ko Roma di xu kaia xu cookg'ai koe síí cgoa tsara a ka xu kò máá: “Ncēe tsara khòè tsara Juta tsara a, a ko x'áé-dxoom koe ncõoan kúrú,

²¹ a tsara a ko gataga tãá cauan khòè ne xgaa-xgaa, Roma di ta khòè ta di x'áèan koe tc'ēese tama a, ta dtcòm m tama,” témé.

²² Si kò xg'aes khòè ne di sa thée qarú cgae tsara a, xu kò Roma di xu kaia xu qgáian méé tsara tcg'òó cgaeè naka qoaè sa x'áè.

23 Eẽ tsara ko thõokase xg'ámmea xg'ara ka tsara kò qáé-nquum koe tcãàè, me kò kòre-kg'ao ba qãèse méém kòre tsara a sa x'áèè.

24 Eẽm kò máàèa hãa x'áèa nem kò tséékagu, a ba a kò q'oo koe hànám qáé-nquu-coam q'oo koe tcãà tsara a, a hii-tcúrian koe nqàrèa tsara qáèa ntcòo.

25 Ntcùú nqàè ka tsara ko Paulo tsara Silasea tsara còrè, a Nqari ba ciián nxáèa máá, xu kò c'èe xu khòè xu qáèèa kò hãa xu kóm tsara a.

26 Si kò kúúga kaias cgùrus nqõóm di sa kúrúse, si kò qáé-nquum ko tc'amkg'aia sa koe tshàoèa hãas tshoa-tshoase-q'oo sa kori, i kúúga wèé qáé-nquuan di kg'áman xgobekg'amse, i wèém khòèm di táuan kgoarase.

27 Eẽm ko qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba tẽe kam kò bóò i qáé-nquum di kg'áman xgobekg'amsea hãa, kam ko ntcàu ba tsgúua tcg'òó a cg'õose ka hëé, khòè xua qgòéa hãa, tam kò tc'èea hãa khama.

28 Igabam kò Paulo ba kaisase q'au a máá: “Táá tshúù gúù kúrú cgaese guu, wèèa xae ga ncèe koe hàna ke,” témé.

29 Me qáé-nquum dim khòè ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa dtcàrà a qháése tcãà, si kò cgùru sa tcãà me, me kò Paulo tsara Silasea tsara nqàrè-kg'am koe cg'áé.

30 A ba a tchàa koe tcg'òó tsara a, a tẽè tsara a, a máá: “Khòè tsaòè, dùú sa ra gha kúrú a nxãasega *Nqarim* di kgoarakuan hòò?” témé.

31 Tsara xõa me a máá: “X'aigam Jesom koe dtcòm, tsáá hëé naka x'áèa tsi di ne hëéthëé tu, nxãaska tu gha kgoaraè ke,” témé.

32 Ka tsara kò X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba gabá hëé, naka wèé ne èe kò gam x'áé koe hàna ne

hěéthěé bîrî.

³³ Eēm ntcùúm kagam kò qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba sée tsara a, a síí gatsara di chibian xg'aà-kg'am, ne kò gaa x'aè kaga gabá hěé naka gam dis x'áé-q'oos di ne hěéthěé tcguù-tcguuè.

³⁴ A ba a gam dim nquum koe úú tsara a, a tc'õoan máà tsara a. Gabá hěé naka gam dis x'áé-q'oos di ne hěéthěéa kò qãè-tcaoan ka cg'oè cgaeè, ncěeska ne Nqarim koe dtcòmà hãa khama.

³⁵ Xùrikom *cám ka* ntcùúkg'ai cgoa di x'aè ka xu kò Roma di xu kaia xu x'áean pirisean cgoa tsééa úú ncěe kò máá: “Eě tsara khóè tsara kgoara naka tsara qõò,” témé e.

³⁶ Me qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba gaa kg'uian Paulo ba bîrî a máá: “Kaia xu ncãa kgoaraè méé tsao di x'áean tcg'òó, ke tsao ncěeska tòókuan cgoa tcg'oa naka qõò,” témé.

³⁷ Igabam kò Paulo bîrî xu a máá: “Khóè ne cookg'ai koe ne kò xg'ám tsam m, qãèse tēèa cgáé-cgae naka chibi-chibi tsam m tamasega, Roma di tsam khóè tsam m igaba, a kò qáé-nquum koe tcãà tsam m, ka xua ko ncěeska ts'ãà ka tcg'òó tsam m sa tc'ěe? Cuiskaga a! Gaxu méé xu hàà naka hàà gaxu ka tcg'òó tsam m,” témé.

³⁸ Pirise xua kò Roma di xu kaia xu ncěe kg'uian bîrî. Eě xu ko Roma di tsara khóè tsara ii sa kóm ka xu kò q'áò,

³⁹ a xu a hàà qgóóa-máákuan dtcàrà, a tcg'òó tsara a, a dtcàrà tsara a, x'áé-dxoom koe tsara gha tcg'oa sa.

⁴⁰ Tsara ěe tsara ko qáé-nquum koe guu ka Lidia sa dàra, ka tsara kò gaa koe dtcòm-kg'ao ne cgoa

xg'ae, a tsara a ghùì-ghui tcáó ne ko kg'uian máá ne, a xgoaba.

17

Tesalonika koe

¹ Eẽ tsara ko *Pauloa tsara Silasea tsara* Ampolise hěé naka Apolonia hěéthěé tchoaba ka tsara kò síí Juta ne òm còrè-nquum Tesalonika koe hàna hāam koe tcāà.

² Me Paulo caua ba a kò ii khama síí còrè-nquum q'oo koe tcāà, a nqoana xu cárn xu Sabata di xu sée a qarika khòè ne cgoa kg'ui, *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe guu a.

³ A ba a kabi, a bìrìá kg'ónò ne, qaase i ko Krestem *ncēe nqòòkaguèa* ba méém xgàrase naka ba x'ooan koe tēe sa. Bìrì nem kò a máá: “Jesom ncēer ko bìrì tu u ba, Gaam Krestem ga Me e,” témé.

⁴ Ne kò c'ēe ne *Juta ne* ncēe kò ncēe gúùan kóm ne kaisase nxùrù-tcáóa máá Pauloa tsara Silasea tsara xùria ne. Kaias xg'aes Nqari ba ko còrè ne Gerika ne di sa hěé, naka kái zi khòè zi tc'amaka hàna téé-q'ooan di zi hěéthěé e kò ii.

⁵ Igaba ne kò c'ēe ne Juta ne tau di ne e khama ne kò c'ēe ne khòè ne dàòan qàe koe x'āèa hāa ne cg'āè cau ne xg'ae-xg'ae a tshúùan ghùì. Jasonem òm x'áé ba ne kò qarar cgae, síí ne gha Pauloa tsara Silasea tsara qaara tcg'òó a khòè ne cookg'ai koe úú tsara a ka.

⁶ Igaba ēe ne kò táá hòò tsara a ka ne kò Jasone ba hěé naka c'ēe ne dtcòm-kg'ao ne hěéthěé tcéèa tcg'òó, a x'áé-dxoom di xu tc'āà-cookg'ai xu koe úú ne, a q'au a máá: “Khòè tsara ncēe kò ko nqòó ba tshúù-tshuu tsara ncēeska ncēe koe hàna,

⁷ me Jasone ba x'áéa ba koe tciia tcãa tsaraa hãa. Xu ko wèéa xu ga *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram di x'áè-kg'ámán xguì, a kò máá: 'C'ëem X'aigam Jeso ta ko ma tciie ba hãa,' ” témé.

⁸ Eë ne ko khòè ne hëé naka tc'ãà-cookg'ai xu hëéthëé ncëes gúù sa kóm ka ne kò kaisase xg'ai.

⁹ Xu *kaia xu* Jasone ba hëé naka c'ëe ne hëéthëé surutakagu, a guu ne ne qõò.

Pauloa tsara Silasea tsara Berea koe

¹⁰ Eëm ntcùúm kaga ne kò kúúga dtcòm-kg'ao ne, Pauloa tsara Silasea tsara Berea koe tsééa úú. Eë tsara ko síi ka tsara kò Juta ne dim còrè-nquum koe tcãa.

¹¹ Berea di ne khòè ne ko qãè ne khòè ne e Tesalonika di ne khòè ne ka t'õè-tcáo ne, khama ne kò kg'ui ba wèè tcáóa ne ka séèa mááse, a ne a kò *Nqarim di zi* Tcgãya zi wèè cáám ka nxará, Paulom kg'uia hãas tseegu ii sa ne kò bóò kg'oana hãa khama.

¹² Ne kò kái ne dtcòm, kái zi khòè zi tcom-tcomsa zi Gerika di zi hëé naka kái xu khòè xu Gerika di xu hëéthëéa kò dtcòm.

¹³ Igabaga ëe ne ko Juta ne Tesalonika koe hàna ne Paulom ko Nqarim dim kg'ui ba Berea koe xgaa-xgaa sa kóm, ka ne kò gaa koe síi, a síi ncõoan ghù.

¹⁴ Ne nxãaska dtcòm-kg'ao ne Paulo ba tshàa-dxoom qàe koe qháése tsééa úú, igaba tsara kò Silasea tsara Timoteo tsara Berea koe qaù.

¹⁵ Eë kò Paulo ba úúa tòó xu khòè xua kò Atene noose qõò cgoa me, a síi Berea koe kabise, Silasea tsara Timoteoa tsara méé tsara qháése síi cgae me di x'áè-kg'ámán cgoa.

Paulo ba Atene koe

¹⁶ Eēm kò Paulo qanega Atene koe Silasea tsara Timoteoa tsara qãà hãa, kam kò ãem ko x'áé-dxoom koe i kúrúa mááseèa hãa nqárian cg'oèa hãa sa bóò ka kaisase tshúù-tcao.

¹⁷ A ba a kò ko wèé cáím ka còrè-nquum koe Juta ne hëé, qhàò zi di ne ncëe Nqari ba kò ko còrè ne hëé, naka khòè ne ncëe kò ko wèé cáím ka gúù zi ko x'amáguèm qgáim koe nqáé ne hëéthëé cgoa qarika kg'ui.

¹⁸ Xu kò gataga thëé c'ëe xu Epikuria hëé naka Setoike hëéthëé *di sara dtcòm sara* di xu q'ãa-kg'ao xu ntcoeku cgoa me. C'ëe xua kò ko máá: “Dùús tc'amkg'ai koe ba gáé ko ncëem khòè ba kg'ui?” témé. Xu c'ëe xu xòa a máá: “Kúrúa mááseèa nqárian kam ko kg'ui khama i xám,” témé. Paulo ba kò ko Jesom ka hëé naka x'ooan koe tées ka hëéthëé xгаа-xгаа domka xu kò ko ncëeta méé khama.

¹⁹ Ne nxãaska tc'ãà-cookg'ai xu dis xg'aes Areopago ta ko ma tciìès cookg'ai koe séé a úú me, a máá: “Q'ãa kg'oana ta hãa, dùútsa xгаа-xгааas kãbas ka tsi ko kg'ui sa.

²⁰ C'ëe zi gúù zi ãe ta ko kóm tsi tsi ko nxàe zia gatá koe are-aresa zi i, ta dùú zi ko nxàe sa q'ãa kg'oana,” ta ne méé.

²¹ Wèé ne x'ãè-kg'ao ne Atene di ne hëé naka tãá xu nqõó xu koe guua ne khòè ne, ncëe kò gaa koe x'ãèa hãa ne hëéthëéa kò ko tc'ëe, gane di x'aèan ne gha kãbase ne ko nxàe a ko kóm zi gúù zi koe nqáékagu sa.

²² Me kò nxãaska Paulo ba Areopagom dis xg'aes nqáè koe tãe a téé a máá: “Gaxao khòè xao Atene di

xao koer ko wèé zi dàò-kǵ'ám zi koe bóò, dtcòman xao úúa hãa sa.

²³ Eër kòo caate gatu dim x'áé-dxoom koe kar kò èe tu ko còrè zi qǵàì zi bóò kar kò altaram ncēeta ma góásea hãa ba bóò: 'NQARIM C'ÚÛSEA HÃAM DI BA,' ta ko mééè ba. Tu kò díim ii sa tu c'úúa hãa igaba còrè Me, ra ko ncēeska Gam kar ga bìrí tu u sa tc'èe.

²⁴ "Nqarim ga Me e, ncēe nqǵóomkǵ'ai hēé naka wèé zi gúù zi gaam koe hãa zi hēéthēé kúrúá hãa ba. X'aigam nqarikǵ'ai hēé naka nqǵóomkǵ'ai hēéthēé di ba, khóèan tshàu ka kúrúèam tempelem koe x'ǎè tama ba,

²⁵ kana c'èe gúù ko qaa khóè khama ma khóèan tshàu ka kúrúá mááè tama ba, Gabá ko wèé khóèan ga kǵ'ǵòèan hēé naka sònòan hēé naka wèés gúù sa hēéthēé máà khama.

²⁶ Cúim khóèem koem guu a nqǵóm di zi qhàò zi wèé zi kúrúá hãa, wèém nqǵóm koe zi gha x'ǎè ka, Me x'aèan hēé naka hàà zi ko x'ǎè qǵàian hēéthēé q'aa-q'aa máá zia hãa.

²⁷ Nqari ba ne gha nqòòan úúa hãase qaa ka, a gha c'èedaoka èe ne ko qaa Me ka hòò Me. Gatàm ma gatá wèé ta ka nqúù tama igaba.

²⁸ Ncēe ta ko c'èea ta méé khama a ko máá: 'Gam koe ta kǵ'ǵèa, a ko qǵòa te, a hàna hãa.' Ncēe ne ko gatu di ne dǵom-kǵ'ao ne méé a ko máá, 'Gatá igaba ta thēé Gam di ta cóá ta a,' témé khama.

²⁹ "Ncēe ta Nqarim di ta cóá ta ii, ka méé ta táá tc'èea máá, Nqari ba khóèan tshàu ka kúrúèa hãa, kana t'ǵè nxǵán tcaàko hēé naka seleferan hēéthēé cgoa kúrúèa hãa, ta tc'èea guu.

³⁰ Nqari ba xg'ao ko khóè ne di tc'irì-tc'irisean bóò guu, igabagam ko ncēeska wèé zi qgài zi koe khóèan birí, kúrúa mááseèa hãa nqárian méé ne tcg'oaragu, naka gane di chìbian koe tcóóse sa.

³¹ Cám bam tòóa hãa, Gam kam gha nqóó ba bóò q'oo a Gam nxará tcg'òóa hãam Khóèm cgoa xgàra me ba khama. Ncēe sa tseegu si i sam wèé ne khóè ne x'áía hãa, x'ooan koe ghùia ba ka.

³² Eè ne ko Paulo ba kóm me ko x'ooan koe ghùies ka kg'ui, ka ne kò c'ēe-kg'áía ne tsaruan kúrú u, igaba ne kò c'ēe ne máá: “Gaicara tsi gha ncēes gúùs ka kg'ui sa ta ko tc'ēe,” témé.

³³ Me nxãaska Paulo gane xg'aeku koe tcg'oa.

³⁴ Igaba xu kò c'ēe xu khóè xu hàà cgae me, a xu a dtcòm. Gaxu cgoam kò Dionisio, Areopagom x'áé di ba, xg'aes òim tc'ãà-cookg'ai ba hēé naka c'ēes khóès Damarise ta ko ma tcièè sa hēé, naka c'ēe ne hēéthēé hàna.

18

Paulo ba Korinta koe

¹ Ncēe zi gúù zi qǎá q'oo koem kò Paulo ba Atene koe guu a ba a Korinta koe qǒò,

² a ba a kò gaa koe Akilam cgoa xg'ae, ncēe kò Juta dis qhàòs di ii ba, Ponto koe kò ábàèa ba, me kò gam dis khóès Perisilas cgoa Italea koe guu a kabasega hààraa, Kelaodiasè ba kò wèé ne Juta ne ēe Roma koe hãa ne méé ne tcg'oa di x'áèan tcg'òóa hãa khama. Me kò Paulo gaa koe síí xg'ae cgoa khara a,

³ a ba a kò síí hãa cgoa khara a, a tséé cgoa khara a, gakhara khamam kò ko ma xgàuèko nquu-coan kúrú khama.

⁴ Wèé cáman Sabata di kam kò ko còrè-nquuan koe khòè ne cgoa qarika kg'ui, a ba a kò ko Juta ne hēé naka Gerika ne hēéthēé tchàno dàòan x'ái.

⁵ Eē tsara ko Silasea tsara Timoteoa tsara Make-tonia koe sí tcāa kam kò Paulo qāè tchōàn xgaa-xgaa koe tcāan tcáo, a kò Juta ne Jesom ka nxàea tseegukagua máá, *nqòòkaguèam* Krestem ga Me e sa.

⁶ Igaba ēe ne kò Juta ne Paulo ba ntcoe, a ne a ko cg'āese gam ka kg'ui, kam kò qgáia ba di tsharàn qāè-qāe, a ba a bìrí ne a máá: “Gatu tcúú koe i cúíaga c'áòan cg'oèa hãa, tíí ra tchàno ra a. Ncēe koe guus kar ko tãá zi qhàò zi di ne koe qòò,” témé.

⁷ Me Paulo ba còrè-nquum koe guu, a ba a c'ēm khòèm Titio Jusetò ta ko ma tciēm dim nquum ncēe kò qàea ba koe hãam koe sí tcāa, ncēe kò ko Nqari ba còrè ba.

⁸ Ne kò còrè-nquum dim tc'āa-cookg'aim Kerisepo ba gam x'áé-q'oo di ne hēéthēé cgoa X'aigam koe dtcòm. Ne kò kái ne c'ēe ne Korinta koe kò x'āèa hãa ne ncēe qāè tchōàn kóm, a ne a kò dtcòm, a tcguù-tcguuè.

⁹ C'ēm ntcùúm kam kò Paulo X'aigam ka bóòkaguè, Me X'aiga ba kg'ui cgoa me, a ba a máá: “Táá bèe guu, igaba méé tsi kg'ama kg'ui naka táá nqoo guu,

¹⁰ Tíí ra tsáa cgoa hãa, i cúí khòè ga gaan di tshàuan tòó cgae tsia hãa tite, ncēm x'áé-dxoom koer kái ne khòè ne úúa hãa ke,” tam méé.

¹¹ Me kò nxãaska Paulo gaa koe kuri ba hēé naka 6 nxoean hēéthēé hãa, a khòè ne Nqarim dim kg'ui ba xgaa-xgaa.

12 Igabaga ãem ko Galio Akaia dim tc'ãà-cookg'ai ba toóè ka ne kò Juta ne Paulo ba xg'aea máá a qarú cgae, a ne a qhàis koe úú me, síim gha chìbi-chibiè ka,

13 a ne a kò máá: “Ncẽem khòè ba ko khòè ne qg'ái, a ko máá, Nqari ba méé ne còrè, témé, sita di x'áèan koe qaase tamás gúu sa,” ta ne méé.

14 Igaba ãem Paulo ba kg'ui kg'oana hãa kam ko Galio ba Juta ne birí a máá: “Ncèè gatu Juta tu kò cg'ãè gúuan kúrú dis chìbi sa kana xgòàs chìbi sa kúrú hãa, ner ga kò komsana tua hãa.

15 Igaba tséékaguèa xu kg'ui xu hëé, naka cg'òèan hëé naka gatu di x'áè-kg'áman hëéthëé di zi tèè zi i, ke tu gatu bóda mááse tu ga ma kg'ónò zi sa. Cuiskagar tíi gaa zi di dàòan bóda tcg'óóa máá tu u tite ke,” tam méé.

16 A ba a nxãaska qhàis koe xhàigu ne.

17 Ne kò wèèa ne còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim Sosenese ba qarú cgae. A ne a qhàis cookg'ai koe xg'ám me. Igabam kò Galio ba táá cg'árés kaga nqábé ne.

Paulo ba ko Antioke koe kabise

18 Paulo ba ko Korinta koe tc'ãòa x'aè-coan dtcòm-kg'ao ne cgoa x'ãè, a ba a nxãaska Perisila khara Akila khara cgoa xgoaba a skepes cgoa Siria koe qõò. Eẽm ko Kenkerea koe síis cookg'ai koem kò tcúúa ba dqòm, gaiseam kò hãas gaises domka.

19 Ne Efeso koe síi tcãà, ncèe gaa koem kò Paulo síi Perisila khara Akila khara qaù koe. A ba a gabá síi còrè-nquum koe tcãà, a ba a síi Juta ne cgoa qarika kg'ui.

20 Eẽ ne ko khòè ne dtcàrà me, cg'árésem gha hãa cgoa ne sa, kam kò xguì.

²¹ Igabaga ãem ko xgoaba kam kò x'áè ne a máá: “Ncèè Nqarim kò ncàma hãa ner gha kabise cgae tu u,” témé. A ba a nxãaska Efeso *dim x'áé-dxoom* koe skepes cgoa qõò.

²² Eẽm ko Kaesarea *dim x'áé-dxoom* koe síi skepes cgoa tcãà, kam ko gaa koe guus ka kerekes *Jerusalema koe hãnas koe* síi tcãà, a khòè ne tsgámkagu a ba a nxãaska Antioke *dim x'áé-dxoom* koe kabise.

Paulom di xгаа-xgaan dis qõòs nqoana di sa (18:23–21:16)

Apolose ba Efeso hée naka Korinta héethée koe

²³ Gaa koem kò x'áè-coa séè a hãa, a ba a nxãaska wèem xg'aekum Galatia *dim koe hée naka Ferugia dim di xu x'áé xu koe héethée* tcana te, a ko wèè ne xгаа-xgaase-kg'ao ne qari-qari.

²⁴ Me c'ẽem Jutam Apolose ta ko ma tciie ba, Efeso *dim x'áé-dxoom* koe hàà, ncèè kò Alekesanteria *dim x'áé-dxoom* koe ábàèa ba. Qãèse ko kg'uim khòè me e kò ii, Nqarim di zi Tcgãya zi kò qãèse q'ana ba.

²⁵ Gatagam kò Nqarim *dim dàò ba qãèse xгаа-xгааèa*, a ko kgoara-tcaoase kg'ui, a ko Jesom ka tseeguse xгаа-xгаа, Johanem di tcguù-tcguukuan ka cúim kò q'ana igaba.

²⁶ Tshoa-tshoam kò a còrè-nquum q'oo koe kgoarasease kg'ui. Eẽ khara ko Perisila khara Akila khara kg'uia ba kóm kaga khara ko x'áéa khara koe séè a úú me, a síi Nqarim *dim dàòm ka qãèse cg'oèase bìrí me*.

²⁷ Me nxãaska Apolose Akaia *dim xg'aekum* koem gha qõò sa bìríse, ne kò dtcòm-kg'ao ne Efeso

koe hàna ne hùì me, a tcgãya sa dtcòm-k'ao ne Akaia koe hàna ne góá máá, a kò dtcàrà ne, qãèse ne gha hààkagu me sa. Eẽm ko síí gaa koe tcãà kam kò gane èe kò Nqarim di cgómkuan domka dtcòm-k'ao ii ne kaisase hùì.

²⁸ Wèèm khòem cookg'ai koem kòo Juta ne cgoa ntcoeku khama, a *Nqarim di zi Tcgãya* zi cgoa x'ái, Jeso ba *nqòòkaguèam* Krestem ga Me e sa.

19

Paulo ba Efeso koe

¹ Eẽm kò qanega Apolose Korinta koe hãa, kam kò Paulo nqóóm nqàè koe tchoaba a nqáé, a ba a Efeso koe síí tcãà. Gaa koem kò c'èe xu xgaa-xgaase-k'ao xu cgoa xg'ae.

² Kam ko tèè xu a máá: “Xg'ao xao ko dtcòm ka xaoa xg'ao Tcom-tcomsam Tc'èe ba hòò?” témé. Xu xòà me a máá: “Qanega xae Tcom-tcomsam Tc'èem ka kóm ta ga hãa,” témé.

³ Me tèè xu a máá: “Kháé nxãaska xaoa dùútsa tcguù-tcguukus ka tcguù-tcguuèa?” témé. Xu xòà me a máá: “Johanem dis tcguù-tcguuku si i,” témé.

⁴ Me Paulo máá: “Johanem dis tcguù-tcguuku sa chìbian koe tcóóse a Nqarim koe kabisean di si i. Khòè nem kò bìrì, Gaam èe ko gam qãá q'oo koe hààm koe ne gha dtcòm sa, ncèe Jeso ba,” tam méé.

⁵ Ncèe sa xu kò kóm ka xu kò X'aigam Jesom di cg'òèan koe tcguù-tcguuè.

⁶ Eẽm ko Paulo gaxu koe tshàua ba tòò kam kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba tcãà cgae xu, xu tãáka tãman ka kg'ui, a xu a porofita.

⁷ Wèéa xu kò 12 xu khòè xu u.

8 Me kò Paulo ba còrè-nquum q'oo koe tcāà, a gaa koe nqoana nxoean Nqarim di x'aian ka kgoarasease kg'ui, a ko tēèku a ko xoaku cgoa ne.

9 Igaba ne ko c'ēea ne kóman xguì, a ne a táá dtcòm, a ne a ko khòè ne cookg'ai koe *Nqarim dim* dàòm ka cg'āèse kg'ui. Me kò Paulo ba nxāaska guu ne, a ba a xгаа-xgaase-kg'ao xu sèè, a wèém cámba Turano dim xгаа-xгаа-nquum koe qarika kg'ui.

10 Ncēe sa kò cámba kurian sèè, nxāasega ne gha wèè ne Asia dim nqóóm koe kò x'āèa hāa ne Juta ne hēé naka Gerika ne hēéthēé X'aigam *Nqarim dim* kg'ui ba kóm ka.

Sekefam di xu cóa xu

11 Me kò Nqari ba Paulom di tshàuan cgoa arearesa zi x'ái zi kúrú,

12 i kò ēem kò khùbuan tchùu cgoa qgáian hēé naka tc'amakam ko hāa qgáian hēéthēé tsàako ne khòè ne koe sèè a úuè, i tcìlan guu ne, i dxāwa tc'ēean tcg'oaragu ne.

13 Xu kò nxāaska c'ēe xu Juta xu, ncēe kòo nqóó ba nxāma-nxāma a ko caate xu, gane ēe kò dxāwa tc'ēean ka cg'oè cgaeèa ne koe tshoa-tshoa a dxāwa tc'ēean tcg'óó, X'aigam Jeso Krestem dim cg'òè ba tcìian ka, a xu a kò máá: “Jesom cg'òè kar ko x'áè tsi, ncēe Paulom kò Gam ka xгаа-xгаа ba, a ko máá, tcg'oa,” témé.

14 Juta ne dim kaiam peresitim Sekefam di xu cóa xu 7 xua kò ncēs guù sa kúrú.

15 Igabam kò dxāwa tc'ēe ba xoa xu a máá: “Jeso bar q'ana, a ra a Paulom ka q'ana, ka xaoa gaxao dìí ga xaoa?” témé.

16 Me kò dxãwa tc'ëean úúam khòè ba nxài cgae xu, a ba a wèéa xu ga tàà. Xg'ám xum kò a thòò-thòò xu, xu kò nquum koe guu a hãa tamase qgóéa tcg'oa.

17 Ne kò wèé ne Juta ne hëé naka Efeso koe x'ãèa ne Gerika ne hëéthëé ne ncëe gúùan q'ãa. Wèéa ne ga kò q'áòs ka tcãàè, i kò X'aigam Jesom di cg'òèan kaikaguè.

18 Ne kò kái ne dtcòm, a ne a hàà gane di zi tséé zi ãe ne kò kúrú zi cg'ãè zi nxàe.

19 Kái ne ãe kòo tsoòan ka xgaa-xgaase nea kò gane di zi tcgãya zi óága, a ne a sí wèé khòèan cookg'ai koe dàò zi. Gaa zi tcgãya zi di mari ne kò nxára xg'ae ne i 50,000 xu qano mari xu selefera di xu khama noo.

20 Me kò ncëem dàòm ka X'aigam dim kg'ui ba kaisase càùse a kaisa qarian úú.

Ncõo sa Efeso koe

21 Ncëe zi gúù zi ko kúrúsea xg'ara kam kò Paulo bìrìse, Maketonia hëé naka Akaia hëéthëé koem gha nqáé a Jerusalema koe qòò sa, a máá: “Gaa koer kò sí hëéa xg'ara ne méér Roma koe sí dàra,” témé.

22 Me kò cãm tsara hùì-kg'ao tsara gam di tsara, Timoteo ba hëé naka Eraseto ba hëéthëé tsara Maketonia koe tsééa úú. A ba a gabá x'aè-coa ba Asia dim nqòóm koe qàù.

23 Gaam x'aèm ãem kas kò kaias ncõo sa *Nqarim dim* dàòm ka tcãà.

24 Me kò c'ëem khòèm Demeterio ta kò ma tciìè ba hàna, seleferan di gúùan kòo kúrú ba, tempelem

c'ēs nqáris Aretamese dis di sere-serean ko seleferan cgoa kúrú ba, i kòo gam di tsééan kái marian óága *gam cgoa kò kúrú xu tséé-kg'ao xu koe*.

²⁵ Kam ko gaa xu *tséé-kg'ao xu* hēé naka c'ēe xu gatà iise ko tséé xu hēéthēé tciaa xg'ae, a ba a máá: “Khòè xaoè, q'ana xaoa, ncēes tséés koe xae qguù sa úúa hã sa.

²⁶ Ncēeska xao bóò a kóma hã, ncēm khòem Paulo ba kái khòèan qg'áa hã sa, Efeso dim x'áé-dxoom koe cúí tamase, igaba wèém nqōóm Asia dim koe ga hēéthēé e, a ba a ko tshàu cgoa kúrúèa nqária ne nqári tama a, témé, a tc'ãòa hã khòèan séèa kabia hã.

²⁷ Cg'ãès gúù sa gha hàà kúrúse, sixae dis tséés qãè sa cg'ãa-cg'ana di iise cúí bóòè tite, igabam gha thēé tempelem kaias nqáris Aretameses di ba kg'amaga káà hùise hã, i gha gataga thēé gas di dqom̄mèan, nqōó xu Asia di xu koe hēé naka wèém nqōóm koe hēéthēé kaàkaguè!” tam méé.

²⁸ Eẽ ne ko ncēes gúù sa kóm ka ne kò kaisase xgòà, a ne a tshoa-tshoa a q'au a máá: “Kaia saa Aretameses Efeso di sa!” témé.

²⁹ Me kò kúúga wèém x'áé-dxoo ba kaias tcēé-tcēs ka tcãàè. Ne khòè ne kōèan dim qgáim koe xg'ae a qàròa tcãà, a ne a kò Paulom cgoa ko qōòa te tsara khòè tsara, Maketonia di tsara, Gaiò ba hēé naka Arisetareko ba hēéthēé tsara, kōèan dim qgáim koe tcéèa tcãà.

³⁰ Paulo ba kò xg'aes koe tcãà kg'oana, igabaga xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu xgàè-kg'am me.

³¹ C'ēe xu tc'ãà-cookg'ai xu Asia dim nqōóm di xu, ncēe kò gam di ncàm-khoe ii xua kò thēé kg'uian tséèa úú, kōèan dim qgáim koe méém táá sí di i.

³² Si kò xg'ae sa dùús ko kúrú sa q'ãa tama. C'êe nea kò cúís gúús ka q'au, ne ko c'êe ne c'êes ka q'au. Ne kò kái-kg'aise khòè ne dùús domka ne ko êe koe xg'aea hãa sa q'ãa tama.

³³ Juta ne kò Alekesantere ba xg'aes q'oo koe xàbùà tcãà, ne c'êe ne xg'aes di ne dùú sam gha kúrú sa bìrí me. Me kò xq̄ara mááse kg'oana kam kò tshàua ba cgoa dtcàrà, nq̄oo ne gha sa.

³⁴ Igabaga ne kò Juta me e sa bóòà q'ãa, ka ne ko cam aoran wèéa ne ga cúí koe ntcoon-kg'ám a q'au, a máá: “Aretameses Efeso di sa kaia hãa!” témé.

³⁵ Igabam kò x'áé-dxoom dim góá-kg'ao ba xg'ae sa nqookagu, a ba a máá: “Efeso di tu khòè tuè, wèém khòè ba q'ana hãa*, Efeso dim x'áé-dxoo ba kaia hãas Aretameses dim tempelem dim kòre-kg'ao me e sa, naka nq̄arikg'ai koe guu a cg'áéa hãas sere-sere sa hěéthěé e!

³⁶ Ncêe zi gúù zia ntcoèè tama, gaa domka méé tu nq̄ooa hãas gúù si i, naka táá c'êe gúù ga qháése kúrú guu.

³⁷ Ncêe xu khòè xu ncêe tu ncêe koe óágara xua ts'ãà tama, a xu a gataga gatá dis nq̄arì sa còè tama.

³⁸ Khama ncêè Demeterio ba hěé naka gam di xu tséé-kg'ao xu hěéthěé ko c'êem khòèm cgoa ncõoan úúa hãa ne, xu x'aiga-coa xu hàna, i qhàian xgobekg'amsea. Guu xu naka xu gaa koe síí chìbichibiku.

³⁹ Igabaga ncèè xao kò c'êe gúù úúa hãa, ncêe xao còoka úú kg'oana hãa a, ne xao gha kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe nxàe e.

* **19:35: Wèém khòè ba q'ana hãa** - Gerika sa ko máá: “Dìí ba gáé c'úúa hãa?” témé.

40 Ncēe i ma ncēe cámi ka ii khama, ta gha ncēe kúrúseas gúus ka kaias cg'ãès q'oo koe hãa. Xõara mááse ga káà a, gaan cgoa ta ga ncēes tcēé-tcēe sa ncēea mááse e khama," tam méé.

41 Ncēetam ko mééa xg'ara kam kò xg'ae sa qõò a q'aakagu.

20

Maketonia koe hēé naka Akaia koe hēéthēé e

1 Eēs ko tcēé-tcēe sa chõò kam ko Paulo xgaa-xgaase-kg'aoan tciia xg'ae, a ba a ghùì-ghui tcáó ne, a x'áè ne, a ba a tcg'oa a Maketonia koe qõò.

2 Eē xu qgàì xum ko tchoaba, a kò khòè ne kái kg'uian cgoa ghùì-ghui tcáó, a ba a síí Akaia koe tcãà,

3 a gaa koe síí nqoana nxoean x'ãè. Siria koem kò qõò kg'oana kam kò bóò a q'ãa, Juta xu qg'áikua máá mea hãa sa, khamam kò Maketonia koem gha kabise dis tc'ēe sa kúrú.

4 Gam cgoa kò hãa xu khòè xua kò Sopaterem Pirom ka cóásem ncēe Berea koe guua ba hēé, naka Tesalonika koe kò guua tsara Arisetarekoa tsara Sekumadua tsara hēé, naka Gaiom Derebe koe ko guua ba hēé, naka Timoteo ba hēé, naka Asia dim nqõóm koe ko guua tsara Tigikoa tsara Terofimoa tsara hēéthēé e.

5 Ncēe xu khòè xu kò sixae cookg'ai koe qõò, a síí Teroa koe qãà xae e.

6 Igaba xae kò sixae skepes cgoa Filipi koe guu a qõò, péré gãé-gãé úú tamas pérés ko tc'õóès kòès qãá q'oo koe. A xae a 5 cáman qãá q'oo koe Teroa koe síí gae xu, a xae a kò síí gaa koe 7 cáman hãa.

Paulom dis dàra sa Teroa koe

⁷ Tc'ãà dim cárn bekem dim ka xae kò hààra xg'ae a xae a péréan tc'óó. Paulo ba kò khòè ne cgoa qarika kg'ui, i nxãakg'aiga síí ntcùú nqáèan tcãà, xùrikom cárn kam gha qõò sam kò dtcãasea hãa khama.

⁸ Eẽ ta kò xg'aea hãam nquum tc'amaka hãam koe i kò kái lampian hàna hãa.

⁹ Me kò qárí-kg'ao-coam Etiko ta ko ma tciiè ba fensteres koe ntcõe, ncẽe kò Paulom kò ko qáðse kg'ui ka ko kaisase x'òma cg'áé ba. Tc'oms ko tàà me kam kò nqoana dim nquum koe guu a gómankg'ai koe cg'áé, a síím ko ghùèè ka x'óóa.

¹⁰ Me kò Paulo ba xõa, a ba a qárí-kg'ao-coam tc'amkg'ai koe ncemea xòose, a ba a x'õaa ba ka xgábé me, a máá: “Táá q'ae guu, kg'õèam hãa ke,” témé.

¹¹ A ba a gaicara tc'amaka hãam nquum koe qaò, a síí péréan tc'óó. Kg'ui cgoa nem ko i nxãakg'aiga síí cáman tcg'oa, me xgoaba.

¹² Ne kò khòè ne qárí-kg'ao-coa ba kg'õèam hãase x'áéan koe séè a úú, a ne a kò kaisase qgài-qgai tcáòè.

Teroa koe guu a Mílete koe qõòà ne

¹³ Xae xgoaba a skepes q'oo koe tcãà a xae a Asose koe qõò, ncẽe gaa koe xae kò Paulo ba síí skepes cgoa séè kg'oana koe. Ncèetam kò ma kg'ónòsea, nqàrè cgoam kò ko gaa za síí khama.

¹⁴ Eẽm ko Asose koe síí xg'ae cgoa xae e ka xae ko séè me, a xae a skepes cgoa Mitilene koe síí.

¹⁵ Q'uu òim cárn ka xae kò skepes cgoa qõò, a Kiose koe síí tcãà. Eẽm cárn qãá q'oo koe xae kò

tchoaba a síí Samose koe tcãà, a q'uu dim cám ka Mileto koe síí.

¹⁶ Me Paulo Efeso koem gha nqáé a qõò sa bìrìse, nxãasegam gha táá Asia dim nqõóm koe síí qáò x'aèan hãa ka. Pentekoste dim cám cookg'ai kam gha síí Jerusalema koe tcãà sam kò qháéa máána hãa khama.

Paulo ba ko Efeso di xu kaia xu cgoa còo di sa kg'ui

¹⁷ Mileto koem ko guu kam kò Paulo ba Efeso koe khóèan tsééa úú, síí i gha kerekes di xu kaia xu tciia máá me ka.

¹⁸ Eẽ xu ko gam koe hàà kam ko bìrì xu a máá: “Q'ana xaoa, ntar kò ko ma kg'òè sa, wèè x'aèan ncēer kò gaxao cgoa hàna ka, tc'ãà dim cám Asia dim nqõóm koer ko hààm koe guu a.

¹⁹ Juta ne kò kúrúá bóò te, a ne a kàa zi ka qarika xgáè te, igabar X'aigam *Nqari* ba cg'aré-cg'aresean cgoa hēé naka tcgáí tshàran cgoa hēéthéé kúrúá máána hãa.

²⁰ *Q'ana xao hãa*, c'ēe gúù gatuvar ga hùì cgoa tuar kò táá gatu koe chóm sa, igabar kò wèè ne khóè ne cookg'ai koe hēé naka x'áéa tu koe ga hēéthēé gan ka xgaa-xgaa tu u.

²¹ Juta ne hēé naka Gerika ne hēéthēér qarika bìrìá hãa, gane di chìbian koe ne gha tcóóse a Nqarim koe kàbise a gatá dim X'aigam Jesom koe dtcòm sa.

²² “Igaba bóò, ncēeskar ko Jerusalema koe qõò Tcom-tcomsam Tc'ēem ka chùìè a, gaa koe gha síí kúrúse cgae te sar c'úùà hãase.

²³ Wèèm x'áé-dxoom ēer kò tcãàm koem kò Tcom-tcomsam Tc'ēe ba qarika bìrì te, qáé-nquuan koe

hěé naka qóm cgoa qgóókuan hěéthěéa tééa máá tea hãa sa.

²⁴ Gatà i ii igabar kò táá tiris kg'õè sa cgáés iise séèa mááse. Nooase cgáéa máá teas gúu sa X'aigam Jesom máà tea hãa tsééan xg'ara-xg'ara si i khama. *Wèé qaria te cgoar ko gaan koe tséé, qàrò-kg'aom kõès koe ko qàròm khama ma.* Ncëes tséé sa ko khòè ne qarika qãè tchõàn Nqarim di cgómkuan di ka bìrian di si i.

²⁵ “Q'ana ra hãa, xao gaicara kg'áía te hòò naka bóòà hãa tite sa, gaxao ncëe wèéa xao xg'aeku koer kòo qõòà te a ko x'aian *nqarikg'ai di ka* xгаа-xгаа xao.

²⁶ Gaa domkar ko ncëem cáám ka bìría cgáé-cgae xao o, ncèè c'ëe-kg'áía tu kò ko aaguse ne i tíí chibi tama a gha ii sa.

²⁷ Wèés Nqarim ko tc'ëe sar bìrí tua, c'ëe gúù gar chóm-kg'ai tu u tama.

²⁸ Q'óése méé xao hãa, naka xaoa wèés xg'aes ghùuan di sa thěé q'óé. Tcom-tcomsam Tc'ëe ba kòre-kg'ao iise gaxaoa tòò xaoa hãa, kerekes Nqarim di sa xao gha kòre ka, ncëe Gam di c'áòan kam x'ámáa sa.

²⁹ Q'ana ra hãa, qõòar hãa koe i gha bèe-beesa ncuutshaan xg'aekua tu koe hàà tcãà sa, ncëe cuişkaga ghùuan bóòà guua hãa tite e.

³⁰ Gatu xg'aeku koe ga igaba xu gha kàma zi gúù zi ko kg'ui xu khòè xu guu a tcg'oa, a xu a gha xгаа-xгаа-kg'ao ne *tseeguan dim dàòm koe* tcg'òó, xùri xu ne gha ka.

³¹ Ke méé tu kókòà hãa! Naka tua tc'ëe-tc'ëese, nqoana kurian ncëe nqáéa hãa kar ko koaba ba hěé naka ntcùú ba hěéthěé wèéa tu ga tcgái-tshàran

cgoa tchàno-tchano sa.

³² “Ncēskar ko Nqarim tshàu q'oo koe tcāà tu u. Gam dim kg'uim cgómkuan di ba méé tu tc'ēe-tc'ēese. Ncēe ba qarian úúa, tshàoram gha ghùì tu u di i, a gha gataga ts'ee-ts'eekg'aikuan máà tu u, wèé ne ēe Nqari ba máàsea hãa nem ko ma máà khama.

³³ C'ēm khòem di selefera, kana gauta, kana qgáian gar ncóó ta ga hãa.

³⁴ Gaxao igaba xao q'ana hãa, tiri tshàuan ncēea ko ēer tcàoa hãa gúuan máà te sa, naka tíí ka c'ēea xu tcàoa hãa gúuan hēéthéé e.

³⁵ Wèé zi gúù zi ēer kúrúa hãa zi koer x'ái xaoa, ncēeta ma tsééan ka méé ta ēe kg'amka ne hùì sa, naka ta gataga X'aigam Jesom di kg'uian tc'ēe-tc'ēese, ncēm kòo máá: ‘C'ēm khòe ba c'ēs gúù sa tcg'óó a máà nea kaisase ts'ee-ts'eekg'aièa, tchoanà tshàu a sèèan ka,' témé sa,” tam Paulo méé.

³⁶ Ncēetam ko mééa xg'ara kam kò wèéa xu cgoa ga qhòm tsi qurù a còrè.

³⁷ Xu wèéa xu ga kaisase kg'ae, a xu a Paulo ba xgábé, a x'obè me.

³⁸ Me kò ma x'àè xua sa kò kaisase tshúù-tcaokagu xu, ncēe cuiskaga xu gaicara kg'áia ba hòò naka bóòà hãa tite sa.

21

Paulo ba ko Jerusalema koe qǎò

¹ Eē xae ko gaxu cgoa q'aa, ka xae kò skepes cgoa qǎò, a xae a tchàno a Kose koe síí, a xùrikom cáím ka Rotese koe síí tcāà, a gaa koe guus ka Patara koe qǎò.

² Xae Finikia koe ko qǎòs skepe sa sao-xg'ae, a gaas koe tcāà, a qǎò.

³ Eẽ xae ko *tshàan ka nxama-nxamaèa hãam nqõó-coam* Kuperò di ba hòò, ka xae kò dxàe xèè za ntcòò me, a Siria koe qõò, a Ture koe síí tcãà, gaa koes kòò skepe sa èes nqàòà hãa zi gúù zi xòò khama.

⁴ Gaa koe xae kò xgaa-xgaase-kg'ao xu hòò, a xae a kò 7 cáman gaxu cgoa hãa. *Tcom-tcomsam* Tc'èem di qarian ka xu kò Paulo ba bìrì, táá méém Jerusalema koe nqáé sa.

⁵ Igaba èe i ko gaxae di cáman xg'ara ka xae kò xgoaba, a dàòà xae koe qõò. Ne kò wèèa ne ga, khòè zi hëé naka cóán ga hëéthéé, úúá tòò xae e. Ta nxãakg'aiga x'áé-dxoom ka tchàa koe síí, a èe ta ko tshàam-kg'ám koe síí ka ta kò qúrùà ta cgoa qom, a còrè.

⁶ Xae kò nxãaska x'áè ne a skepes koe tcãà, ne gane x'áéan koe kabise a dìbi.

⁷ Eẽ xae ko Ture koe guuam dàòm cgoa xg'ara, ka xae kò Petolemaia koe tcãà, a xae a kò sixae ka c'èea ne tsgámkagu, a gane cgoa cúim cáim ba hãa.

⁸ A xae a q'uu dim cáim ka xgoaba, a Kaesarea koe hàà, a xae a Filipim dim nquum koe síí tcãà, qãè tchõàn dim kg'ui-kg'ao ba, 7 xu *hùì-kg'ao xu Jerusalema koe kò nxará tcg'òóèa xu* ka c'èe ba, a gam cgoa hãa.

⁹ Qanega séèè ta ga hãa zi cóá zi 4 zim kò úúá hãa, ncèe kòò porofita zi.

¹⁰ Eẽ xae gaa koe cáim-coa xu hãa, kam kò Agabose ta ko ma tcièm porofiti ba Jutea koe guu a hàà.

¹¹ Sixae koem ko hàà kam kò Paulom dim bàne ba séè a nqàrèa ba hëé naka q'óma ba hëéthéé qáé, a máá: “Ncèea Tcom-tcomsam Tc'èem ko méé ga a: Ncèem bànem dim khòèm gha ma Jerusalema di ne

Juta ne ka ma qáée ga a, a ne a tãá zi qhàò zi di ne tshàu q'oo koe tcãà me,” témé.

¹² Eẽ xae ko sixae hěé naka ěe koe kò hana ne khòe ne hěéthěé ncēes gúù sa kóm, ka ta kò Paulo ba dtcàrà, táám gha Jerusalema koe qõò sa.

¹³ Igabam kò Paulo xọa ta a, a máá: “Dùú sa tu ko kúrú ncēe tu ko kg'ae a ko thõò-thõo tcáo te ka? Qáé-nquum koe tcãàèan cúí ra kg'ónòsea máá tama, igaba ra X'aigam Jesom di cg'õèan domka Jerusalema koe x'óóan ga thěé kg'ónòsea máána,” témé.

¹⁴ Eẽ ta ko bóò, kg'uia ta tàà mea hãa tite sa, ka ta kò guu me, a máá: “X'aigam *Nqarim* ko tc'ěe sa mées kúrúse,” témé.

¹⁵ Eẽ xu cáń xu qãá q'oo koe xae kò Jerusalema koe abagu, a qõò.

¹⁶ Xu kò c'ěe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Kaesarea di xu qõò cgoa xae e, a kò Menaso ta ko ma tciiem khòem Kupero dim x'áé koe úú xae e, kg'aiakam xгаа-xgaase-kg'ao ba, ncēe xae gha síí x'ãè cgoa ba.

Paulo ba ko qáé-nquuan koe tcãàè, a Roma koe síí (21:17–28:31)

Paulo ba ko Jakobo ba dàra

¹⁷ Eẽ xae ko Jerusalema koe hàà ka ne kò dtcòm-kg'ao ne qãèse-hààkagu xae e.

¹⁸ Xùrikom cáń kam kò Paulo ba sixae cgoa Jakobom koe qõò, xu kò wèé xu kaia xu hànaa.

¹⁹ Eẽm ko tsgámkagu xua xg'ara kam kò wèés gúùs ěem Nqari ba gam di tsééan koe guu a qhàò zi di ne koe kúrúá hãa sa cúí cúí qãèse bìrí xu.

20 Eēs gúù sa xu ko kóma xg'ara ka xu kò Nqari ba dqòm. A xu a nxãaska bìri me a máá: “Bòd tsi ko, sixae ka qõese tseè, nta noo tcám-tcàma nea Juta ne xg'aeku koe dtcòma hãa sa, a ne a wèèa ne ga Moshem di x'áèan qgóóa qaria hãa.

21 Tsáá ka ne bìríèa hãa, wèè ne Juta ne ãe tãá zi qhàò zi di ne xg'aeku koe hãa ne tsi ko xгаа-xгаа, Moshem di x'áèan ne gha ntcoe sa, a ko bìrí ne, táá ne gha gane di cóán q'ãe nqãa-qgai khò, kana Jutan di cauan xùri sa.

22 Kháé sa gha nxãaska dùú sa kúrùè? Tseegukaga ne gha kóm, hààraa tsi hãa sa.

23 Ke ncèe xae ko bìrí tsis gúù sa kúru. Gaisea hãa xu khòè xu 4 xua ncèe koe hàna.

24 Ke gaxu cgoa tempelem koe qòò, naka q'ano-q'anosean dis xg'aàku sa gaxu cgoa tcana máá. Suruta máá xu naka xu gha nxãasega tcúúa xu dqòm. Nxãaska ne gha wèè ne khòè ne q'ãa, wèè gúúan ãe tsáá ka ko nxàèè nea tseegu tama sa, igaba tsi ko Nqarim di x'áèan qgóóa qari sa.

25 Igaba tãá zi qhàò zi di ne ncèe dtcòma hãa ne: xae tcgãya sa góá máána hãa, sixae ma bóòa hãa sa, a máá, táá méé ne kúru mááseèa nqàrian ko máàè tc'òoan tc'òó guu, naka nea c'áòan tc'òó guu, naka nea táá chúú-chuu a cg'òoè kg'oo-coan kg'oo guu, naka nea cg'áràn kúru guu, ta ko méé sa,” ta xu méé.

26 Me kò Paulo ba gaa xu khòè xu sèè, a ba a xùrikom cáma ka gaxu cgoa xg'ae a q'ano-q'anosean dis xg'aàku sa tcana máá. A ba a tempelem koe tcãà, a nxàè, n-cáma i gha gaa q'ano-q'anosean di cáman chòò sa, a gataga nxàè, gaxu di dàòamáákuan gha n-cáma kúruè sa.

Paulo ba ko qáéè

²⁷ Eẽ i 7 cáman nqáéa hãa ka xu kò c'ëe xu Juta xu Asia koe guua xu tempelem koe bóò me; a xu a kò wèè xu khòè xu qg'ái, xu tshàua xu cgoa qg'óó me,

²⁸ a q'au a máá: “Iseraele di xao khòè xaoè, hùì xae e! Ncãa ga me e khòèm wèè khòèan ko wèè qgálan koe xgaa-xgaa ba, gatá di ne khòè ne hěé, x'áé-kg'áman ga hěé, naka ncēm qgáim kaga hěéthěé ko tshúù gúùan kg'ui ba, a Gerikan gataga tempelem koe óágara hãa, a gatà hěés ka ncēm qgáim tcom-tcomsa ba cg'ãè-cg'ãea hãa!” témé.

²⁹ Ncēeta xu kò méé, Terofimom Efeso di ba xu kò Paulom cgoa x'áé-dxoom koe bóòda hãa khama, a xu a kò tc'ëea máá, Paulo ba tempelem koe tcãà mea, ta tc'ëea hãa.

³⁰ Me kò wèèm x'áé-dxoo ba xháés ka tcãàè, ne khòè ne wèè ne qg'óéa xg'ae a tempelem q'oo koe Paulo ba qg'óó a tceea tcg'òó, i kò tempelem di nquu-kg'áman kúúga tcēekg'ammè.

³¹ Paulo ba ne kò cg'õo kg'oana kam ko Roma di xu ncõo-kg'ao xu dim kaia ba bìríè, Jerusalemam wèè ba tshúù qg'ai koe hãa sa.

³² Kam ko cúí q'oro ncõo-kg'ao xu hěé naka ncõo-kg'ao di xu tc'ãà-cookg'ai xu hěéthěé sèè, a khòè ne koe qg'óéa tcãà. Eẽ ne ko khòè ne ncõo-kg'ao xu cgoa bóò me ka ne kò Paulom xg'ám guu.

³³ Me kò nxãaska ncõo-kg'ao xu dim kaia ba gaa koe síí a Paulo ba qg'óó a qáé me, a x'áé, cam táuan cgoa méém qáéè sa. A ba a tèè, dìím ii sa, a gataga dùú sa kúrúa hãa sa.

³⁴ Ne kò xg'aes koe c'ëe ne cúís gúù sa q'au, ne c'ëe ne tãá sa q'au. Are sa kò hàna khamam kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba táá q'ãa, dùús ko kúrúse

sa, a kò gam di xu ncõo-kg'ao xu x'áè, Paulo ba xu gha sée a ncõo-kg'ao xu òm x'áém koe úú sa.

³⁵ Eē xu ko q'ábà qaò òm qgáim koe síí kam kò Paulo ba ncõo-kg'ao xu ka qgóóá ghùè, khòè ne di xgòàn ka.

³⁶ Wèéa ne kò xùri me, a kò q'au a ko máá: “Cg'õo me,” témé khama.

Paulo ba ko tééa mááse

³⁷ Eē xu ncõo-kg'ao xu gaxu òm x'áém koe tcãa me kg'oana, kam ko Paulo ncõo-kg'ao xu òm kaia ba tèè a máá: “C'èes gùù sa ra gáé ga kg'ui cgoa tsi?” témé. Me máá: “Gerika sa tsi koáé cèè kg'ui?”

³⁸ Kháé tsi nxãaska Egepeto tsi tama tsia, ncèe kò nqáéa x'aèan ka tshúù sa ghùia tsi, a 4,000 xu cg'õo-kg'ao xu qãáka úúá tsi?” tam ma tèè me.

³⁹ Me Paulo xq̄a a máá: “Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, cgáém x'áé-dxoom òm x'áè-kg'ao ra. Cgómna guu te nakar khòè ne cgoa kg'ui,” témé.

⁴⁰ Me kgoara máá me, me Paulo q'ábà ko qaòè qgáì koe tèèse tshàua ba cgoa khòè xu x'ái, nqoo xu gha ka. Eē xu ko qhái ta ma nqoo kam ko Paulo Hebera sa kg'ui cgoa xu, a máá:

22

¹ “Tíí kíí ga xao, àbo ga xaoè, ncèeska xao tiris tééa mááse sa komsana, ncèer ko ncèeska gaxao cookg'ai koe nxàe sa,” témé.

² Eē xu ko kóm me ko Hebera òm kg'ui sa kg'ui cgoa xu ka xu kò kaisase nqoo.

Me nxãaska Paulo ba máá:

³ “Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, a ra a ncèem x'áé-dxoom koe kaikaguèa, a ra a

kò x'áèan àbo ga xu di ka Gamalielem di nqàrè-kg'aman koe qarika xgaa-xgaaè, a kò Nqari ba qarika tsééa máá, gaxao wéé xao ncēe cáń ka ii khama.

⁴ Xùri-kg'ao ne ncēm dàòm *Jesom* di ner kò x'ooan koe xgàra, kg'áò-khoean hēé naka dxàe-khoean hēéthēér kòo qáé, a ra a kòo qáé-nquuan koe tcãa a,

⁵ ncēm ga ma kaim peresiti ba hēé naka kaia xu dis xg'ae sa hēéthēé ma nxàea tseegukagua máá tea hãa khama ma. Tcgãya zi Damaseko di xu Juta xu góá mááèa hãa zir kò sèé, a ra a Damaseko koe úú, a ra a gaa koe sí khòè ne qáé, a sèé a Jerusalema koe óá ne, nxãasega ne gha xgàràè ka.

Paulo ba ko nxàe, ntam ma Jesom cgoa xg'aea sa (Tsee 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Eēr ko koaba di x'aè ka Damaseko qàe koe hàà, kam ko kúúga kaisase tçà̀̀kom x'áà ba nqarikg'ai koe guu a x'áà-x'aa te,

⁷ kar ko gómankg'ai koe cg'áé, a ra a kg'ui ba kóm me ko bìrí te a máá: ‘Saulòè! Saulòè! Dùús domka tsi ko xgàra Te?’ témé.

⁸ Ra tèè Me a máá: ‘Dìí Tsia X'aigaè?’ témé. Me xòa te a máá: ‘Tíí Ra Jeso Ra a, Nasareta di Ra, ncēe tsi ko tsáá xgàra Ra,’ témé.

⁹ Xu kò tíí cgoa kò hãa xu khòè xu x'áà ba bóò, igaba xu ko táá Gaam ēe kò tíí cgoa kg'uim di kg'ui-q'ooan kóm.

¹⁰ Ra tèè Me a máá: ‘X'aigaè, dùú ra gha kúú?’ témé. Me X'aigam *Nqari* ba bìrí te a máá: ‘Tēe, naka tsia Damaseko koe qòò, gaa koe tsi gha sí bìríè wéé zi gúù zi Tíí x'áè tsia hãa zi, kúú tsi gha zi,’ témé.

11 Xu tíi cgoa kò hãa xu khòè xu qgóó hìi a Damaseko koe úú te, x'áàm di tcàà-q'ooa nea ko cg'õo tcgáí tea hãa khama.

12 “Me kò Ananiase ta ko ma tciièm khòè ba hàà bódò te. Nqari-tcáoam khòèm x'áèan ko komsana me e kò ii, a ba a kò wèé ne Juta ne gaa koe x'ãèa ne ka kaisase tcommèa.

13 Me dxùukg'aia te koe téé a ba a máá: ‘Tíi qõe tsi Saulo tseè, bóò gaicara!’ témé. Ra kò gaam x'aèm èem kaga bóò me.

14 Kam ko nxãaska máá: ‘Nqarim gatá ka xòò ga xu di ba nxará tcg'òó tsia hãa, x'áèa ba tsi gha q'ãa ka, a tsi a tchànom Khòèm Jeso ba bóò ka, a Gam kg'ám koe guuam kg'ui ba kóm ka.

15 Eè tsi bóò a kóma hãa zi koe tsi gha Gam dim nxàea tseegukagu-kg'ao ba ii ka, wèé khòèan koe.

16 Ka ncèeska tsi ko dùú sa qãà? Tèe naka tsia tcguù-tcguuè naka i chìbia tsi xg'aàra tcg'òòé, tcii cg'òè Me kose,' témé.

Paulo ba ko tcièe a síi qhàò zi di ne xgaa-xgaa

17 “Eèr ko Jerusalema koe kabise, a ra a ko tempelem koe còrè, kar ko c'èes sòokuris ka tcãàè.

18 A ra a X'aigam Nqari ba bóò Me ko tíi cgoa kg'ui a ko máá: ‘Qháé, naka ncèeskaga Jerusalema koe tcg'oa, cuiskaga ne Tíi ka nxàea tseegukaguan tsari dtcòmà hãa tite ke,' témé.

19 Ra kò xõa a máá: ‘X'aigaè, ncèe xu khòè xua q'ana, wèèm còrè-nquum koer kò ko tcãà a ko èe ko Tsáá koe dtcòmà ne qáé, a ra a ko xg'ám ne sa.

20 Eè i ko Tsarim nxàea tseegukagu-kg'aom Stefanem di c'áàn ntcãaguè, kar ko tíi ga ra gaa koe

tééa-têe a ra a ko gaxu cgoa dtcòmku, a kò êe ko cg'õo me xu di qgálan kòre,' témé.

²¹ Me nxãaska X'aiga ba birí te a máá: 'Qõò, nqúu kar gha tsééa úú tsi, tãá zi qhàò zi di ne koe ke,' témé," tam Paulo méé.

Paulo ba ko xg'ámmè, Roma dim khòè me e igaba

²² Xu kò khòè xu Paulo ba komsana, me nxãakg'aiga qõò a sí ncēeta méé. Xu kaisase q'au a máá: "Ncēeta iim khòè ba méém nqõómkg'ai koe tcg'òòè, qãè tama ia, kg'õèm gha sa ke," témé.

²³ Eẽ xu ko q'au, a ko qgáia xu xaoa q'aa, a ko góman dōea kãè tc'amaka,

²⁴ kam ko tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim ncõo-kg'ao xu di ba x'áè, me Paulo sí ncõo-kg'ao xu dim x'áém koe tcãàè, a ba a xg'ámmèkose tēèè. *Tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba* kò q'ãa kg'oana, dùús domka xu ko khòè xu ãeta ma q'au cgae me sa khama.

²⁵ Eẽ xu ko qáéa xòó me, sí xu gha xg'ám me ka, kam kò Paulo ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'aim êe kò qàea ba koe tēm ncēe nqãaka hãnas téé-q'oos dim kã máá: "A x'áèa ne kgoara hãa, Roma dim khòèm gha xg'ámmè sa, ncēe kg'ui zi cgoa kò táá tēèè a nxãata ma chìbi-chibiè ba?" témé.

²⁶ Nqãaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim ko ncēs gúu sa kóm kam ko tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim koe sí xàà si, a máá: "Nta tsi gha hēè? Ncēm khòè ba Roma dim khòè me e ka," témé.

²⁷ Me tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba Paulom koe sí, a tēè me a máá: "Birí te, Roma di tsi khòè tsi ii sa?" témé. Me máá: "Eè, gaar ga ra a," tam ma xõa.

28 Me nxãaska tc'amaka hãnas téé-q'ooos dim tc'ãà-cookg'ai ba máá: “Tíí ra kaisa surutan surutaa, nxãasegar gha Roma dim x'ãè-kg'ao ba kúrú ka,” témé. Me Paulo ba xõa a máá: “Igabar tíí nqõóm dir x'ãè-kg'aor iise ábàèa,” témé.

29 Xu ãe kò tãe me kg'oana hãa xu qháése guu me. Me tc'amaka hãnas téé-q'ooos dim tc'ãà-cookg'ai ba q'ae, ãem ko bóða q'ãa, Paulo ba Roma dim khòem me e, igabam táùan cgoa qáé mea sa ka.

Paulo ba Juta di xu tc'ãà-cookg'ai xu dis xg'aes koe

30 Ncõo-kg'ao xu dim kaia ba kò qãèse q'ãa kg'oana, dùús kam ko Paulo ba Juta ne ka chìbi-chibiè sa, khamam kò q'uu dim cámi ka kgoara me, a ba a x'áèan tcg'òó, kaia xu peresiti xu hãe naka kaia xu dis xg'ae sa hãéthãe xu méé xu xg'ae sa. Me kò nxãaska Paulo ba cookg'aia xu koe óága.

23

1 Me Paulo ba kaia xu dis xg'ae sam qãèse téé a ko tcgái-q'ooa sa koe bóò koe máá: “Tíí kíí ga xaoè, Nqarim cookg'ai koer q'anos tcáós cgoa tchànos kg'òè sa kg'òèa hãa ncëes koosega,” témé.

2 Kam ko nxãaska kaim peresitim Ananiase ba ãe kò Paulom qàe koe téé-tãe xu bìrí a máá, xg'ám kg'ám me méé xu, témé.

3 Me nxãaska Paulo bìrí me a máá: “Nqari ba gha xg'ám tsi, tsáá ãe q'úúse xg'aàèam nquum cgáé-q'oo khama ii tseè! Eã koe tsi ntcõe a ko chìbia te bóò x'áèan ma ii khama, igaba tsi ko tsáá ga tsi x'áèan ntcoe, thõò-thõòè méé ra, ta mééan ka,” témé.

4 Eã kò Paulom qàe koe téé-tãe xu kò bìrí me a máá: “Kaim peresitim Nqarim di ba tsi koáé cgúí?” témé.

⁵ Me Paulo ba xɔa xu a máá: “Tíí kíí ga xaoè, kaiam peresiti me e sar kò bóda q'ãa tama; góásea i hãa a ko máá: ‘Táá tc'ãà-cookg'aim tsari ne khòè ne òm ka cg'ãè gúù kg'ui guu!’ témèè khama,” tam méé.

⁶ Me kò nxãaska Paulo ba, c'ëea xu Saduke e, xu c'ëea xu Farasai e sam kò q'ana hãa khama xg'aes cookg'ai koe q'aua tcg'òó a máá: “Tíí kíí ga xaoè, tíí ra Farasai ra a, Farasai khara ka cóáse ra a. Tëèkus q'oo koer hãa, x'óóa ne gha x'ooan koe tēe di nqòòà ner úúa hãa khama,” témé.

⁷ Eëm ko ncēeta mééa xg'ara kas ko Saduke xu hēé naka Farasai xu hēéthēé xg'aeku koe mēéku sa tēe, si xg'ae sa q'aa-q'aase.

⁸ Saduke xu kòo máá, x'ooan koe tēe sa káà si i, i moengelean ga káà a, me tc'ēe ba thēé káà me e, témé khama. Igaba xu kòo Farasai xu ncēe gúùan wèè ga hàna sa dtcòm.

⁹ Si kò kaisas tcēé-tcēe sa tēe, xu c'ēe xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu ncēe kòo Farasai di ii xu tēe a kaisase ntcoeku a máá: “Ncēm khòèm ka xae cúí gúù tshúù ga hòò tama. Kháé dùú sa gha ii, ncēè c'ēedaokam kò tc'ēe ba kana moengele ba kg'ui gcoa mea ne?” ta xu méé.

¹⁰ Si xg'ae sa kaisase mēéku, me tc'amaka hànas tée-q'oos òm ncōo-kg'ao ba q'áò, Paulo ba xu gha sée a tòà q'aas gúùs ka, khamam ncōo-kg'ao xu bìrí, xõa xu gha a síí qarika séea tcg'òó me, a ncōo-kg'ao xu òm x'áém koe úú me ka.

¹¹ Xùrikom ntcùúm kam ko X'aigam *Nqari* ba Paulom gàe koe hàà tée a máá: “Tòón tcáó! Ncēe tsi kò Tíí ka ma Jerusalema koe nxàea tseegukagua khama méé tsi gataga ma thēé Roma koe nxàea tseegukagu,” témé.

Paulom gha cg'õòè dis kàa sa

12 Q'uu i ko ka xu ko Juta xu tcúú qáé, a xu a kaias gaisés cgoa gaise, cuiskaga xu tc'óó kana kg'áà tite di sa, Paulo ba xu cg'õo tamás cookg'ai koe.

13 Ncēes gaisé sa kò kúrúá hãa xu khóè xua kò 40 sa nqáéa hãa.

14 Kaia xu peresiti xu hěé naka *khóè ne di xu kaia* xu hěéthěé koe xu kò sí a máá: “Gaisea xae hãa kaias gaisés cgoa, cúí guù ga xae xám tite sa, Paulo ba xae cg'õo tamás cookg'ai koe.

15 Ke méé xao ncēeska gaxao hěé naka kaia xu dis xg'aes di xu hěéthěé ncõo-kg'ao xu dim kaia ba bìrí nakam máà xao o me, gam ka xao qãèse q'ãa kg'oana khama ma kúrúse ná. Sixaea ncēe koem hàà tamás cookg'ai koe cg'õoa ba kg'ónòsea máána hãa ke,” témé.

16 Igaba ãem ko Paulom ka qõses dim cóá ba gaas kàa sa kóm, kagam ko sí Paulo ba bìrí si, ncõo-kg'ao xu dim x'áém q'oo koe.

17 Me nxãaska Paulo ba c'ẽem tc'ãà-cookg'aim nqãaka hànas téé-q'oos di ba tcii, a bìrí me a máá: “Ncẽem qárí-kg'ao ba sèè naka tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim koe úú, c'ẽes guù sam úúa hãa bìrí mem gha sa ke,” témé.

18 Me nxãaska sèè me, a ba a tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim koe úú me. A ba a máá: “Paulom qáéèa ba tséé tea, ncẽem qárí-kg'ao bar gha tsáá koe óá ka, c'ẽe guùm úúa, bìrí tsi kg'oanam hãa a khama,” témé.

19 Me tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba qárí-kg'ao ba sèè, a dxùukg'aia ba za tcéèa nqáékagu me, a tẽè me a máá: “Dùú sa tsi úúa hãa, bìrí te kg'oana tsi hãa sa?” témé.

20 Me máá: “Juta xu kg'uia xg'aea hãa, dtcàrà tsi xu gha, tsi q'uu ka Paulo ba kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe óága ka, gam ka xu qãèse tēèa kg'ónò kg'oana khama xu kò hēé.

21 Igaba táá nqábé xu guu, 40 sa nqáéas xg'aes khòè xu di sa qae mea hãa ke. Gàisea xu hãa, tc'óó a xu a kg'àà tite sa, cg'õo me tama xu hãas cookg'ai koe ke. Kg'ónòsea xu hãa ncēeska, a qãà hãa nxàe tsi ghas cúí sa, gaxu dis dtcàràs koe.

22 Me tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba qárí-kg'ao ba bìrí me qõò, a q'ãa-q'ãa me, a ba a máá: “Táá cúí khòè ga ncēe gúúan ncēe tsi tíí koe xààa hãa bìrí guu,” témé.

Paulo ba ko Kaesarea koe úúè

23 Me nxãaska c'ēe tsara nqãaka hàna téé-q'ooan di tsara tc'ãà-cookg'ai tsara tcií, a bìrí tsara a, a máá: “Kg'ónòse tsao naka 200 xu ncõo-kg'ao xu sèè, 70 xu bì qábì-kg'ao xu hēé naka 200 xu kg'áo xaose xu hēéthēé e, naka xao Kaesarea koe ncēm ntcùúm ka 9 di x'aè ka qõò,

24 Paulo ba bìian qgóóa máá, nakam nxãasega tc'ãà-cookg'aim Felikisem koe qãèse úúè,” témé.

25 A ba a kò tcgãya sa ncēeta ma góá:

26 “Tíí ra Kelodiase Lisiase ra a,

“Tc'ãà-cookg'aim Felikisem tcom-tcomsa bar ko góá máá:

“Tsgámkua ne!

27 “Khòèm ncēer kò tcgãyas cgoa tséé úú ba Juta xu ka qgóòèa, xu kò cg'õo me kg'oana, igabar kò tiri xu ncõo-kg'ao xu cgoa hàà, a hàà hùì me, Roma dim khòè me e sar kò kóma hãa khama.

28 Q'ãa kg'oana ra kò hãa, dùús domka xu ko chibi-chibi me sa, khamar ko nxãaska gaxu dis xg'aes kaias koe óá me.

29 Ra kò bóò, chibi-chibi mes gaxu di sa kò gaxu di x'áèan di ii sa, igaba i ko cg'õoèm gha kana qáéèm gha di chibia ba kg'anoa hãa di chìbian káà a.

30 Eër ko ãem khòèm koe gha hàà kúrúses kàa sa q'ãakaguè, kar ko cúí q'oro tsáá koe tsééa úú me. A ra a gataga ãe ko chibi bóò me xu thée x'áèan máà, chìbian ãe xu úú cgoa mea xu gha tsáá koe úú ka," témé.

31 Xu kò nxãaska ncõo-kg'ao xu gaxu di zi x'áè-kg'ám zi komsana, a xu a Paulo ba sèè a ntcùú ka Antipatirise koe úú.

32 Xu q'uu dim cáám ka nqàrè cgoa hàna xu khòè xu, ãe kò bìian qábìa hãa xu guu xu Paulo ba úú, xu gaxu ncõo-kg'ao xu dim x'áém koe kabise.

33 Eë xu ko bìian qábìa hãa xu khòè xu Kaesarea koe síí, ka xu kò tc'ãà-cookg'ai-kg'aom koe tcgãya sa tcg'òó a úú, a Paulo ba gam tshàu q'oo koe tcãà.

34 Me tc'ãà-cookg'ai-kg'ao ba tcgãya sa nxará, a ba a ndakam nqõóm koem guua hãa sa tèè. Kilikia koem guua hãa sa kò bóda q'ãase

35 kam ko máá: "Ncèè chibi ko bóò tsi xu khòè xu kò ncèe koe hàà ner gha hàà tsaris tchòà sa kóm," témé. A ba a nxãaska x'áè, Paulom gha Herotem dim nquum x'aian dim koe qãèse qgòó, a q'òéè sa.

24

Paulo ba ko Juta xu ka chibi-chibiè

1 5 cáman ko nqáé kam kò kaim peresitim Ananiase ba *Kaesarea koe síí*, c'èe xu kaia xu hëé naka x'áè q'ãa-kg'aom Teretalase ba hëéthéè cgoa, a ko

síi gaxu ko ma Paulo ba chibi bóò sa tc'ãà-cookg'aim koe nxàe.

² Eēm ko Paulo ba tciaa tcãàè, kam kò Teretalase ba tshoa-tshoa a chibi-chibi me, a máá:

“Qãè-tcaoa ta máána hãa, qám x'aèm ncēe ta tsáá dòm q'oo koe tòókuan cgoa x'ãèa hãa ba. Tsari tc'ãà-cookg'aia ne kái còoka-kg'òèa-qòòan óágara hãa, sita di ne khòè ne kúrua kabi di i.

³ Felikise tsi kaisase tcom-tcomsa tseè, wèè dàòan koe ga hēè naka wèè za ga hēéthēè ta ko ncēs gúù sa dtcòm, wèè qãè-tcaoan cgoa.

⁴ Igaba nxãaska, nqúù ka tchõà sa úú tamaser ko còrè tsi, tsari qãèan koe tsi gha guu a xòmse komsana xae e sa.

⁵ “Ncēm khòè ba ta ko bóò me ghãàku-kg'ao me e, a ba a ko wèém nqòóm koe wèè ne Juta ne qg'ài. A ba a gataga Nasareta dis xg'aes dim tcúú me e.

⁶ A ba a kò gataga tempele bam gha cg'uri-cg'uri di dàòan qaa, ta kò nxãaska qgóó a qáé me.

⁷*

⁸ Tèèa xamà ba ka tsi gha tsáá ga tsi tseeguan hòò, chibi zi ncēe zi wèè zi ncēe xae kò tcee me zi koe,” tam méé.

⁹ Xu kò Juta xu gataga chibi bóò ba koe tcàa, a wèè gúùan ēea tseegu u sa nxàe.

Paulo ba ko Felikisem cookg'ai koe tééa mááse

¹⁰ Eēm ko tc'ãà-cookg'ai ba kg'uim gha di x'aèan máà me, kam kò Paulo ba kg'ui a máá: “Q'ana ra

* **24:7:** C'ēe zi tcgãya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uian úúa: “a ta a kò tc'ēe, sita di x'aèan cgoa ta ga xgàra me sa. 7 Igabam kò ncõo-kg'ao xu dim kaim Lisiase ba hàà a hàà kgãà ka tshàu-q'ooa ta ko

hãa, tsi ncêes qhàò sa tc'ãòa kurian tc'ãà-cookg'aia hãa, ra ko qãè-tcaoase cookg'aia tsi koe xõara máãse.

¹¹ Thamkase tsi gha nxàea cgáékagu u, 12 ga nqáé tama cáman kar kò Jerusalema koe síí ko còrè sa.

¹² Tiri xu chìbi-chibi-kg'ao xu kò hòò te nakar cúí khòè cgoa ga tempelem koe ntcoeku tama, kana c'èe khòè gar kò còrè-nquuan koe qg'ái tama, kana x'áé-dxoom q'oo koe ga ígaba.

¹³ Gataga xu cuiskaga qãèse x'ái tsi tite, chìbi-chibia xu kò ko máá tes gúù sa.

¹⁴ Gatà i ii igaba, xu ko ncêes gúùs cúís ka tseegu, ncêe xu ko máá, Nqarim ncêe sita ka xòò ga xu di bar ko dqom gaam dàòm ncêe xu ko tshúù-ntcõa iise séem ka. Igabagar ko wèés gúùs Moshem di x'àèan koe góáèas koe hëé naka ncêe porofiti xu koe góáèas koe hëéthëé dtcòm.

¹⁵ A ra a gataga ncêe xu khòè xu khamaga ma gaas nqòòs cúís ga sa Nqarim koe úúa hãa, ncêe x'ooan koe tõe sa gha èe tchàno ne koe ga hëé naka èe chìbiga ne koe ga hëéthëé hãa di sa.

¹⁶ Ra ko gaa domkaga wèé qaria te cgoa kúru, Nqari ba hëé naka khòè ne cookg'ai koe hëéthëér gha wèé x'àè ka tchàno tcáóan úúa hãa sa.

¹⁷ “Jerusalema koer kò kái kurian nqáéase hàà, tiri ne khòè ne dxàua ner gha mááku zi óágara máá ka, a ra a hàà dàò-a-mááku zi kúru ka.

¹⁸ Èè ne ko tempelem koe bóò ter ko ncêeta hëé kar ko x'àèan koe ko qaase sa kúrua hãa. Kaias xg'ae sa kò tíí cgoa hãa tama, i kò tcéé-tcêean káà a.

¹⁹ Igaba i kò c'èe Jutan hàna, Asia dim xg'aekum koe guua a, ncêe tsáá cookg'ai koe ga kò hààraa a, a

hàa chìbia te nxàe, úú ana ra kò hãa ne.

²⁰ Kana ncēe koe hàna xu igaba méé xu ãer kò xg'aes cookg'ai koe téé-tēe ka xu kò dùútsa chìbi sa bóò tea hãa sa nxàe.

²¹ Cúis gúús *chìbi-chibi te xu ga ko sa*, ncēer kò q'au si i, ãer ko cookg'aia xu koe tēe ka, a máá: 'X'ooan koe tēean dis gúù si i, ncēer tíí gaxao cookg'ai koe chìbian q'oo koe hãa sa,' témé sa," tam méé.

²² Me kò nxãaska Felikisem, ncēe ko dtcòm-kg'aotan di kg'òèan di dàòan ka qãèse q'ana ba gane di còoka-qòòan téékagu, a ba a máá: "Eēm ko Lisiasem ncõo-kg'ao xu dim tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba hàà ner gha gaxao dis tchõà sa hàà bóò," témé.

²³ A ba a kò ãe nqãaka hànas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba bìrí, Paulo bam gha kòre sa, igaba méém kgoarasean máà me, naka gam ka c'èea xu táá cara guu, gam ko tc'èe gúùan máà mea ne.

Paulo ba Felikise khara Derusila khara cookg'ai koe

²⁴ C'èe cáman nqáéasem kò Felikise ba gam dis khóès Derusilas cgoa hàà, ncēe Juta kò ii sa. A ba a Paulo ba tcii, a hàà kóm me, me ko Jeso Krestem di dtcòmàn ka kg'ui.

²⁵ Igabaga ãem ko Paulo ba tchàno sa hēé naka qgóóse sa hēé naka hààkos xgàraku sa hēéthēé ko bìrí me, kam ko Felikise q'áòs ka tcãàè a ba a máá: "Tc'ãòa i hãa, ke qòò ncēeska! Eēr ko x'aèan hòò ner gha síí tcii tsi ke," témé.

²⁶ Eēm x'aèm kam kò gataga tcoma hãa, Paulom gha ts'ãà ka mari cgoa x'ámá me sa, khamam kòò káíse tcii me kg'ui cgoa mem gha ka.

27 Càm kurian nqáéa kam kò Porekio Feseto ba ntcõó-q'ooan Felikisem di séè, igabam kò Felikise Juta ne hùì kg'oana khamam kò Paulo ba qáé-nquuan koe guu.

25

Paulo ba Fesetom cookg'ai koe

¹ Eẽm ko Feseto gam dim xg'aekum koe hàà kam kò nqoana cáman qǎá q'oo koe Jerusalema koe qǒò, Kaesarea koe guu a.

² Xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka Juta di xu tc'ǎà-cookg'ai xu hěéthěé gam cookg'ai koe sí x'áíse, a xu a Paulom di chìbian nxàe, a Feseto ba dtcàrà,

³ Paulo bam gha Jerusalema koe úú sa, kàa sa xu kò kg'ónòa, dàòm q'oo koe xu gha cg'õo me di sa khama.

⁴ Me kò Feseto ba xǒa a máá: “Paulo ba Kaesarea koe qgóòea, ra ko tíí ga ra thée gaa za qǒò.

⁵ Ke guu naka xu gaxao di xu kaia xu c'ěe xu tíí cgoa qǒò, naka gaa za sí khòè ba chìbi-chibi, ncěe c'ěe gúù tshúùm kò kúrúa ne,” témé.

⁶ Eẽm ko 8 kana 10 cáman nqáé tama cáman Jerusalema koe hãa kam kò Kaesarea koe qǒò, a q'uu dim cárn ka qhàis koe sí ntcõó-q'ooa ba koe ntcõó, a ba a x'àèan tcg'òó, Paulom gha cookg'aia ba koe tciia óáè sa.

⁷ Eẽm ko Paulo hàà ka xu ko Jerusalema koe guua xu Juta xu hàà tééa nxàma-nxàma me, a kái zi chìbi zi qóm zi tcee cgae me, ncěe tseegukagu tama xu hãa zi.

⁸ Me nxãaska Paulo xɔara mááse a máá: “Cúí chibi ga ra kúrúa hãa tama, Juta ne di x'áèan nt-coean koe, kana tempelem koe ga igaba, kana *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram koe ga igaba,” témé.

⁹ Me Fesetom, ncêe Juta ne ko hùì kg'oana ba Paulo ba bìrí a máá: “Jerusalema koe qòò sa tsia ko tc'êe, a tsi a síí cookg'aia te koe téé, a chìbian ncêe xɔara mááse?” témé.

¹⁰ Me Paulo xɔa a máá: “Ncêeskar Kaesaram dis qhàis koe téé-têe, ncêe gaa koe méér ga ko hàà xɔara máásekaguè koe. Cúí gùù tshúù gar Juta ne koe kúrúa hãa tama, ncêe tsáá ga tsi ma thêé t'òèse q'ana khama.

¹¹ A ncêe chibigar kò ii, x'óó ra gha sa ko qaas chibi sa, ner x'óó sa xguìa hãa tite, igaba ncêe chibi ne ko bóò te qgái kò káà ii ne i cúí khòè ga qari úú tama, gane tshàu q'oo koe i gha tcàà te di i. Kaesara bar ko dtcàrà mááse!” témé.

¹² Eëm ko Feseto gam dis xg'aes cgoa chòà xg'ara kam ko nxàe a máá: “Kaesara ba tsi dtcàrà máásea, khama tsi gha Kaesaram koe qòò,” témé.

Paulo ba Ageripa khara Berenise khara cookg'ai koe

¹³ Cg'orò cáám-coan qãá q'oo koe khara kò x'aigam Ageripa ba hêé naka Berenise sa hêéthêé khara Kaesarea koe hàà, a síí Feseto ba tsgámkagu.

¹⁴ Káí cáámán khara ko gaa koe hãa kam kò Feseto ba Paulom dis tchòàs ka x'aiga ba chòà cgoa, a ba a máá: “Ncêe koem c'ëem khòè ba hàna Felikisem ka qáé-nquum koe qauèa ba.

¹⁵ Eër ko Jerusalema koe síí ka xu ko kaia xu peresiti xu hêé naka kaia xu Juta ne di xu hêéthêé

chìbi-chibi me, a xu a dtcàrà te, chibiga me e, tar gha méé sa.

¹⁶ Ra ko bìrí xu, Roma ne dis kg'òòs tama si i sa, khòèm gha khòè ne máàè, qanegam chìbi ko bóò mem khòèm cgoa q'oaku naka máàèa baa chibian koe x'aèan hòò naka xqara mááse tamas cookg'ai koe sa.

¹⁷ Eẽ xu ko ncẽe koe xg'ae, kar kò tchõà sa táá ão-ão, igabar kò q'uuan ka qhàis koe síí ntcõó-q'ooa te koe ntcõó, a ra a khòèm gha óágaè di x'aèan tcg'òó.

¹⁸ Eẽ xu ko chìbi ko bóò me xu tẽe a ko kg'ui ka xu ko táá cúí gúù kaga chìbi-chibi me tíí ko nqòòà hãa a.

¹⁹ Gaan téé-q'oo koe xu ko kg'ama kg'uiian úúa ntcoeku cgoa me xu kòo o, gaxu dis dtcòm̄s ka naka Khòèm x'óóam ka hěéthěé e, Jeso ta ko ma tciie ba, ncẽe Paulom kò máá kg'õèam hãa, témé ba.

²⁰ Aagusear kò hãa, ntar ga ma chibian ãe ma xùri dàò sa, khamar kò tẽe me, Jerusalema koe qõòà nem ko tc'ẽe sa, a gaa koe síí chibian xqara mááse sa.

²¹ Eẽm ko Paulo dtcàrà mááse, Kaesaram dis bóòs koem gha úúè sa, kar ko x'áè, qgòòèm gha sa, ra nxãakg'aiga Kaesaram koe síí tsééa úú me," tam méé.

²² Me nxãaska Ageripa Feseto ba bìrí a máá: "Tíí kar ncẽem khòè ba kóm kg'oana," témé. Me xq a máá: "Q'uu ka tsi gha kóm me," témé.

Paulo ba Ageripam cookg'ai koe

²³ Xùrikom cáím ka khara kò Ageripa ba hěé naka Berenise sa hěéthěé khara hàà, x'ai-x'áísean cgoa, a khara a hàà komsanan òm̄ nquum koe tcãà, tc'amaka hãas téé-q'oos di xu ncõo-kg'ao xu cgoa,

naka q'ãaèa xu khòè xu x'áé-dxoom di xu hěéthěé cgoa. Fesetom di x'áè-kg'áman kam kò Paulo óágaè.

²⁴ Feseto ba ko máá: “X'aigam Ageripa ba hěé, naka wèé ne khòè ne ncēe koe gatsam cgoa hãa ne hěéthěé tuè, ncēm khòè ba tu ko bóò! Wèé ne khòè ne Juta di nea còrè tea gam ka, Jerusalema koe hěé naka ncēe *Kaesarea* koe hěéthěé e, a ko q'au cgae te, táá méém ga qanega kg'òèas gúùs ka.

²⁵ Ra bóò me cúí gúù ga kúrúa hãa tama, x'oo sam ga kg'anoa a, igabam ko nxãaska x'aiga-dxoom Roma dim koes gha tchòà sa úúè sa dtcàrà mááse, ra nxãaska bóò Roma koer gha úú me sa.

²⁶ Igabar cúí gúù ga úú tama, gam kar gha x'aiga-dxoom tiri ba góá máá a. Khamar gaa domkaga óága mea wèéa tu cookg'ai koe, gataga kaisase tsáá x'aiga tsi Ageripa tsi cookg'ai koe, nxãasegar gha ncēe xùri dàòan di xòan koe c'èes gúù sa hòò, a nxãan ka góá ka.

²⁷ Bóòr ko i káà hùì i khama, qáéèam khòè ba tsééa úúa ne, chibi-chibièam ko mááès gúù sa qãèse nxàè tamase,” tam méé.

26

¹ Me kò nxãaska Ageripa Paulo ba bìrí a máá: “Kgoara tsi mááèa kg'uia tsi gha mááse sa,” témé. Kam kò nxãaska Paulo x'òàa ba ghùì, a ba a xòara mááse, a máá:

² “X'aiga tsi Ageripa tseè, bóòr ko ts'eekg'ai ra a sa, ncēer ncēe cáám ka tsáá cookg'ai koe tēe ka, a ko wèé chìbian tiri ncēe Juta ne koe guua hãa koe xòara mááse.

³ Qãèse tsi q'ana hãa, Juta ne di kg'òòan hěé naka ntcoeku-kg'áma ne hěéthěé e khama. Gaa domkar ko dtcàrà tsi, qãèse tsi gha komsana te sa.

⁴ “Cg'áré ra a koe ga ne guu a wée ne Juta ne kg'òè-q'ooa te q'ana hãa. *Q'ana ne hãa, ntar kò ko ma* tiri ne khóè ne xg'aeku koe hěé naka Jerusalema koe hěéthěé tshoa-tshoases koe ga guu a ko ma kg'òè sa.

⁵ Qáo x'aèa ne ne q'ãa tea, a ne a ga nxàea tcg'òó, tc'ěe ne kòo ne, qari dàòan sita dis dtcòmòs di koer kò kg'òè sa, Farasai ra iise.

⁶ Ra ncěeska ncěe koe těe, těekus koe, nqòòs ncěer úúa hãas di sa, nqòòkagukus ncěe Nqarim kò sita ka xòòa xu nqòòkagua hãas koe.

⁷ Sita di zi qhàò zi 12 zi Iseraele di zi ko koaba ba hěé naka ntcúú ba hěéthěé Nqari ba qarika tsééa máá, ncěes nqòòkaguku sa ne gha hòò di tcoma ne ne úúa hãa khama. Oo, x'aigaè, ncěes nqòòs domkar ko Juta ne ka chibi-chibiè.

⁸ Dùús domka tu dtcòm úú tama, Nqari ba ga khóèan x'ooan koe ghùì di i?

⁹ “Igabar kò tíía, tíi ka bóòà hãa, kái zi gúù zi méér ga kúrú naka Jesom Nasareta òm di cg'òèan ntcoe sa.

¹⁰ Ncěea Jerusalema koer kò kúrús ga si i: Kaia xu peresiti xu koer hòòà qarian cgoar kò kái dtcòm-kg'aoan* qáé-nquuan koe tcãà, gatagar kò tíi igaba ěer ko kóm cg'òòè ne ko sa ka, ěes gúù sa dtcòmà máána hãa.

¹¹ Káiser kò ko còrè-nquu xu koe tcana te a xgàra ne, a ra a kò kúrú ne, gane dis dtcòm sa ne gha

* **26:10: dtcòm-kg'ao ne** - Gerika sa ko máá: “tcom-tcomsa ne,” témé.

còe ka. Kaisase gane koe xgòàn kar kò gataga tãá nqõóan di x'áé-dxooan koe ga síí xgàra ne.

*Paulo ba ko nxàe, ntam ma Jesom cgoa xg'aea sa
(Tsee 9:1-19; 22:6-16)*

¹² “Ncëes tc'ëe sa úúaser kò Damaseko koe qõò, kaia xu peresiti xu koe guua qarian hëé naka x'áean hëéthëé úúa hãase.

¹³ X'aigaè, koaba di x'aè e kò ii, ãer kò dàò q'oo koe hàna kar kò nqarikg'ai koe guuam x'áà ba bóò, kaisase ko cáms ka x'áà ba, me ko tíí koe x'áà, naka ãe kò tíí cgoa hãa xu koe hëéthëé e.

¹⁴ A ãe xae wèéa xae ga gómankg'ai koe cg'áéa hãa kar kò dòm ba kóm, me ko Hebera dis kg'uis ka kg'ui cgoa te a ko máá: 'Sauloè, Sauloè, dùú sa tsi ko xgàra Tea máá? Tc'íía tsi kòò kabì ne tsi ko thòò-thòose, *ghòèm khama* dqàbi hìi ba ko tc'íí ba,' témé. ¹⁵ Ra tãe a máá: 'Dìí Tsia, X'aigaè?' témé. Me X'aigam *Nqari* ba xọa a máá: 'Jeso Ra a, ncëe tsi ko xgàra Ra.

¹⁶ Igabaga tãe naka nqàrèa tsi cgoa téé, ncëes gúùs domkar tsáá koe x'áísea hãa ke: Tiri tsi qãà tsi gha ii kar nxará tcg'òó tsia, a Tíí koe tsi bóòà hãa zi gúù zi hëé naka x'áí tsir gha zi gúù zi hëéthëé di tsi nxàea tseegukagu-kg'ao tsi ii ka hëéthëé e.

¹⁷ Tsari ne khòè ne koe hëé naka tãá zi qhàò zi di ne koe hëéthëér gha kgoara tsi, ncëer gha gane koe tsééa úú tsi ne,

¹⁸ tcg'áía ne tsi gha xgobekg'am ka, a ntcúúan koe kabì a tcg'òó ne a x'áàn q'oo koe tcãà ne ka, a satanam di qarian koe tcg'òó ne a Nqarim koe úú ne ka, nxãasega ne gha chìbian di qgóóa-máákuan

hòò, a ne a gha Tíi koe dtcòmàn ka Nqarim di ne khòè ne ii ka, 'témé.

Paulo ba ko gam di xgaa-xgaan ka nxàe

¹⁹ “Khamar x'aiga tsi Ageripa tseè, nqarikg'ai dis x'ái sa ntcoe tama.

²⁰ Igabar kò kg'aia Damaseko di ne koe síi nxàe si, a nxãaska Jerusalema koe hěé naka Jutea dim nqōóm koe hěé, naka gataga tãá zi qhàò zi di ne koe ga hěéthěé síi nxàe si a ko máá, gane di chìbian koe méé ne tcóóse naka Nqarim koe kabise, naka tcóósea ne hãa sa ko x'ái zi tséé zi kúrú.

²¹ Ncēes gúùs domka ne kò Juta ne tempelem koe qgóó te, a ne a cg'ōo te kg'oana.

²² *Igaba* ra wéé x'aèan ncēe kaga Nqarim koe hùian hòòà, a ncēe koe tēe, a ko wéé *ne khòè ne* ēe nqāaka hàna ne hěé naka tc'amaka hàna ne hěéthěé koe nxàea tseegukagu. C'ēe gúù *tíi tc'ēe koe tcg'oara hãar* nxàe tama, igabar ko porofiti xu hěé naka Moshe ba hěéthěé xu nxàea hãa, a máá, kúrúses gha témés gúù sa nxàe.

²³ Ncēe xu kòò máá, Krete ba gha xgàrase, a ba a gha tc'ãà a x'ooan koe tēe, a gha ncēm dàòm ka Iseraele di ne khòè ne koe hěé naka tãá zi qhàò zi di ne koe ga hěéthěé x'ààn ka kg'ui, témé sa,” tam Paulo ba méé.

²⁴ Paulom qanega hãa a ko gam di xoara máásean ka nxàe kam kò Feseto ba tcãà kg'ám-q'oo me, a q'au a máá: “Temea tsia, Pauloè! Kaisase xgaa-xgaasean tsaria temekagu tsia!” témé.

²⁵ Igabam kò Paulo ba máá: “Teme tama raa, tcom-tcomsa tsi Feseto tseè, igaba ra ko tchàno tseeguan kg'ui.

26 Ncēe zi gúù zi kam x'aiga ba q'anaa hãa khamar ko gam cgoa kgoarasease kg'ui, a gataga tcoma hãa, c'ēe gúúan ga kò táá nqáé me sa, ncēe zi gúù zia kò xàìase kúrúe tama khama.

27 X'aiga tsi Ageripa tseè, porofiti xu tsia ko dtcòm? Q'ana ra hãa dtcòm xu tsi ko sa,” tam méé.

28 Me kò Ageripa Paulo ba bìrí a máá: “Xòm x'aè ka tsi gha kúrú ter dtcòm-kg'ao ba kúrú, sa tsi koáé tc'ēe!” témé.

29 Me Paulo xoa a máá: “Xòm x'aè kana qáo x'aè i ko séé *igabar tchõà úú tama*, a ko Nqari ba còrè, tsáá cúí tsi tama tsi méé tsi ii sa, igaba gataga wèéa ne ncēe ko ncēe cáím ka komsana te ne méé ne tíí khama *dtcòm-kg'ao ba kúrú sa, igaba ra tc'ēe tama tíí khama tu gha ii sa*, ncēe zi táù zi úúan ka,” tam Paulo ba méé.

30 Me nxãaska x'aiga ba tēe, naka tc'ãà-cookg'ai ba hēé, naka Berenise sa hēé, naka wèé ne ēe ko gane cgoa ntcōe ne hēéthēé e.

31 Eē ne ko qõò ka ne ko bìríku a máá: “Ncēm khòè ba cúí chìbi ga kúrú tama, cg'õòem gha sa ko qaa a, kana qáé-nquuan koem gha tcãàè dì i!” témé.

32 Me kò Ageripa Feseto ba bìrí a máá: “Ncēm khòè ba ga kò kgoaraèa, ncēè Kaesaram koe tchõà sa úúa nem kò dtcàrà máásea tama ne,” témé.

27

Paulo ba ko tshàa ba tchoaba a Roma koe qõò

¹ Eē i ko dtcòmkuèa Italea koe xae gha qõò sa, ka xu kò Paulo ba hēé naka c'ēe xu ēe kò qáéèa hãa xu hēéthēé, xu ncõo-kg'ao xu dim kaiam Juliom tshàu q'oo koe tcãàè, ncēe kò Kaesara ta ko mééès xg'aes dì ba.

² Xae Aderamitime koe guua hãas skepe sa q'ábà, ncêe kò Asia di xu nqõó-coa xu tshàam qàe koe hàna xu koe qõò sa tééa máána hãa sa. Xae kò tshàan q'oo koe tcãà. Arisetarekom cgoa xae kò hàna, Maketonia dim nqõóm di ba, ncêe kò Tesalonika koe guua ba.

³ Q'uu dim cámi ka xae kò Sitone koe tcãà, me kò Julio ba Paulo ba qãése qgóóa hãa khamam kò kgoara me, tcáràse ga xu koem gha síi ka, xu síi ãem ko tc'êe gúuan koe hùì me ka.

⁴ Eẽ koe guus ka xae kò Kuperò qàe koe síi nqáé, tc'ãá sa kò q'óá-kg'am xaea khama.

⁵ Eẽ xae ko Kilikia hẽe naka Pamfilia hẽéthẽé q'óá-kg'amam tshàa ba tchoaba, ka xae kò Mira koe síi, ncêe kò Likia koe hàna a.

⁶ Gaa koem kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba Aleksanteria dis skepes, Italea koe ko qõò sa hòò, a gaas koe nqàò xae e.

⁷ Kái cáman xae kò kgàesase qõò, a qóm cgoa qgóókua hãase Kenito koe síi tcãà. Tc'ãá ba kò guu xae e naka xae còoka qõò tama, khama xae ko nxãaska *tshàam ka nxama-nxamaèam nqõó-coam* Kereta dim qàe koe síi nqáé, Salemone q'óá-kg'ama hãase.

⁸ Qóm ba qgóóa hãase xae kò qõò a c'ẽem qgáim koe síi tcãà, 'Qãèm qgáim skepe zi ko téé ba,' ta ko ma tciìe ba, ncêe Lasea dim x'áé-dxoom qàe koe hàna ba.

⁹ Kái x'aèa ne kò nqáéa, skepes cgoa tshàa ba tchoaba nea kò cg'oe-cg'oega a, tc'õoan carasean di x'aèan qãá q'oo o kò ii khama, me kò Paulo ba nxãaska q'ãa-q'ãa xu

10 a máá: “Khòè xaoè! Bòòr ko kam gha gaxae dim dàò ba cg'oe-cg'oega ii, skeepes koe hěé naka gúù zi koe hěéthěé cúí tamase, igaba gaxae di kg'òèan koe ga hěéthěé e,” témé.

11 Igabam kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba, Paulo bam ga komsana kámá ka, chùì-kg'ao ba hěé naka skeepes ka q'òòse ba hěéthěé tsara di bìríkuan kom-sana.

12 Skepean ko téés qgài sa ko sao di x'aè ka qãè tama, khama xu kò kái xu dtcòmku, kg'ama xu gha qõò sa, c'ěedaoka xu gha Fenekise koe síí dis nqòò sa úúa hãase, a sao di x'aè ka gaa koe hãa. Ncěe sa kò skepean ko téés qgài si i, Kereta di sa, dtcěèan xòè hěé naka tcg'aoan xòè hěéthěé dim xg'aekum koe.

Kaiam tc'ãá ba

13 Eẽm ko dtcěè xòè dim tc'ãám nqaea hãa ba tshoa-tshoa a ko tc'ãá, ka xu ko tc'ěea máá, ncãa xu ncěeska tc'ěe xu ko sa nxãwa hòò, ta tc'ěea, a xu a nxãaska skepe sa ko qgóóa tòó gúùan tcg'òó, a xgoaba a Kereta qàè dim tshàam dxùukg'ai sèè a qõò.

14 Xòm x'aè qãá q'oo koem kò dxãwa tc'ãám Erak-ilo ta ko ma tcièè bà Kereta koe guu, a kaisase tc'ãá hàà.

15 Si kò skepe sa tc'ãám ka qgóòè, a kò gãá ba ka tààè. Xae kò nxãaska guu me a *kg'ama q'ooa ba koe ntcõó, i kò tshàan gaan ko tc'ěe koe* xàbúa úú xae e.

16 Eẽ xae ko tshàam ka nxama-nxamaèa hãam nqõó-coam cg'árém Kauda ta ko ma tcièm qàè koe hàà nqáé, ka xae ko skepe-coas ncěe skepe-dxoos kháo koe hàna sa qóm cgoa qgóókua hãase kgoana a kòre, táás gha kòbese ka.

17 Eẽ xu ko khòè xu tc'amaka ghùì a ko tcãà sia xg'ara ka xu ko skeepes dòm q'oo koe dqùian qáéa ntcòo, qgóó xu gha tòó si ka. Siretise di góm dtcòòan koe xu gha síí ncemea tcãàsean bèe ka xu ko skepe sa ko qgóóa tòó qanoan tshàam q'oo di qáú, a xu a skepe sa guu si tshàan ka ghànèa úúè.

18 Dxãwa tc'ãá ba kò tshùù qgài koe tòó xaea, xu nxãkg'aiga q'uu dim cáím ka skeepes q'oo koe xu nqàòa hãa zi gúù zi xaoa tcg'òó.

19 Nqoana dim cáím ka xu kò skeepes ko tséé cgoaè zi gúù zi tshàua xu tc'áró ka xaoa tcg'òó.

20 Cáím sa hêé naka tconò zi hêéthééa kò kái cáíman hòòse tama, i kò tc'ãán qanega tc'ãá, i hùian xae gha hòò di nqòò ga káa a.

21 Eẽ xu ko qáòm x'aè ba úú a tc'òó tama kam ko Paulo xg'aekua xu koe tẽe, a máá: “Khòè xaoè, komsana tea xao ga kò hãa, a ga kò táá Kereta koe guu a xgoaba hãa, ncẽeska xao ga kò ncẽe cg'ãèan koe hêé naka aaguse-cgaesean koe hêéthéé tcg'òósea hãa.

22 Igabar ko ncẽeska bìrí xao o a ko máá, tòón tcáo mée xao, témé! Cúía xao ga kg'òèa xao ka aaguse cgaeèa hãa tite ke. Igabas gha skeepes cúí sa tshúù-tshuuè.

23 Ncẽe ncãa nqáém ntcúúm kam ncãa, ncẽer Gam di ii a ko gataga tsééa máám Nqarim dim moengele ba hàà qàea te koe téé,

24 a ba a máá: 'Táá q'ào guu, Pauloè. *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram cookg'ai koe tsi gha tééa mááse. Bòò, Nqari ba wèé xu èe tsi ko tshàa ba tchoaba cgoa xu, Gam di cgómkuan ka kg'òèa xu kgoara hãa, témé.

25 Ke xao khòè xaoè, ghùì tcáo, Nqarim koer

tcoman úúa hãa ke, ãer ma bìrìèa khamaga i gha ii sa.

²⁶ Gatà i ii igaba méé xae tshàam ka nxàma-nxàmaèam nqǒó-coam c'ẽem koe xaoa tcãàè," tam méé.

Skepes x'oo-q'oo

²⁷ 14 dim ntcùúm ka xae ko qanega Ateria dim tshàam q'oo koe ko ghànèa úúè. Xu skepes di xu nqàri-kg'ao xu nqǒó ba xu sao-xg'aea sa ntcùú nqàè ka bóò a q'ãa.

²⁸ Xu kò qàm-q'ooan ko tc'ãò-tc'ãom gúù ba tshàan q'oo koe tcãà a bóò i 40 xu mitara xu di qàman úúa. Xòm x'aè qãá q'oo koe xu ko gaia tc'ãò-tc'ão, i 30 xu mitara xu di qàm-q'ooan qgóó.

²⁹ Nxǒá xàbian koe xae gha xg'áma ntcòosean bèe ka xu kò 4 qanoan skepe sa ko qgóóa tòó kháóa sa koe guu a xòo, a xu a q'uu i gha sa còrè.

³⁰ Skepes di xu nqàri-kg'ao xu kò skepes koe ts'ana tcg'oa kg'oana khama xu kò skepe-coa sa tshàan q'oo koe xòo, skepe sa ko qgóóa tòó qanoan xu kò síí skepe sa ko qǒòkagus qanos koe guu a xòó témé a.

³¹ Nxãaskam kò Paulo ba ncõo-kg'ao xu dim kaia ba hẽé naka ncõo-kg'ao xu hẽéthẽé bìrì a máá: "Khòè xu ncẽe xu kò skepes q'oo koe hãa tama ne xao cuiskaga kg'òèa hãa tìte," témé.

³² Xu kò nxãaska ncõo-kg'ao xu skepe-coa sa qgóóa hãa dqùian q'ãea qhòm, a guu sis cg'áèa tcãà.

³³ Eẽ i ko qhòase kam kò Paulo ba wèèa xu q'ãa-q'ãa, tc'óó méé xu sa, a máá: "Ncẽea 14 dim cárm me e, xae ko kg'ama bóò a mááse ba, a xàbàs cgoa hãa, a cúí gúù ga tc'óó ta ga hãa.

34 Gaa domkar ko ncēeska dtcàrà xao o, tc'ǎó xao gha sa, kg'ǎn di qaria ne i gha máà xao o, gaxao ka c'ēm cúim ga ba gaam dim tcúú-c'ǎm cúim kaga aaguse cgaeèa hãa tite khama," témé.

35 Gatàm ko mééa xg'ara kam ko péréan sée, a ba a wée xu cookg'ai koe Nqari ba qǎè-tcaoa máá, a khǎa q'aa a, a ba a tshoa-tshoa a tc'ǎó.

36 Xu kò wéea xu ga ghùì-ghuin tcáóè, a xu a gaxu igaba tshoa-tshoa a tc'ǎoan tc'ǎó.

37 Wéea xae xg'ae-q'ooa kò 276 xae khòè xae e, ēe kò skepes koe q'ábà hãa xae.

38 Eē xu ko tc'ǎóa tc'ǎò ka xu kò skepe sa xu gha subu-subu ka maberean tshàam q'oo koe ncemea tcǎà.

39 Q'uu i ko ka xu ko nqǎó ba táá bóòà q'ǎa, igaba xu ko tshàam-kg'ám hòò gómán úúa a, ncēè qǎèse xu kò ko bóò ne xu gha gaa koe skepe sa tòó ka.

40 Khama xu kò skepe sa ko tshàan q'oo koe qgóóa tòò qanoan qgóóa ghùì, a xu a gaa x'aè kaga skepe sa kò qǎòkagu xu hìì xu koe qǎésea hãa xu dqùì xu kgoara, a nxǎaska còoka hànám sari ba tc'ǎám úú-kg'aia xòè koe tchoanà a gómán hànà qgáian koe síí.

41 Igabas kò skepe sa góm-dtcǎòan koe xg'áma tcǎàse. I kò skepes di còò-kg'aian nqǎè, a táá kori, i kháóa sa tshàan di qhònèan ka xg'ámme a khoana tòm-tomse.

42 Xu kò ncǎo-kg'ao xu ēe qǎéèa hãa xu khòè xu cg'ǎo kg'oana, tshàa ba xu gha b̄ara a síí tcg'oa a ts'ǎà khama.

43 Igabam kò ncǎo-kg'ao xu dim kaia ba, ncēe kò Paulo ba kg'ǎkagu kg'oana hãa ba, gaxu ko tc'ēs gúùs koe cara xu. A ba a bìrí xu, ēe b̄ara q'ana xu

mée xu kg'aika tshàan q'oo koe nxàa tcãa naka xua bara, na gómankg'ai koe sí sa.

⁴⁴ Naka xu ẽ qaù hãa xu wèé xu nqaoan hẽé naka skepes di qàmàn hẽéthẽé cgoa síí, témé. Xu kò gataga ma wèéa xu gómankg'ai koe bèea síí.

28

Paulo ba Maleta koe

¹ Eẽ xae ko tshàam ka nxama-nxamaèam nqõóm koe qãèse síí, ka xae ko Maleta me e sa kóm.

² Ne kò gaam nqõóm di ne qãèse qgóó xae e. Tuu i kò ko a gataga qgàisa a khama ne ko c'ee sa dxùúa máa xae e, a wèéa xae ga cg'áè xgàu.

³ Paulo ba kò c'ee-tcàruan sáa a c'eean koe tcãa, kas kò dcàù sa c'eean di kùruan ka tcg'òòé a sa a tshàua ba koe q'ámse.

⁴ Eẽ ne ko x'àè-kg'ao ne cg'ao sa bóò, si Paulom tshàu koe ntcãa-ntcànasea tẽe ka ne ko bìríku a máa: “Tseegukagam ncẽem khòè ba khòè cg'òo-kg'ao me e, tshàam koem qãèse tcg'oara hãa, igaba i Xgàrakuan guu mem kg'òèa hãa tite,” témé.

⁵ Igabam kò Paulo ba cg'ao sa c'eean q'oo koe xaoa tcãa, a ba a táa c'ẽe gùù ga tsàa.

⁶ Khòè ne kò tc'èea máa, gãem gha kanam gha qháése ga cg'áé a x'óó, ta tc'èea. Igaba ẽe ne qãòm x'áè ba sèè a qãà mea, a ne a bóò i cúí gùù tshùù ga kúrúse cgae me tama ka ne kò tc'èea kabi a ne a máa, nqàrì me e, témé.

⁷ C'ẽem x'áé ba kò gaa koe cúùse hàna, Pubilio ta ko ma tciièm khòèm di ba, gaam tshàam ka nxama-nxamaèam nqõóm dim x'aiga ba. Ncẽe kò x'áéa ba koe qãèse hàakagu xae e ba, a kò nqoana cáman qãèse qgóó xae e.

⁸ Pubiliom ka xõò ba kòò tsàa a kgàrom koe xõe. Cg'õà ba hěe naka c'áòan úúam q'oo ba hěéthěém kò ko tsàa. Me kò Paulo ba síí cgae me, a ba a còrè, a ba a gam koe tshàua ba tòó, a kúrú mem qãè.

⁹ Ncěe gúùan kúrúsea qãá q'oo koe ne kò ěem nqõóm di ne khòè ne tcìia kò hãa ne wèéa ne hàà, a ne a kò gataga thěé hàà kg'õèkaguè.

¹⁰ Kái zi aba zi ne kò máà xae e, a ne a kò ěe xae ko xgoaba ka wèé gúùan ěe ko qaase máà xae e.

Paulo ba ko Roma koe hàà

¹¹ Nqoana nxoean qãá q'oo koe xae ko Alekesan-teria di skeepes cgoa xgoaba, ncěe ko gaam nqõóm koe saolan nqáékagua hãa sa, a ko tcúúá sa koe 'Hò-hore tsara nqàrì tsara' ta ma góásea sa.

¹² Sirakuse koe xae ko hàà tcãà a xae a gaa koe nqoana cáman hãa.

¹³ Gaa koe guus ka xae kò gaia xgoaba a xae a Regume koe síí tcãà. Me kò q'uu dim cáim ka tc'ãá ba tshoa-tshoa a dtcèè xòè koe guu a tc'ãá. Xae kò cáim dim cáim ka Puteoli dim x'áé-dxoom koe hàà.

¹⁴ Gaa koe xae kò dtcòm-kg'ao xu c'ěe xu cgoa xg'ae, xu ko dtcàrà xae e, 7 cáman xae gha gaxu cgoa hěe sa. Xae kò nxãaska Roma koe síí tcãà.

¹⁵ Xu kò dtcòm-kg'ao xu ěe xu ko sixae ka kóm kaga hàà, c'ěe xua kò Apiom di x'ámágu qgái hěe naka 'Nqoana nquuan cg'áèan di' ta ko ma tcièm qgái ba hěéthěe khama noose nqúù ka guu a hàà, xg'ae cgoa xae e xu gha ka. Paulom ko bóò xu kam kò Nqari ba qãè-tcaoa máá, a ba a ghùì-ghui tcáóè.

Paulo ba ko Roma koe xгаа-xгаа

16 Eẽ xae ko Roma koe hàà kam ko Paulo ba cúisem gha hẽe sa kgoara mááè, ncõo-kg'aom q'õé me gham cgoa.

17 Paulo ba ko nqoana cáman qãá q'oo koe Juta di xu tc'ãã-cookg'ai xu x'áé-dxoom di xu xg'aes koe tciia óá, a ba a kò ãe xu hààra xg'aea ka bìrí xu a máá: “Tíí kíí ga xaoè, qanegar cúí gùú ga kúrú tama gaxae di ne khòè ne ka, gaxae ka tsgõosea ne di kg'òòan igaba gar tsaá hãa tama, igabar kò Jerusalema koe guu a tcg'òòèa, a kò Roma xu tshàu q'oo koe tcãàè.

18 Tèè tea xu ko xg'ara ka xu ko *Roma xu* kgoara te kg'oana, cúí chibi gar kò úú tama x'oos di xgàrakuan kg'anoa a khama.

19 Eẽ xu ko Juta xu xguì kar kò Kaesaram koe tchõà sa úúan ka cúí qaùà mááèa. Khòè ne tiri ner gha ma chibi-chibi sa ko káà si i igaba.

20 Gaa gùúan domkagar kò dtcàrà máásea, bóò xao or gha sa, a ra a gataga chòà cgoa xao o. Iseraele ta di nqòòan domkar táúan ncẽe cgoa qáèèa,” tam méé.

21 Xu xqà me a máá: “Tsáá ka ko kg'ui tcgãyan xae qane cgoa ga hòò tama Jutea koe guua a. Xu sixae ka c'ẽea xu, gaa koe ko guu a ncẽe koe hàà xua tsáá ka cg'ãè gùú ga xàà tama, kana kg'ui ta ga hãa.

22 Igaba xae ko tsáá koe kóm sa tc'ẽe, nta tsi ko tsáá ma bóò sa, wèé qgài koe ne khòè ne ncẽes xg'ae sa ma x'óéa sa xae q'ana khama,” ta xu méé.

23 Xu kò c'ẽem cámba tòó Paulom cgoa xu gha xg'ae ba, ka xu ko kái a ãem ko Paulo hẽe koe hàà. Me kò ntcùúkg'ai cgoa koe guu a kg'ui cgoa xu i síí dqòà. A ba a Nqarim di x'aian ka nxàea tseegukagu, a ko Jesom ka kg'uia tàà xu kg'oana,

Moshem di x'áèan koe hěé, naka porofiti xu di Tcgāyan koe hěéthěé guu a.

²⁴ Xu kò c'ěea xu kg'uia ba dtcòm, xu c'ěe xu táá dtcòm m.

²⁵ Xu ko ntcoeku cgoaku, a gataga qōòa q'aa. Paulom ko ncēm kg'uim còo di ba kg'uia xg'ara, a ko máá: “Tcom-tcomsam Tc'ěe ba gaxao ka tsgōose ga xu koe tseeguan kg'uia, ěem kò ko porofitim Isaiam koe guu a ko kg'ui ka a ko máá:

²⁶ ‘Khòè ne ncēe ne koe qōò naka síí máá:

‘Kóm tu gha igaba tu kóma q'ãa tite,
a tu a gha bóò,

igaba tu cuiskaga bóò q'ana hãa tite.

²⁷ Ncēe ne khòè ne di tcáóa nea x'óóa khama,
ne ko tshúù-xamse tceea ne cgoa kóm,

a ne a tcgáía ne tcēekg'ama,

táá ne gha tcgáía ne cgoa bóò ka,

a gataga táá tceea ne cgoa kóm ka,

a ne a gha táá tcáóa ne cgoa kóma q'ãa ka,

a ne a gha táá Tíí koe kabise ka,

Ra gha táá qãè-qãe ne ka,'

ta i ma góáèa.'

²⁸ “Khama ra ko tc'ěe, q'ãa tu gha, Nqarim di kgoarakua nea tãá zi qhàò zi di ne koe tsééa úúèa sa, ne gha komsana a,” tam méé.

²⁹ [Ncētam ko mééa xg'ara ka xu ko Juta xu xgoaba a qōò, kái kg'uian úú cgoakuase xg'aekua xu koe.]

³⁰ Me kò Paulo ba cím kurian x'ãè, ěem kò cgóbèa hãam nquum koe, a ba a gataga wèé ne ěe ko dàra me ne qãèse hààkagu.

³¹ A ba a kò Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа, a ko X'aigam Jeso Krestem ka xгаа-xгаа, kaisase kgoarasease, i kò cúí khòè ga xgàè-kg'am me tama.

Kabas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b